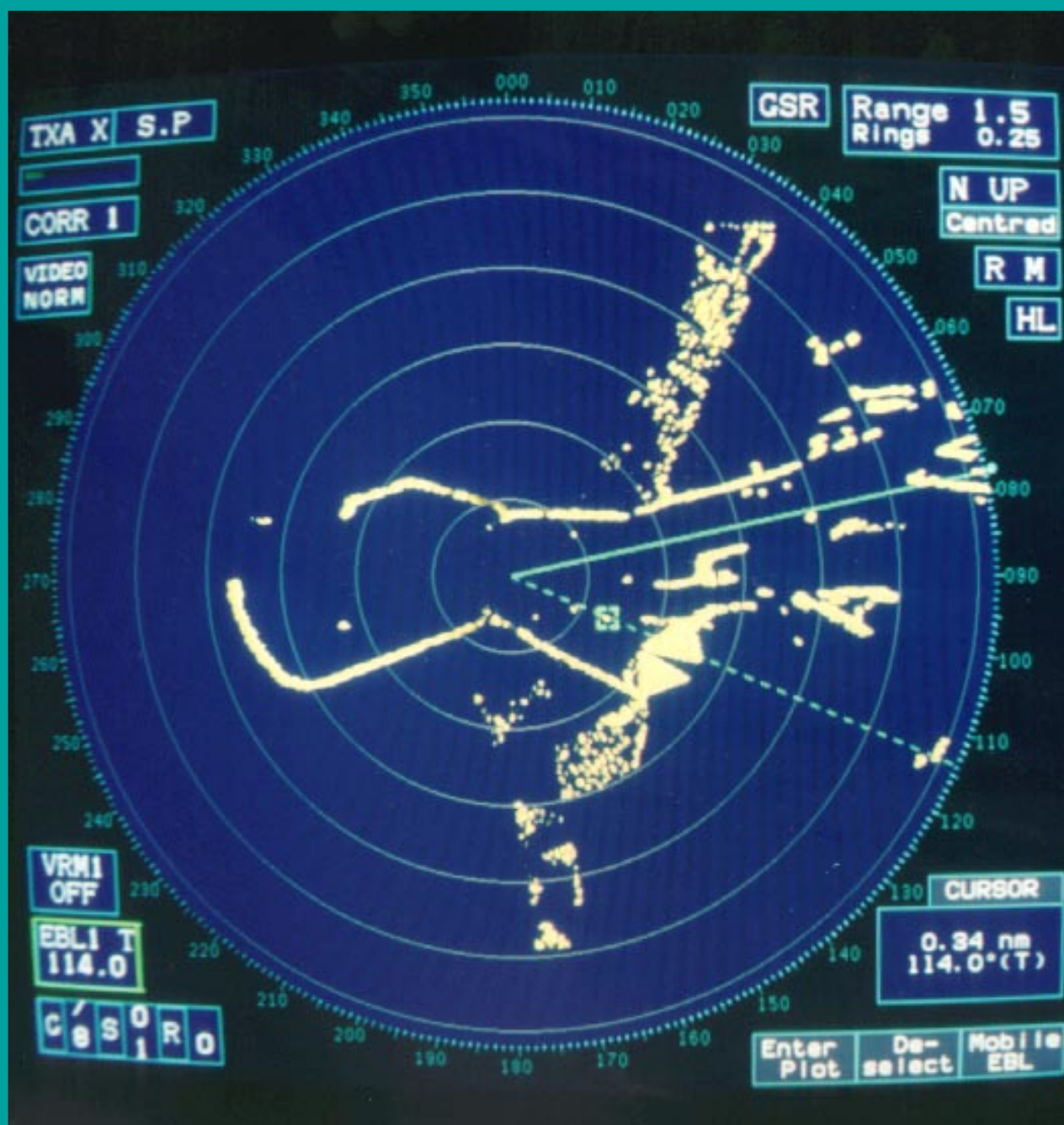

STICHTING BEROEPSPENSIOENFONDS LOODSEN

J A A R V E R S L A G 2 0 1 0

INHOUD

5	PERSONALIA
7	UITBESTEDING
8	INDEXERING
9	VOORWOORD
12	KERNCIJFERS

16 ALGEMEEN

Activiteiten	16
Statutaire doelstelling	16
Eigen beheer	16
Organisatie	17
Pensioenregelingen	19
Wijziging in Pensioenstatuten 2004 en 1988	19
Categorieën belanghebbenden	19

20 BESTUUR

Algemeen bestuur	20
Samenstelling algemeen bestuur en nevenfuncties eind 2010	20
Dagelijks bestuur	21
Samenwerkingsverbanden	21
Klachten- en geschillenprocedure	22
Uitvoering pensioenadministratie	22
Uitvoering financiële administratie	22
Uitvoering flexioenregeling	22
Adviseurs	22
Vermogensbeheerder	22
Frontoffice	22

24 FINACIEEL BELEID

Belegingen	24
Terugblik	24
Performance totale portefeuille	24
Performance zakelijke waarden	24
Performance vastrentende waarden	27
Vooruitzichten financiële markten	28
Vooruitzichten zakelijke waarden	28
Vooruitzichten vastrentende waarden	28
Strategische assetmix en benchmark(verdeling)	30
Rebalance beleid	30
Inrichting portefeuille vastrentende waarden	30
Inrichting portefeuille zakelijke waarden	31
Algemene restricties	31
Maatschappelijk verantwoord beleggen	32

INHOUD

33 Pensioenen

- Premies* 33
- Ontwikkeling dekkingsgraad* 33
- Ontwikkelingen m.b.t. de voorziening* 34
- Evaluatie herstelplan* 34
- Indexatiebeleid* 35

37 RISICOBELEID

- Beleggingsrisico's algemeen* 37
- Specifieke beleggingsrisico's* 38
  - Renterisico* 38
  - Valutarisico* 39
  - Prijrisico* 39
  - Kredietrisico* 40
  - Concentratierisico* 40
  - Systeemrisico* 40
  - Specifieke financiële instrumenten (derivaten)* 40
  - Liquiditeitsrisico* 40
  - Beleggingsrisico alternatieve beleggingen* 41
  - Verzekeringstechnische risico's* 41
  - Langlevenrisico* 41
  - Overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico* 41
- Risico's met betrekking tot premie, dekkingsgraad en indexatie komende 15 jaar* 42
- Operationeel risico* 42

43 VOORUITZICHTEN

- Het nieuwe fiscale kader voor beroepspensioenfondsen* 43
- Wijziging financieel toetsingskader* 43
- Wijziging renteafdekkingsbeleid* 43
- Implementatie integraal vermogensbeheer* 44
- Ontwikkeling geschatte dekkingsgraad na balansdatum* 46
- Uitkomsten ALM-studie begin 2011* 46
- Wijziging samenstelling bestuur* 47

48 BESTUURSZAKEN

- Deskundigheid* 48
- Evaluatie functioneren bestuur* 50
- Toezicht en verantwoording* 50
- Klachten- en geschillenprocedure* 50
- Gedragscode* 50
- Compliance* 50
- Compliance officer* 51
- Verslag compliance officer* 50
- Extern toezicht* 51

INHOUD

57 PENSIOENBELEID

Kenmerken pensioenregelingen [52](#)

Wijzigingen 2010-2011 [53](#)

54 ACTUARIËLE ANALYSE

56 PENSION FUND GOUVERNANCE

Intern toezichtsorgaan [56](#)

Verantwoordingsorgaan [56](#)

Oordeel verantwoordingsorgaan [57](#)

Compliance [57](#)

Bestuursbesluiten ex artikel 21 van de statuten [58](#)

Communicatie [58](#)

Nevenfuncties [58](#)

59 JAARREKENING 2010

Balans per 31 december [59](#)

Rekening van baten en lasten [60](#)

Kasstroomoverzicht [61](#)

Analyse van het resultaat [62](#)

Toelichting op de balans en staat van baten lasten [63](#)

87 OVERIGE GEGEVENS

Solvabiliteitstoets [87](#)

Actuariële verklaring certificerend actuaris [92](#)

Controle verklaring van de onafhankelijke accountant [93](#)

94 BIJLAGEN

1 Enige begrippen [94](#)

2 Vergelijking indexatie BPL, ABP en Koopvaardij 1989-2010 [99](#)

3 Leeftijdsverdeling BPL [100](#)

4 Premie(flexioen)regeling [101](#)

5 Bestuursbesluiten ex 21 van de Statuten van BPL [106](#)

6 Klachten- en geschillenprocedure BPL [109](#)

7 Oordeel verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid [110](#)

8 Reactie van het bestuur op het oordeel van het verantwoordingsorgaan [112](#)

9 Communicatieplan [113](#)

10 Voor als het onverhoopt nodig is... [114](#)

118 CONTACT

PERSONALIA

BESTUURSLEDEN

H.B.W. Broers *
W.A. Plantsoen 188
2991 NJ Barendrecht
Tel: 0180 62 60 84
hbroers@loodswezen.nl

E.P.R. Heugen
A. van Dalsumlaan 24
4384 JV Vlissingen
Tel: 0118 49 04 41
heugen@zeelandnet.nl

P.G. van der Horst
Lorentzdreef 22
3146 BK Maassluis
Tel: 010 591 66 39
horst.loods@box.nl

R. de Jonge
Dorpstraat 411
1566 BG Assendelft
Tel: 075 687 45 10
Robert3005@yahoo.com

M.A. van Kuik **
Abdijweide 39
3223 MD Hellevoetsluis
Tel.: 0181-787446
M.vanKuik@loodswezen.nl

A.G. Nauta
Kerkhoflaan 40
4371 CC Koudekerke
Telefoon: 0118 55 26 06
Fax: 0118 55 39 36
nauta@zeelandnet.nl

* Tot 7 juni 2010

** Vanaf 7 juni 2010

DAGELIJKS BESTUUR

VOORZITTER
J.W. Duyzer
Molenkamp 16
5306 GM Brakel
Tel: 0418 67 70 75
jwduyzer@upcmail.nl

SECRETARIS/PENNINGMEESTER
P.J.J. van den Berg
Noordlaarderweg 11
9475 TE Midlaren
Tel: 050 409 08 92
pijvandenber@gmail.com

FRONTOFFICE

MANAGER PENSIOENEN
Th.A. Wittkampf
Oostvlietstraat 40
2271 RK Voorburg
Tel: 088 900 25 40
t.wittkampf@loodswezen.nl

MEDEWERKER PENSIOENEN
N. van Beek
Tel: 088 900 25 41
n.vanbeek@loodswezen.nl

V.l.n.r. staand: H.J.T. Ruijten, P.G. van der Horst, A.G. Nauta, M.A. van Kuik, E.P.R. Heugen, R. de Jonge

V.l.n.r. zittend: P.J.J. van den Berg (secretaris/penningmeester), Th.A. Wittkampf (manager pensioenen), J.W. Duyzer (voorzitter)

PERSONALIA

INTERN TOEZICHTSORGAAN

VOORZITTER

H. Spit

LID

R. Harkema
M. Muntinga

SECRETARIS

R. Bastian

VERANTWOORDINGS- ORGAAN

VOORZITTER:

C. Hofland
Rondo 56
2925 AE Krimpen a/d IJssel
keeshof@xs4all.nl

H.B.W. Broers **
W.A. Plantsoen 188
2991 NJ BARENDRECHT
h.broers@loodswezen.nl

E.M. van Dijk *
Dokter van Dongenkade 2
3261 CK Oud-Beijerland
e.vandijk@loodswezen.nl

G.Y.M. van Rooij
Hogedijk 1
4511 RL Breskens
g.vanrooij@loodswezen.nl

E.M. Visser
Walstro 4
1964 MG Heemskerk
ekkevisser@kpnplanet.nl

J.Y. van der Laan
Elisabeth Boddaertstraat 18
1902 NZ Castricum
johan@jyvanderlaan.demon.nl

M. van Twuijver
Asserstraat 1 J
9451 AA Rolde
marckvantwuijver@home.nl

* Tot 7 juni 2010

** Vanaf 7 juni 2010

COMPLIANCE OFFICER

J. Heldoorn
Schelgeest 13
1901 HB Castricum
jan@janheldoorn.demon.nl

UITBESTEDING

PARTIJEN WAARAAN BPL WERKZAAMHEDEN HEEFT UITBESTEED

ACCOUNTANT

PRICEWATERHOUSECOOPERS ACCOUNTANTS N.V.
ROTTERDAM

ADVISEREND ACTUARIS

R. Sprenkels
Sprenkels & Verschuuren
Amsterdam

CERTIFICEREND ACTUARIS

Emile Nebbeling
Actimos
Oosterwolde

VERMOGENSBEHEERDER

Robeco Institutional Asset Management B.V. (RIAM)
Rotterdam

HERVERZEKERAAR

Zwitserleven
Amstelveen

ADMINISTRATEURS

Nederlands Loodswezen B.V.
Hoek van Holland

Aon Hewitt Associates B.V.
Amsterdam

UITVOERDER FLEXIOENREGELING

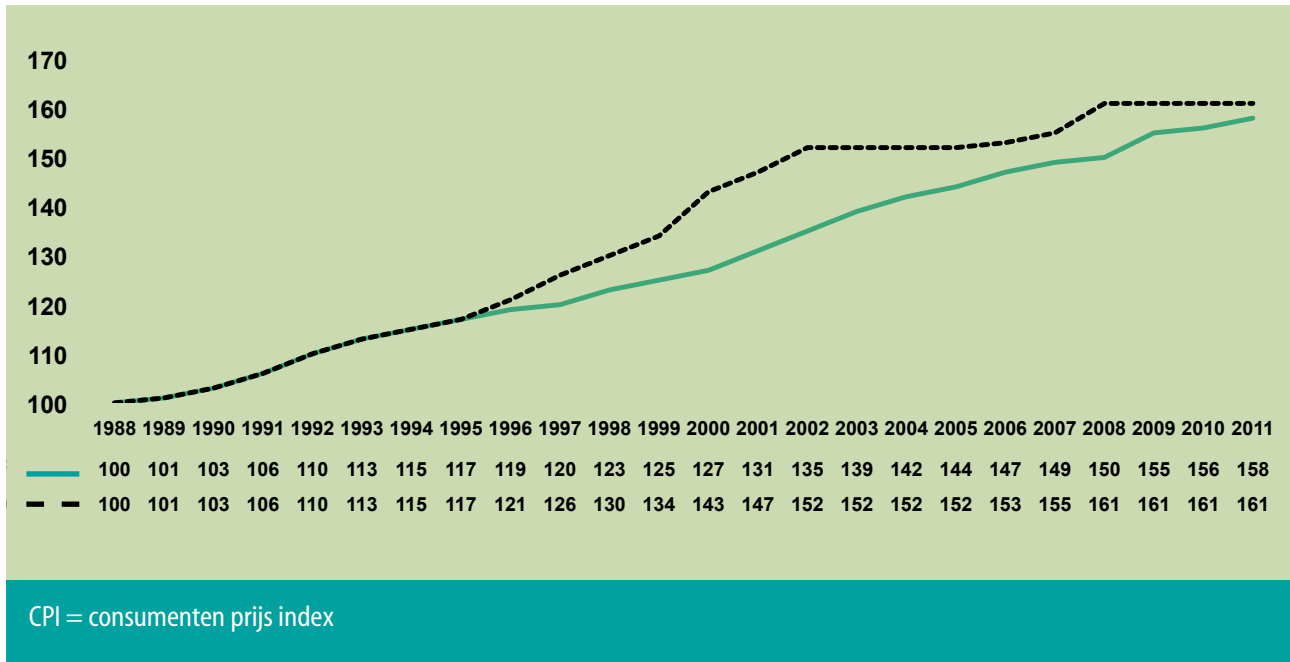
Robeco Pension Providers
Rotterdam

INDEXERING

Indexering 1988 t/m 2011 in vergelijking met stijging CPI:

— CPI
— Toegepast

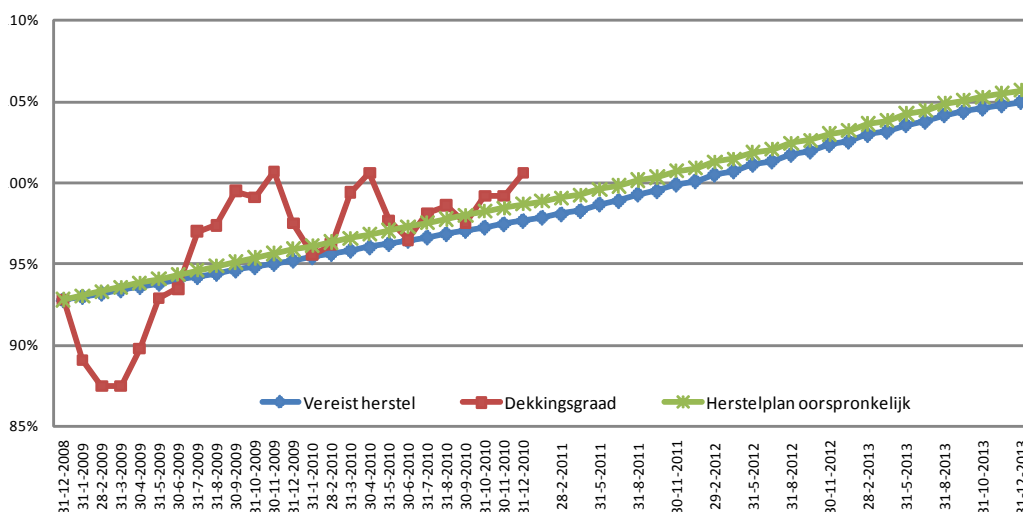

VOORWOORD

FINANCIËLE POSITIE

De financiële positie van ons fonds is t.o.v. de situatie eind 2009 verbeterd. De dekkingsgraad, die de verhouding weergeeft tussen de verplichtingen en het vermogen, bedroeg eind 2009 97,5 procent en eind 2010 100,6 procent. Dit betekent een stijging van 3,1 procent-punt. De dekkingsgraad eind 2010 van BPL ligt hiermee 1,9 procent-punt voor op het herstelplan (vergelijk rode en groene lijn in onderstaande grafiek) en ook boven de lijn van het “vereist herstel” (eind 2013 dient BPL op 105 procent te staan, zie blauwe lijn in onderstaande grafiek).

Ontwikkeling dekkingsgraad:

Een kortingsmaatregel is dus voor BPL thans niet aan de orde. BPL moet eind 2011 opnieuw toetsen of een kortingsmaatregel in het herstelplan moet worden opgenomen. Mocht dat onverhoopt het geval zijn dan moet deze kortingsmaatregel per 1 maart 2013 worden doorgevoerd, tenzij inmiddels voldoende herstel is bewerkstelligd. Een en ander onder voorbehoud van latere wijzigingen in wettelijke regels en richtlijnen van DNB. Lees verder op blz. 33 en 46.

FINANCIËLE MARKTEN IN 2010

Het netto rendement op beleggingen bedroeg over 2010 17,1 procent terwijl de benchmark een rendement liet zien van 16,8 procent. De wereldeconomie toont aanhoudende dynamiek. Het producentenvertrouwen in alle grote economische blokken is positief, met uitzondering van Japan. De arbeidsmarkten laten verbetering zien, zij het langzaam. Spaarquoten stabiliseren, zodat schuldafbouw van de consument de consumptiegroei niet langer raakt. Bedrijven kiezen weer voor meer hefboomwerking op de balans, kassen zijn goed gevuld. Opkomende markten groeien stug door. Hoewel het herstelproces van de wereldeconomie na de diepe recessie van 2008/2009 doorzet, zal er in ontwikkelde markten geen sprake zijn van uitbundige groei. De belangrijkste oorzaak is de noodzaak tot consolidatie van de overheidsfinanciën waarvan een remmende werking zal uitgaan. Verder neemt de volatiliteit op de valutamarkten toe omdat er aanzetten gegeven worden tot een depreciatiewedloop tussen de grote economische blokken en spanningen op handelsgebied oplopen.

VOORWOORD

In de eurozone kan een zich uitbreidende schulden crisis een negatief effect op de economische groei hebben. De Europese Unie kiest immers niet voor structurele oplossingen en een scenario van incidentele oplossingen is voor 2011 het meest waarschijnlijk. Anderzijds biedt de eurozwakte tegenwicht omdat het goed nieuws is voor Europese exporteurs. Lees verder onder “Financieel beleid” op blz. 25 en daarna.

LANGLEVEN RISICO

De verbetering van de levensverwachting gaat sneller dan tot nu toe was ingeschat en de verwachting is dat de nieuwe prognoses de komende jaren nog wel een paar keer naar boven zullen moeten worden bijgesteld. De verbeteringen in de gezondheidszorg zijn hiervoor de voornaamste oorzaak. De prognoses van het CBS lopen nog achter bij het gemiddelde van West Europa. Voor de komende jaren zal dit naar verwachting een van de belangrijkste kostenopdrijvende factoren zijn. In 2010 werden de nieuwe AG prognosetafels 2010-2060, inclusief correctiefactoren voor hoger opgeleiden, van toepassing. Dit had een negatief effect op de dekkinggraad in 2010 met circa 2,8 procent-punt. Zonder deze daling had de dekkinggraad dus eind 2010 op 103,4 procent gestaan. In 2009 was vooruitlopend op genoemde nieuwe prognosetafels reeds een reservering in de voorziening opgenomen van 4,8 procent, waardoor de dekkinggraad in 2009 met 4,3 procent-punt is afgenomen. In totaal daalde de dekkinggraad in verband met de verwerking van langer leven dus met 7,1 procent-punt. Lees verder op blz. 33, 41 en 73.

NIEUW PENSIOENSYSTEEM

Na de totstandkoming van het Pensioenakkoord in 2010 zijn werkgevers- en werknemersorganisatie in de STAR in het verslagjaar in overleg getreden over een nieuw pensioensysteem. De bedoeling is een nieuw evenwicht te vinden tussen de hoogte van de premie en de mate van zekerheid van de pensioenaanspraken. Naar verwachting zal het nieuwe systeem in de loop van 2011 of later van toepassing worden. Lees verder onder “Vooruitzichten” op blz. 43.

WIJZIGING RENTEAFDEKKINGSBELEID

In 2010 is een uitgebreide analyse verricht naar de effecten op de nominale en reële dekkinggraad over 5 jaar bij 5 verschillende economische scenario's en vormen van renteafdekking bij een overigens gelijk blijvende assetverdeling. Na grondige bestudering is besloten om de 100 procent afdekking van het renterisico door middel van swaps (via de Long duration fondsen 40 en 20 van Robeco) met ingang van 1 januari 2011 voor de helft af te bouwen en om te zetten in een afdekking met swaptions. Lees verder onder “Vooruitzichten” op blz. 43.

FIDUCIAIR MANAGEMENT CONCEPT

In 2009 is gestart met dit concept voor de beleggingen in commodities. Hierbij fungeert Robeco nog meer als fiduciair manager (beleggingsadviseur) en draagt zorg voor selectie van de asset-managers. In 2010 is besloten dit concept verder uit te breiden naar de andere beleggingen van BPL. Lees verder onder “Vooruitzichten” op blz. 44.

SAMENWERKING

De pensioenkoepels VB, OPF en UvB hebben in 2010 besloten hun samenwerking te intensiveren door de oprichting van de Pensioenfederatie (PF). De noodzakelijke concentratie van kennis en het creëren van één meer efficiënte en slagvaardige organisatie naar onder meer de politiek, de toezichthouders, de media en

VOORWOORD

andere spelers in pensioenland waren de belangrijkste redenen. De gemeenschappelijke activiteiten van de pensioenkoepels zijn vanaf 2011 bij deze organisatie onderbracht. Het personeel van de VB, OPF en UvB is in de nieuwe organisatie ingestroomd. De belangen van beroepspensioenfondsen zijn in PF geborgd door een gelijke vertegenwoordiging in het bestuur van de PF en de instelling een bestuurlijke adviescommissie beroepspensioenfondsen.

BESTUURSSAMENSTELLING

In juni 2010 is H.B.W. Broers afgetreden. Hij is opgevolgd door M.A. van Kuik.

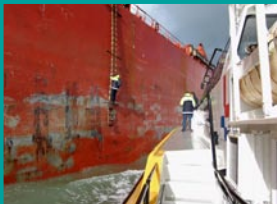
In 2011 treedt A.G. Nauta af als bestuurslid. Hij wordt opgevolgd door H.J.T. Ruijten, er van uitgaande dat de procedure voor de verkrijging van een verklaring van geen bezwaar van de toezichthouders zonder problemen verloopt.

In 2012 treedt E.P.R. Heugen af. Conform de Pensioenverordening is aan de Algemene Raad gevraagd in juni 2011 een kandidaat voor te dragen.

Medio 2012 treedt P.J.J. van den Berg af als secretaris/penningmeester. Het bestuur heeft besloten dat de heer R. de Jonge de functie van secretaris/penningmeester gaat overnemen. Hij is gaan 'meelopen' in het DB vanaf januari 2011.

HOEK VAN HOLLAND, 7 JUNI 2011

J.W. DUYZER, VOORZITTER

KERNCIJFERS

KERNCIJFERS 2001-2010:

CONSUMENTEN PRIJS INDEX (CPI) (IN PROCENTEN)

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
3,1	3,2	3,2	2	1,3	1,8	1,1	1,3	3,1	0,4

TOESLAGEN (IN PROCENTEN)

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
3,1	3,2	0	0	0	0,8	1,1	4,3	0	0

VOORWAARDELIJKE TOESLAGEN:

PER 01-01-2003 EEN VOORWAARDELIJKE TOESLAG VAN 2%, VERVALLEN PER 31-12-2003;
 PER 01-01-2004 EEN VOORWAARDELIJKE TOESLAG VAN 3%, VERVALLEN PER 31-12-2004;
 PER 01-01-2005 EEN VOORWAARDELIJKE TOESLAG VAN 3%, VERVALLEN PER 31-12-2005;
 PER 01-01-2006 EEN VOORWAARDELIJKE TOESLAG VAN 3%, VERVALLEN PER 31-12-2006;
 PER 01-01-2007 EEN VOORWAARDELIJKE TOESLAG VAN 3%, PER 01-01-2008 ONVOORWAARDELIJKE GEMAAKT.

NETTO RENDEMENT IN PROCENTEN

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
-4,7	-11,3	4,6	7,1	14	9,5	0,8	0,11	8,04	17,1

PREMIEVERHOOGING IN PROCENTEN

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
3,1	3,3	12,9	3	8	1,8	1	1,3	5,9	3,3

SOLVABILITEIT (IN PROCENTEN) VANAF 2007 IS DE VEREISTE DEKKINGSGRAAD OP BASIS VAN FTK

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
VEREISTE DEKKINGSGRAAD							119,8	116,5	113,4	113,8
DEKKINGSGRAAD	112,3	95	98,2	100,1	108,6	118	123,2	92,8	97,5	100,6

KERNCIJFERS

PREMIE PER JAAR BPL 1988

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
BASISREGELING	22.632	10.608	11.976	12.336	13.080	13.320	13.464	13.632	14.448	14.928
PREMIEREGELING	5.700	2.664	3.000	3.096	3.288	3.360	3.384	3.432	3.624	3.744
FLP-GERECHTIGDEN	11.316	5.304	5.988	6.168	6.540	6.660	6.732	6.816	7.224	7.464
	NLG	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

PREMIE PER JAAR BPL 2004

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
24.720	26.700	27.180	27.480	27.840	29.484	30.456

IN EURO'S

PREMIE PER JAAR REGLEMENT ASPIRANT-REGISTERLOODSEN

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
6.420	3.000	3.360	3.456	3.672	3.732	3.768	3.816	4.044	4.176
NLG	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

PREMIE PER JAAR TOTAAL (BEDRAGEN X 1.000 EURO)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
AKTIEVEN	11.027	4.737	5.185	9.187	11.390	11.758	12.217	12.886	13.658	14.167
FLP-GERECHTIGDEN	3.232	1.649	1.982	2.025	1.901	1.758	1.616	1.525	1.489	1.314
ASPIRANTEN	39	109	100	111	102	135	128	137	109	65
TOTAAL FEITELIJKE PREMIE	14.298	6.495	7.267	11.323	13.393	13.651	13.961	14.548	15.247	15.546
ACTUARIËLE KOSTEN-DEKKENDE PREMIE							14.264	13.366	17.682	16.615
GEDEMPTE KOSTEN-DEKKENDE PREMIE							13.860	14.589	14.334	14.875
	NLG	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

KERNCIJFERS

Zie blz. 33 voor toelichting op verschillen tussen de feitelijke ontvangen premie, de actuariële kostendekkende en gedempte kostendekkende premie.

BPL 1988, PENSIOENGRONDSLAG/MAX PENSIOEN BIJ 30 DEELNEMERSJAREN, INCL. VOORWAARDELIJKE TOESLAG

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
PENSIOENGRONDSLAG	163.288	76.448	77.997	78.762	78.762	79.392	80.265	81.308	81.308	81.308
OUDERDOMSPENSIOEN M.I.V. 65 (EXCL. AOW)	73.480	34.411	35.099	35.443	35.443	35.726	36.119	36.589	36.589	36.589
PARTNERPENSIOEN	51.436	24.088	24.569	24.810	24.810	25.008	25.283	25.612	25.612	25.612
INVALIDITEITSPENSIOEN	122.466	57.351	58.498	59.072	59.072	59.544	60.199	60.981	60.981	60.981
	NLG	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

BPL 2004, PENSIOENGRONDSLAG/MAX PENSIOEN BIJ 25 DEELNEMERSJAREN, INCL. VOORWAARDELIJKE TOESLAG

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
PENSIOENGRONDSLAG	109.968	109.968	110.848	112.067	113.524	113.524	113.524
OUDERDOMSPENSIOEN, M.I.V. 60	54.984	54.984	55.424	56.034	56.672	56.672	56.672
OVERBRUGGINGSPENSIOEN 60-65	19.244	19.244	19.398	19.612	19.867	19.867	19.867
PARTNERPENSIOEN	24.743	24.743	24.941	25.215	25.502	25.502	25.502
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSPENSIOEN	59.072	59.072	59.858	60.516	61.302	61.302	61.302
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

FUNCTIONEEL LEEFTIJDSPENSIOEN (FLP)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
FLP 55-60, INGEGAAN VOOR 1-5-2004	129.012	61.589	63.745	65.275	65.993	66.528	67.800	69.288	71.988	73.716
FLP 60-65, INGEGAAN VOOR 1-5-2004	114.816	54.812	56.730	58.092	58.731	59.208	60.336	61.668	64.068	65.604
FLP 55-60, INGEGAAN TUS- SEN 1-5-2004 EN 1-7-2008				59.107	59.453	59.868	61.068	62.472	64.764	66.252
FLP 60-65, INGEGAAN TUS- SEN 1-5-2004 EN 1-7-2008				51.924	52.191	52.548	53.604	54.876	56.844	58.140
	NLG	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

KERNCIJFERS

PENSIOEN/PENSIOENGRONDSLAG ASPIRANT-LOODSEN

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
LEERVERGOEDING/ PENSIOENGRONDSLAG VOOR AFTREK FRANCHISE	66.000	30.875	31.946	32.789	33.178	33.774	34.146	34.590	35.662	35.805
FRANCHISE	-	-	-	-	12.100	12.160	12.452	12.614	12.614	12.614
PARTNERPENSIOEN	15.845	7.410	9.725	10.138	10.299	10.591	10.630	10.768	11.294	11.364
ARBEIDSONGESCHIKT- HEIDSPENSIOEN	3.300	1.544	9.584	32.789	33.178	33.774	34.146	34.590	35.662	35.662
	NLG	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

AANTALLEN

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
DEELNEMERS BPL 1988/2004	765	754	759	739	701	685	676	667	655	631
GEWEZEN DEELNEMERS	1	2	2	2	3	2	4	4	4	4
ASPIRANT-LOODSEN	29	38	33	21	26	40	38	34	23	7
OUDERDOMSPENSIOEN 1988/2004	99	124	153	211	271	306	345	379	413	455
ARBEIDSONGESCHIKT- HEIDSPENSIOEN	12	12	12	10	6	6	6	5	6	4
PARTNERPENSIOEN	23	29	33	40	49	52	55	71*	78*	82*
WEZENPENSIOEN	11	11	12	12	10	13	11	9	11	11

*Incl. 4 ex-partners met een zelfstandig recht op pensioen wegens toepassing conversie bij scheiding

RIJPINGSGRAAD (VERHOUDING DEELNEMERS OP-GERECHTIGDEN)

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
12,9	16,5	20,2	28,6	38,7	45	51	56	63	72

IN PROCENTEN

ALGEMEEN

Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL), statutair gevestigd in Rotterdam is opgericht op 1 september 1988. De stichting is ingeschreven bij het stichtingenregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41130603. De statuten zijn laatstelijk gewijzigd op 2 maart 2011.

Het pensioenfonds is een beroepspensioenfonds. Op basis van een uitkeringsregeling (Pensioenstatuut 1988 en Pensioenstatuut 2004) verwerven de deelnemers een financiële aanspraak ten behoeve van de gevolgen van (vervoegde) pensionering en overlijden. Deze regeling biedt ook een dekking in geval van arbeidsongeschiktheid. Het pensioenfonds voert ook een premie(flexioen)regeling uit, welke onderdeel is van Pensioenstatuut 1988. Het fonds draagt zorg voor uitbetaling van het functioneel leeftijdspensioen. Krachtens het Financieel Besluit Loodswezen worden de functioneel leeftijdspensioenen ingehouden worden op de loodsgelden.

STATUTAIRE DOELSTELLING

Op grond van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) is iedere (aspirant-)registerloods verplicht deel te nemen aan de pensioenregeling(en) van BPL. Deze pensioenregelingen voorzien in pensioenen voor (aspirant) registerloodsen, (gewezen) registerloodsen en hun nagelaten betrekkingen.

Het bestuur stelt zich ten doel pensioenen en andere uitkeringen te verstrekken ter zake van ouderdom, beroepsongeschiktheid en overlijden aan deelnemers en gewezen deelnemers en hun nabestaanden, overeenkomstig de bepalingen van de pensioenreglementen en de statuten. Het bestuur tracht dit doel te bereiken door:

- het vormen van fondsen;
- het uitvoeren van de pensioenregeling zoals in het desbetreffende Pensioenstatuut of pensioenreglement omschreven;
- al die maatregelen te nemen, die aan het doel ten goede komen.

Het beleid van het bestuur is in overeenstemming met deze doelstelling. Dit beleid is vastgelegd in beleidsdocumenten, waarvan de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) de belangrijkste is. Hierin zijn het te voeren beleid, waaronder de financiële opzet en de grondslagen waarop het beleid berust, gemotiveerd beschreven. Het beleid is erop gericht met een bij het karakter van het fonds passend risico een optimaal resultaat te behalen, mede in aanmerking genomen de voorwaardelijk geïndexeerde verplichtingen van het fonds. De ABTN is het laatst gewijzigd op 3 september 2009.

EIGEN BEHEER

Alle verplichtingen die voortkomen uit de pensioenregelingen bij het BPL worden in eigen beheer gehouden. BPL loopt daarbij verschillende risico's. Deze risico's en de beheersing daarvan staan uitgebreid beschreven in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN), welke op de website staat vermeld. Onder "Risico beleid" beginnend op blz. 37 wordt hierop nader in gegaan.

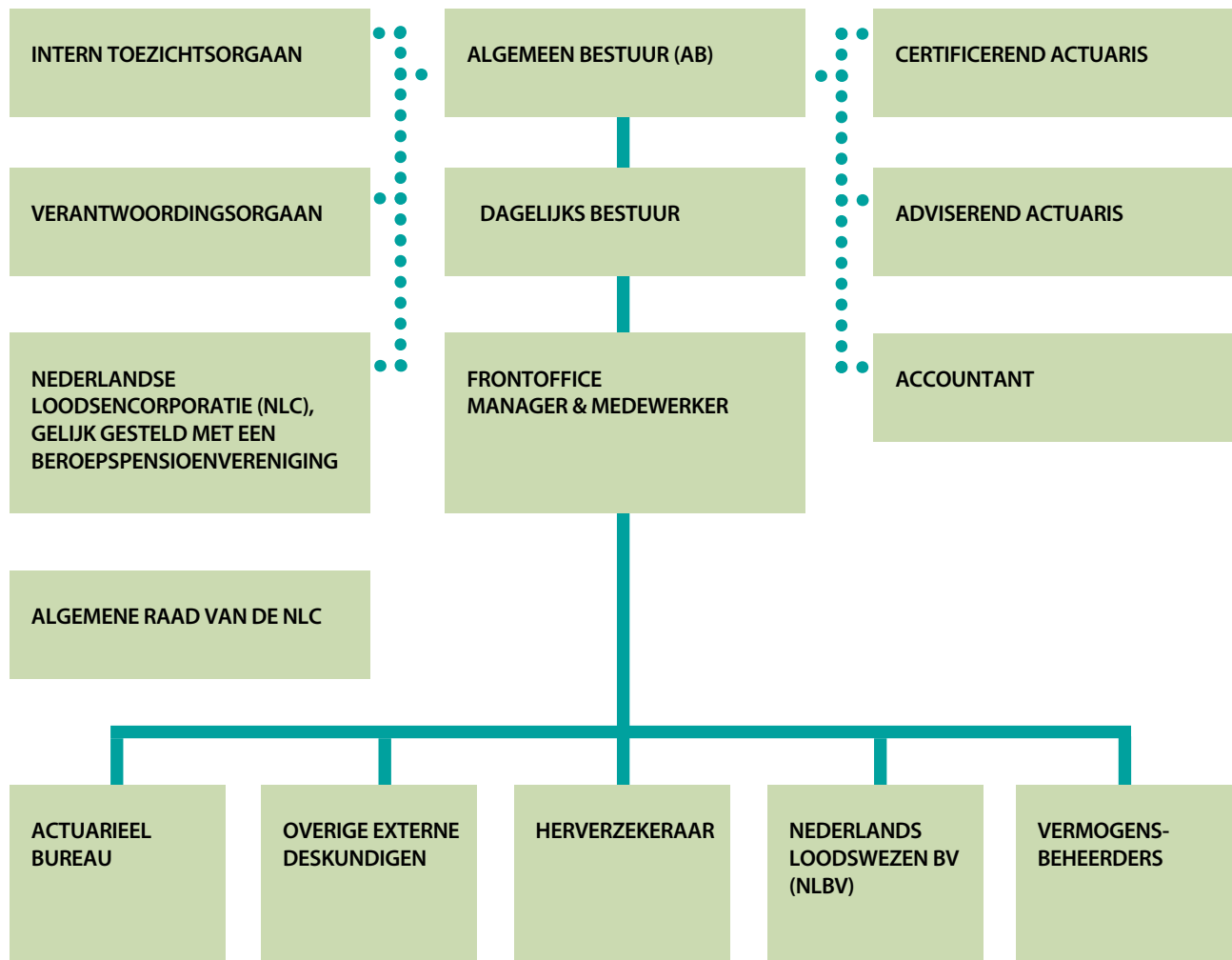
Het actuariële, pensioen- en vermogensbeheer zijn uitbesteed. Dit geldt ook voor de betalingen van de pensioenen en de financiële administratie.

ALGEMEEN

ORGANISATIE

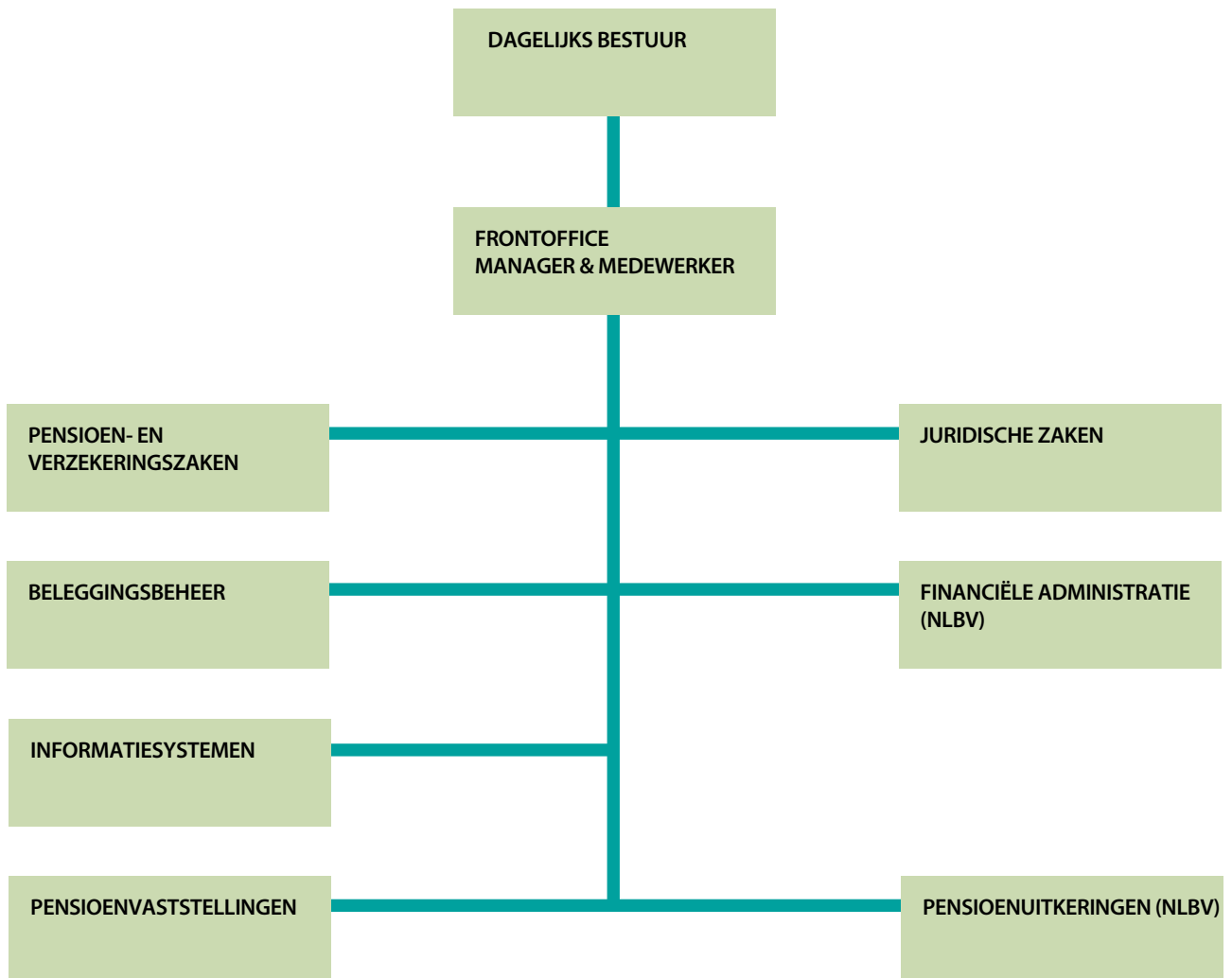
Organigram van het bestuur:

ALGEMEEN

Organigram van het uitvoeringsorgaan:

ALGEMEEN

PENSIOENREGELINGEN

BPL voert drie pensioenregelingen uit, te weten:

- het Pensioenreglement voor aspirant-registerloodsen;
- het Pensioenstatuut 2004, vanaf 1 april 2004 van toepassing op registerloodsen;
- het Pensioenstatuut 1988, geldend voor degenen die voor 1 april 2004 met FLP zijn gegaan.

WIJZIGINGEN IN PENSIOENSTATUTEN 2004 EN 1988

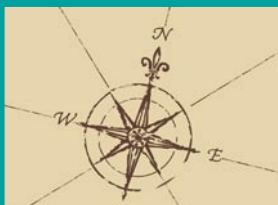
Eind 2010 heeft het bestuur besloten beide Pensioenstatuten aan te passen, de wijziging houdt het volgende in: als u bent gescheiden wordt als regel een deel van het partnerpensioen, bijzonder partnerpensioen genoemd, toegekend aan de ex-partner, welk deel in mindering wordt gebracht op het reglementaire partnerpensioen. Als de ex-partner komt te overlijden dan bleef onder de oude Pensioenstatuten deze vermindering bestaan. Onder de nieuwe regeling vervalt de vermindering en ontstaat voor de deelnemer weer aanspraak op een volledig partnerpensioen. (= 70 procent van het op de pensioendatum te bereiken ouderdompensioen). Als er op de pensioendatum geen nieuwe partner is, dan krijgt de deelnemer de mogelijkheid het partnerpensioen tegen een hoger ouderdompensioen om te zetten. De wijziging is ingegaan met terugwerkende kracht tot de 1-9-1988. Let wel: het vorenstaande geldt alleen als de ex-partner overleden is vóór de pensioendatum van de deelnemer. Bij overlijden na de pensioendatum blijft de vermindering gewoon bestaan.

Begin 2011 is in beide Pensioenstatuten de geldigheidsduur van de ruilfactoren, opgenomen in de bijlagen bij deze Pensioenstatuten, gewijzigd. Tevens zijn met ingang van 2011 in Pensioenstatuut 2004 de ruilfactoren bij vervoegde pensionering en bij omzetting van partnerpensioen in levenslang ouderdompensioen gewijzigd. Deze wijzigingen houden verband met de invoering van de nieuwe AG-prognosetafels 2010-2060 met correctiefactoren voor hoger opgeleiden.

CATEGORIEËN BELANGHEBBENDEN

BPL kent de volgende belanghebbenden:

- (Gewezen) deelnemers
- Gepensioneerden
- (Ex-) partners van deelnemers/gepensioneerden
- Kinderen van deelnemers/gepensioneerden
- Arbeidsongeschikten.

BESTUUR

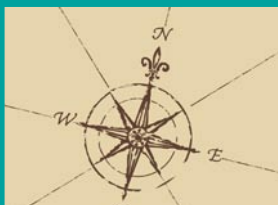
ALGEMEEN BESTUUR

Het algemeen bestuur bestaat uit zeven bestuursleden, waarvan twee ex-registerloods zijn. De bestuursleden worden benoemd, treden af of worden ontslagen volgens de in de Pensioenverordening registerloodsen en statuten van BPL vastgelegde regels.

Samenstelling Algemeen Bestuur eind 2010:

NAAM	FUNCTIE	VAN	TOT	NEVENFUNCTIE(S)	BETAALD	NIET BETAALD
J.W. DUYZER	VOORZITTER	MEI 2002	SEPT 2014	REGISTERLOODS	X	
P.J.J. VAN DEN BERG	SECRETARIS/ PENNING-MEESTER	MEI 2000	JUNI 2015	REGISTERLOODS BESTUURSLID STICHTING ADMINISTRATIEKANTOOR IT WILD	X	X
E.P.R. HEUGEN	LID	MEI 2004	JUNI 2012	REGISTERLOODS	X	
P.G. VAN DER HORST	LID	MEI 2008	JUNI 2016	DGA HOLEE MARITIME BV VOORZITTER WERKGROEP KERKBLAD MAASSLUIS SECRETARIS VNOL ERELID NVOG LID PLATFORM SEMIOVERHEIDSINSTELLINGEN NVOG LID ACHTERBANCOMMISSIE NVOG FRACTIE DEELNEMERSRAAD ABP SECRETARIS STICHTING JEUGDRAAD MAASSLUIS	X	X X X X X X
R. DE JONGE	LID	MEI 2008	JUNI 2016	REGISTERLOODS	X	
M.A. VAN KUIK	LID	JUN 2010	JUNI 2018	REGISTERLOODS	X	
A.G. NAUTA	LID	SEPT 1988	JUNI 2011	DIRECTEUR ENTR'ACTE BV COMMISSARIS DE RUYTER TRAINING & CONSULTANCY BV BESTUURSLID STG. PENSIOENREGISTER LID INTERN TOEZICHT SDB LID CIE SER BEROEPS PENSIOENEN BESTUURSLID ST. MARITIEME ACTIVITEITEN (MAR) LID R.V.T. MARITIEM MUZEEUM VLISSINGEN R.V.T. NED. INV. MANAGERS FORUM (NIMF)	X X X X	X X X

Het bestuur vergadert tenminste zeven tot achtmaal per jaar en de in deze vergaderingen genomen besluiten worden vastgelegd in aparte besluitenlijsten. Het bestuur wordt uitvoerig geïnformeerd en beleidsstukken, veelal opgesteld door de Manager Pensioenen en/of de adviserend actuaire, worden uitgebreid tijdens bestuursvergaderingen besproken.

BESTUUR

Vergaderingen Algemeen Bestuur 2010:

X = AANWEZIG											
	12/2*	18/2	1/4	26/4	7/6	20/8	22/9**	11/10	8/11	29/11	10/12
J.W. DUYZER	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
P.J.J. VAN DEN BERG	X	X	X		X		X	X	X	X	X
H.B.W. BROERS ***	X	X	X		X						
E.P.R. HEUGEN	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
M.A. VAN KUIK****	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
P.G. VAN DER HORST	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X
R. DE JONGE	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
H.J.T RUIJTEN*****					X		X	X	X	X	X
A.G. NAUTA	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
* STUDIEDAG RENTEAFDEKKING, ** STUDIEDAG COMMUNICATIE, ***BESTUURSLID TOT 7-6-2010, ****BESTUURSLID VANAF 7-6-2010 (VOORHEEN ASPIRANT AB-LID), ***** ASPIRANT AB-LID VANAF 7-6-2010											

DAGELIJKS BESTUUR (DB)

Het dagelijks bestuur, bestaande uit de voorzitter en secretaris/penningmeester, komen met de Manager Pensioenen tenminste 18 keer per jaar bijeen. Het dagelijks bestuur ontleent zijn bevoegdheden aan de statuten, de ABTN, de Pensioenstatuten 1988 en 2004, en het Pensioenreglement aspirant-registerloodsen. Zie hiervoor de taakverdeling tussen DB en AB de betreffende matrix op blz. 107.

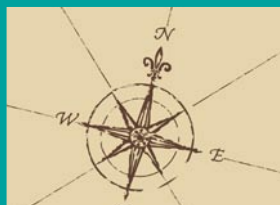
SAMENWERKINGSVERBANDEN

BPL werkt samen met negen andere Beroepspensioenfondsen in de Unie van Beroepspensioenfondsen (UvB) , opgericht op 1 juni 2001. Doelstelling van de Unie is dat zij:

- de gemeenschappelijke belangen in het kader van een beroepspensioenregeling in de meest brede zin, zowel nationaal als internationaal, behartigt;
- service aan haar leden verleent;
- de samenwerking tussen haar leden bevordert.

De service aan de leden is voor een deel ondergebracht in een aparte stichting, de Stichting Dienstverlening Beroepspensioenfondsen (SDB), waaraan zeven beroepspensioenfondsen deelnemen. De financiële risico's voor BPL uit hoofde van deze samenwerkingsverbanden beperken zich tot de jaarlijks te betalen contributie. De mate van zeggenschap in het beheer van deze stichtingen is geregeld doormiddel van stemrecht, vastgelegd in de betreffende statuten.

Het jaarverslag van de UvB treft u aan op onze website. Zie ook www.uvb.nl.

BESTUUR

KLACHTEN- EN GESCHILLENPROCEDURE

Indien een geschil ontstaat tussen het pensioenfonds en een belanghebbende bij het pensioenfonds is de klachten- en geschillenprocedure van toepassing (zie bijlage 6). Volgens deze procedure wordt op klachten in eerste instantie gereageerd door de manager pensioenen. Indien de klager zich niet kan vinden in diens uitleg, dan dient belanghebbende zich te wenden tot het bestuur van BPL. Indien het bestuur en de belanghebbende niet tot een oplossing van het geschil komen, kan de belanghebbende zich wenden tot de burgerrechter. Zie voor de in 2010 door het bestuur behandelde klachten blz. 50 van dit jaarverslag.

UITVOERING PENSIOENADMINISTRATIE

De pensioenadministratie van het pensioenfonds wordt uitgevoerd door Aon Hewitt Associates BV. Het op basis van het contract geldende Service Level Agreement wordt jaarlijks door het bestuur geëvalueerd. Van Aon Hewitt Associates BV is een SAS70 type II rapportage ontvangen. Deze rapportage is besproken in het bestuur. Op basis van deze rapportage kan gezegd worden dat de relevante aspecten van interne controle adequaat zijn en naar redelijkheid waarborgen dat de gestelde procedures worden nageleefd.

UITVOERING FINANCIËLE ADMINISTRATIE

De financiële administratie van het pensioenfonds wordt uitgevoerd door Nederlands Loodswezen BV. De te verrichten werkzaamheden worden periodiek geëvalueerd.

UITVOERING FLEXIOENREGELING

De uitvoering van de flexioenregeling is uitbesteed aan Robeco Pension Providers. De resultaten van Robeco Pension Providers worden periodiek geëvalueerd. Van de vermogensbeheerder is een SAS70 type II rapportage ontvangen. Deze rapportage is besproken in het bestuur. Op basis van deze rapportage kan gezegd worden dat de relevante aspecten van interne controle adequaat zijn en naar redelijkheid waarborgen dat de gestelde procedures worden nageleefd.

ADVISEURS

Het pensioenfonds wordt voor actuariaat en risicobeheersing op lange termijn ondersteund door de externe adviserende actuaris en een ALM-adviseur. Met ingang van 1 januari 2009 is de adviserend actuaris R. Sprenkels van Sprenkels & Verschuren. De verrichte werkzaamheden worden jaarlijks door het bestuur geëvalueerd.

VERMOGENSBEHEERDER

De externe vermogensbeheerder is Robeco Institutional Asset Management (RIAM). De vermogensbeheerder is verantwoordelijk voor de uitvoering van het contractueel vastgelegde mandaat. De beleggingsresultaten worden maandelijks geëvalueerd en tenminste een keer per kwartaal besproken in het bestuur. Van de vermogensbeheerder is een SAS70 type II rapportage ontvangen. Deze rapportage is besproken in het bestuur. Op basis van deze rapportage kan gezegd worden dat de relevante aspecten van interne controle adequaat zijn en naar redelijkheid waarborgen dat de gestelde procedures worden nageleefd.

FRONTOFFICE

Om alle taken goed te verrichten wordt het bestuur bijgestaan door het frontoffice, welke uit twee personen bestaat (manager pensioenen en een parttime medewerker pensioenen). Dit bureau zorgt voor de pensioen-

B E S T U U R

toekenningen, het bijhouden van de pensioenadministratie en het geven van voorlichting aan de deelnemers. Daarnaast zorgt de manager pensioenen voor de voorbereiding en uitvoering van bestuursbesluiten. Hij ziet er tevens op toe dat de werkzaamheden die zijn uitbesteed conform de afgesloten overeenkomsten worden verricht. De taken en verantwoordelijkheden van de manager pensioenen en medewerkster pensioenen zijn vastgelegd in een functiebeschrijving.

FINANCIËEL BELEID

BELEGGINGEN

TERUGBLIK 2010

De wereldeconomie toont aanhoudende dynamiek. Het producentenvertrouwen in alle grote economische blokken is positief, met uitzondering van Japan. De arbeidsmarkten laten verbetering zien, zij het langzaam. Spaarquoten stabiliseren, zodat schuldafbouw van de consument de consumptiegroei niet langer raakt. Bedrijven kiezen weer voor meer hefboomwerking op de balans, kassen zijn goed gevuld. Opkomende markten groeien stug door. Hoewel het herstelproces van de wereldeconomie na de diepe recessie van 2008/2009 doorzet, zal er in ontwikkelde markten geen sprake zijn van uitbundige groei. De belangrijkste oorzaak is de noodzaak tot consolidatie van de overheidsfinanciën waarvan een remmende werking zal uitgaan. Verder neemt de volatiliteit op de valutamarkten toe omdat er aanzetten gegeven worden tot een depreciatiewed-loop tussen de grote economische blokken en spanningen op handelsgebied oplopen. In de eurozone kan een zich uitbreidende schulden crisis een negatief effect op de economische groei hebben. De Europese Unie kiest immers niet voor structurele oplossingen en een scenario van incidentele oplossingen is voor 2011 het meest waarschijnlijk. Anderzijds biedt de eurozwakte tegenwicht omdat het goed nieuws is voor Europese exporteurs.

PERFORMANCE TOTALE PORTEFEUILLE

Over het jaar 2010 bedroeg het rendement op de totale portefeuille 17,1 procent terwijl de benchmark een rendement liet zien van 16,8 procent.

PERFORMANCE ZAKELIJKE WAARDEN

De rendementen van de diverse fondsen in vergelijking met de benchmark in 2010:

AANDELEN FONDSEN (IN PROCENTEN)						HEDGEFUND	FONDSEN
	WERELDWIJD	CONSERVATIVE	OPKOMENDE MARKTEN	US PREMIUM	ONROEREND GOED	OMNITREND PLUS	COMMODITIES
FONDS	20,58	13,79	25,95	12,91	28,10	30,15	22,90
BENCHMARK	20,14	8,68	27,14	14,09	30,10	3,50	22,30
EXCESS RETURN	0,44	5,11	-1,19	-1,18	-2,00	26,93	0,60
IN DEZE ASSETCATEGORIE WERD EIND 2010 BELEGD (PROCENTEN VAN TOTAAL BELEGD VERMOGEN):							
	8,4	9,2	5,6	4,4	6,5	5,2	5,5

De beleggingen in Private Equity vinden plaats via drie fondsen. De benchmark voor de beleggingen in private equity is de MSCI Wereld index. Het rendement van deze index over 2010 was 20,14 procent. De rendementen gemeten over 2010 van de drie fondsen waren als in de tabel hieronder.

FINANCIËEL BELEID

FONDS (IN PROCENTEN)	RENDEMENT
ROBECO INST. EUROPEAN PRIVATE EQUITY FUND I	34,3
ROBECO INST. EUROPEAN PRIVATE EQUITY FUND II	28,4
ROBECO CLEAN TECH PRIVATE EQUITY II	4,1
IN DEZE ASSETCATEGORIE WERD EIND 2010 BELEGD (IN PROCENTEN VAN TOTAAL BELEGD VERMOGEN):	5,3

Het in bovenstaande tabellen vermelde fondsrendement is voor aftrek van de managersfee (zie “Kosten vermogensbeheer” op blz. 61) en eventuele administratiekosten.

AANDELEN WERELDWIJD

De benchmark van het fonds is de MSCI Wereld Index. Het beleggingsbeleid is gericht op het wereldwijd kiezen van aandelen binnen sectoren en het bepalen van de weging van de sectoren zelf. De weging van regio's volgt grotendeels uit deze selectie. Het rendement op de portefeuille in 2010 was 20,58 procent tegen een benchmarkrendement van 20,14 procent. In de verslagperiode heeft het actieve beleggingsbeleid bijna 0,4 procent rendement (vóór aftrek van kosten) toegevoegd op het rendement van de benchmark. De aandelselectie en de sectorpositionering droegen 0,9 procent aan het positieve resultaat ten opzichte van de benchmark bij. De valutapositionering droeg hieraan min 0,6 procent bij.

AANDELEN CONSERVATIVE

Het fonds hanteert geen benchmark in haar beleggingsbeleid. Als referentie wordt de naar de euro gehedgde MSCI Wereld index (netto dividenden) gebruikt. In het fonds wordt beoogd het absolute rendement per eenheid absoluut risico te maximaliseren met beleggingen in solide ondernemingen met een lage marktgevoeligheid, met een conservatief kasbeleid, met een aantrekkelijke koers-winstverhouding en met een goed momentum. Het rendement op de portefeuille in 2010 was 13,79 procent tegen een referentie benchmark rendement van 8,68 procent. Vanwege de beleggingsdoelstelling (maximalisatie Sharpe-ratio) kunnen de beleggingsresultaten van het fonds pas goed worden beoordeeld over een langere periode. Over de afgelopen 4 jaar behaalde het fonds een jaarlijks rendement van gemiddeld -1,0 procent terwijl de marktindex jaarlijks met gemiddeld -3,6 procent daalde. De volatiliteit van het fonds was over deze periode ruim 30 procent lager dan die van de markt.

AANDELEN OPKOMENDE MARKTEN

Robeco's beleggingsstrategie in opkomende markten is sinds de start in 1994 erop gericht te profiteren van een viertal inefficiënties in opkomende markten.

INEFFICIËNTIE	ROBECO-STRATEGIE IN OPKOMENDE MARKTEN
LOKALE BELEGGER CONCENTREREN ZICH OP HET THUISLAND	ACTIEVE LANDENALLOCATIE
ONJUISTE CONSENSUSVORMING EN KUDDEGEDRAG	GEDISCIPLINEERDE, CONSISTENTE FUNDAMENTELE ANALYSE
FOCUS OP RESULTATEN OP KORTE TERMIJN	LANGETERMIJNBELEGGINGSHORIZON
INEFFICIËNTIE ALS GEVOLG VAN 'BEHAVIORAL BIASES'	GEBRUIK VAN KWANTITATIEVE MODELLEN

FINANCIËEL BELEID

Het beleid van Robeco Institutioneel Emerging Markets Fonds is erop gericht te profiteren van deze inefficiënties. De beheerders selecteren beleggingen op basis van een top-down beleggingsaanpak. Het rendement op de portefeuille in 2010 was 25,95 procent tegen een benchmark rendement van 27,14 procent. Zowel de landenallocatie als de aandelenselectie droegen licht negatief bij aan de relatieve performance.

AANDELEN US PREMIUM

Over het jaar 2010 werd een rendement van 12,91 procent behaald ten opzichte van de benchmark van 14,09 procent (beide gehedged naar de euro). Het absoluut rendement werd gedreven door de performance in de dubbele cijfers van vele holdings gespreid over meerdere sectoren. De grootste positieve bijdrage (+1,8 procent) aan de relatieve performance kwam op conto van de consumptie gerelateerde ondernemingen in portefeuille met als namen de retailers Autozone en Family Dollar Stores, Magna International (toeleverancier automobieliindustrie) en Philip Morris International. Negatief droegen de sectoren technologie (-1,4 procent) en energie (-0,7 procent) bij. Binnen de technologiesector werd dit vooral veroorzaakt door de posities in Hewlett Packard en Microsoft, dit ondanks het feit dat beide bedrijven een voortgaande goede resultaatsontwikkeling lieten zien.

AANDELEN ONROEREND GOED

De benchmark van het fonds is de Citigroup global real-estate index. Over het jaar 2010 werd een rendement van 28,10 procent behaald ten opzichte van het benchmarkrendement van 30,10 procent. Het negatieve relatieve rendement van 2 procent kwam vooral door selectie.

HEDGEFUND OMNITREND PLUS

Het beleggingsbeleid van het Omnitrend fonds is gebaseerd op kwantitatieve methoden en wordt consistent op geïntegreerde en gedisciplineerde wijze toepast. De methode is afgestemd om ongeacht de richting te profiteren van trends in markten. Teneinde een optimaal voordeel te halen uit markttendensen laat het model exposure met een hefboomwerking toe. Over het jaar 2010 werd een rendement van 30,43 procent behaald ten opzichte van de afgesproken benchmark van 3,50 procent. De grootste bijdrage kwam uit het inspelen op de trends in de rentemarkten in 2010.

FONDSSEN COMMODITIES

De fondsen waarin belegd wordt, zijn geselecteerd door Corestone, een 100 procent dochter van Robeco die zich gespecialiseerd heeft in het selecteren van vermogensbeheerders. In de door Corestone geselecteerde fondsen kwam in 2010 geen verandering. De geselecteerden worden beheerd door respectievelijk Goldman Sachs, Wellington en Schroders. Het 'Wellington-fonds' behaalde van de drie met 30,4 procent de hoogste performance. Het 'Schroders-fonds' droeg met een rendement van 23,4 procent eveneens bij aan een hoger rendement dan de benchmark (22,3 procent) voor deze beleggingscategorie. Het door Goldman Sachs beheerde fonds bleef met een rendement 18,6 procent achter bij de eerder aangehaalde benchmark. Het totaal van de deelportefeuille commodities behaalde een rendement van 22,9 procent en bleef daarmee de benchmark 0,6 procent voor.

FONDSSEN PRIVATE EQUITY

In 2010 zijn geen beleggingen in nieuwe Private Equity-fondsen aangegaan. De waarde van de bestaande drie beleggingen in private equity steeg van € 25,9 miljoen per eind 2009 naar € 33,7 miljoen per eind 2010. Er werden € 1,96 miljoen aan uitkeringen (distributions) ontvangen en er werd € 3,9 miljoen gestort (capital calls).

FINANCIËEL BELEID

Het rendement (IRR) op de portefeuille ontwikkelde zich beter dan in 2009 en kwam over 2010 op ongeveer 21 procent uit.

Saldo nog openstaande commitments per 31 december 2010:

PE-FONDSEN	COMMITMENT		OPGEROEPEN	RESTANT COMMITMENT	VALUTA
	AANGEGAAN	BEDRAG			
ROBECO PE I	29-4-2003	16.000.000	10.186.570	5.813.430	EUR
ROBECO PE II	25-2-2005	16.000.000	14.814.411	1.185.589	EUR
ROBECO PE CLEANTECH II	22-12-2006	12.000.000	10.090.584	1.909.416	USD

PERFORMANCE VASTRENTENDE WAARDEN

Het totale rendement op de vastrentende beleggingen bedroeg in 2010 16,54 procent. De benchmark behaalde een rendement van 14,78 procent.

De rendementen van de onderliggende fondsen:

OBLIGATIEFONDSEN (IN PROCENTEN)			
	FULL DISCRETION	LONG DURATION 20	LONG DURATION 40
FONDS	3,05	11,38	26,36
BENCHMARK	2,18	10,27	24,73
EXCESS RETURN	0,86	1,11	1,63
IN DEZE ASSETCATEGORIE WERD EIND 2010 BELEGD (IN PROCENTEN VAN TOTAAL BELEGD VERMOGEN):			
	6,3	17,5	25,8

Het in bovenstaande tabel vermelde fondsrendement is voor aftrek van de managersfee (zie “Kosten vermogensbeheer” op blz. 61) en eventuele administratiekosten.

Ter afdekking van het renterisico wordt er belegd in twee fondsen met een lange duration. Deze beleggingsfondsen, het Robeco Institutional Liability Driven Euro Full Discretion 20 Fund en het Robeco Institutional Liability Driven Euro Full Discretion 40 Fund, beleggen in het CGF Robeco All Strategy Euro Bonds en in Interest Rate Swaps (IRS). We merken hierbij op dat deze fondsen niet zijn gekozen voor het behalen van rendement maar in eerste aanleg zijn bedoeld ter afdekking van het renterisico dat het fonds loopt als gevolg van de marktwaaiering van haar verplichtingen. Het fonds full discretion behaalde in de verslagperiode een hoger rendement dan dat van de benchmark (ruim 0,8 procent). De allocatie naar Asset Backed Securities (0,8 procent) droeg hieraan in belangrijke mate bij. Afgezien van de landenallocatie (-0,4 procent) en de durationallocatie (-0,3 procent), droegen de overige performedrivers ook positief bij.

FINANCIËEL BELEID

VOORUITZICHTEN FINANCIËLE MARKTEN

Alleen als zich een ernstige schok van buitenaf voordoet, bestaat de kans dat de grote ontwikkelde economieën nog naar een recessie afglijden. De angst voor een dubbele dip is wat naar de achtergrond verschoven, en terecht want in feite is het een zeer ongebruikelijk macro-economisch verschijnsel. Sinds de Tweede Wereldoorlog heeft zich in de Amerikaanse economie nog maar één keer een dubbele dip voorgedaan. Het uitgangspunt is daarom aanhoudend herstel.

Naar verwachting realiseren opkomende markten in het algemeen ook in 2011 een gezonde groei in lijn met hun potentiële groei. De opkomende middenklasse zorgt hier voor een aantrekkelijke binnenlandse vraag wat de economie stimuleert. Wij verwachten dat het in 2010 ingezette beleid van voorzichtige monetaire verkrapping in 2011 wordt voortgezet.

De 'inventory-to-sales'-ratio is laag en daardoor is de kans groot dat de voorraadcyclus in 2011 weer aan de economische groei zal bijdragen. Bedrijven blijven hun schuldpositie verkleinen. Het spaargedrag van de consument heeft de laatste jaren een rem gezet op de vraag. Naar verwachting blijft de consument ook in 2011 sparen om weer een financiële buffer op te bouwen. De onderliggende vraag wordt echter alleen nadelig getroffen door de stijging van de spaarquote, niet zozeer door de spaarquote zelf. Omdat we verwachten dat de spaarquote ruwweg zal stabiliseren, zal de afbouw van schuldposities in 2011 geen rem meer zetten op de consumentenvraag. Bovendien blijft de vraag naar personeel wereldwijd groeien.

Er is één onderdeel van de economie dat zich niet bezig hoeft te houden met het reduceren van vreemd vermogen: het bedrijfsleven. De winsten zijn terug op het niveau van voor de crisis en de nettomarges zijn hoog. Bij bedrijven is de kas weer net zo goed gevuld als voorheen. Bovendien ondervinden zij steun van het monetaire beleid dat zeer ruim blijft. Voor 2011 verwachten de markten voor de Eurozone nog verdere renteverhoging van de ECB. In de VS is nog weinig stijging ingeprijsd. De kerninflatie loopt tijdelijk wat op door stijgende grondstofprijzen. Echter, zolang de groei bescheiden is, er nog flinke overcapaciteit is en een ruime arbeidsmarkt, valt nog geen structureel hogere inflatie te verwachten. Voor het monetaire beleid zijn twee variabelen van belang. De eerste is het inflatiepeil, omdat dit het niveau van de reële rente bepaalt voor deelnemers aan het economisch proces. De tweede is de bereidheid van de centrale banken een stap verder te gaan in hun interventie, bijvoorbeeld via een vorm van kwantitatieve verruiming. Hier loopt de VS duidelijk voorop. Aan het andere einde van het spectrum vinden we de ECB die het minst geneigd is te grijpen naar kwantitatieve verruiming.

Voor ontwikkelde landen is het afbouwen van de staatsschuld onontkoombaar geworden. De verhouding staatsschuld/BBP is in ontwikkelde landen gestegen naar een niveau dat in vreedstijd nog niet eerder is gemeten en in de OESO-landen bedraagt het gemiddelde tekort 7,8 procent van het BBP in 2010. Het besef dat de tekorten zich op een onhoudbaar hoog niveau bevinden, dringt langzaam door. Overal zien we fiscale verkrapping, met negatieve gevolgen voor de economische groei.

Dit is de belangrijkste reden voor onze overtuiging dat we in 2011 geen trendmatige economische groei zullen zien. Een ander belangrijk thema is de toenemende spanning rond valuta's en handel. Handelsconflicten kunnen altijd opblazen, maar het risico neemt aanzienlijk toe als de binnenlandse vraag zwak is. Uiteindelijk zal rationeel eigenbelang gaan overheersen en dat maakt een wereldwijde handelsoorlog onwaarschijnlijk. De groeiende spanningen zullen daarom op zijn hoogst een marginaal negatief effect hebben op de wereldwijde groei, maar de volatiliteit op de valutamarkten zal ongetwijfeld toenemen.

VOORUITZICHTEN ZAKELIJKE WAARDEN

2010 was een zeer roerig jaar voor aandelenmarkten. Beleggers bewogen tussen hoop op verder aantrekken van de wereldwijde economie en vrees voor het escaleren van de problemen van de overheidsfinanciën van

FINANCIËEL BELEID

landen binnen de eurozone. Het jaar kende aldus hoge pieken en diepe dalen op de wereldwijde aandelenmarkten. Per saldo voert aan het einde van het jaar wereldwijd gemiddeld een positief resultaat de bovenaan, met grote onderlinge verschillen. De aandelenmarkten in bijvoorbeeld de Verenigde Staten, Duitsland en India behaalden een sterk positief resultaat terwijl Spanje en Italië een sterk negatief resultaat boekten. In het basisscenario van een verder herstel van de wereldeconomie zijn de vooruitzichten voor de aandelenmarkten in 2011 positief.

De verwachting van gematigde economische groei wordt ondersteund door verdergaande gezonde groei in opkomende economieën en aanhoudend ruim monetair beleid in de belangrijkste ontwikkelde economieën. Uiteraard zal van noodzakelijke bezuinigingen door overheden in bepaalde landen een negatief effect op de wereldwijde economische groei uitgaan. Een belangrijke risicofactor in het scenario van gematigde groei is escalatie van de strijd om een goedkope valuta tussen de economische grootmachten. Dit kan leiden tot protectionisme dat de wereldwijde handel zal schaden. Een andere belangrijke risicofactor is het escaleren van de schulden crisis in de eurozone, wat een negatief effect op de economische groei zou hebben.

Een scenario van gematigde economische groei is niet slecht voor aandelenmarkten. In dit scenario is er sprake van een verbetering van de arbeidsmarkt zonder dat dit leidt tot looninflatie. Verder zal in dit scenario nog langere tijd sprake blijven van een ruim monetair beleid.

Ook vanuit het perspectief van bedrijven is er reden voor optimisme. Er is ruimte voor verdere verbetering van de winstcijfers van bedrijven in 2011. Bedrijven hebben tijdens de crisis hard gesneden in de kosten en opereren nog steeds zeer kostenbewust, waardoor ook bij beperkte omzetgroei in 2011 sprake kan zijn van redelijke winstgroei. Veel bedrijven hebben daarbij een gezonde kaspositie en zijn in toenemende mate bereid om een deel van deze gelden aan te wenden voor inkoop van eigen aandelen of voor strategische overnames. Dit zijn positieve factoren voor aandelenmarkten in 2011.

De waardering van aandelenmarkten lijkt momenteel noch duur, noch goedkoop. Daar staat tegenover dat particulieren, pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen nog veel liquide middelen hebben die bij de huidige lage rente zoeken naar meer rendement. Ook beleggingen in staatsobligaties lijken bij de huidige lage en mogelijk oplopende rentes qua rendementsperspectief negatief af te steken bij een belegging in aandelen.

Concluderend verwachten wij voor aandelenmarkten in 2011 een vergelijkbaar scenario zoals wij in 2010 hebben gezien. Aan het begin van 2011 is een aantal zaken nog niet tot een oplossing gekomen: de schulden crisis in Europa en de toenemende inflatie in een aantal grote opkomende landen zoals China en India. Het jaar 2011 zal dus opnieuw een bewogen jaar worden maar onze verwachting is dat er per saldo opnieuw een positief rendement voor aandelen bijgeschreven zal worden.

VOORUITZICHTEN VASTRENTENDE WAARDEN

De verwachting van gematigde economische groei wordt ondersteund door verdergaande gezonde groei in opkomende economieën en aanhoudend ruim monetair beleid in de belangrijkste ontwikkelde economieën. Uiteraard zal van noodzakelijke bezuinigingen door overheden in bepaalde landen een negatief effect op de wereldwijde economische groei uitgaan. Een belangrijke risicofactor in het scenario van gematigde groei zijn escalatie van de strijd om een goedkope valuta tussen de economische grootmachten. Dit kan leiden tot protectionisme dat de wereldwijde handel zal schaden. Een andere belangrijke risicofactor is het escaleren van de schulden crisis in de eurozone, wat een negatief effect op de economische groei zou hebben.

In dit scenario van gematigde economische groei is er sprake van een verbetering van de arbeidsmarkt zonder dat dit leidt tot looninflatie. Er zal dan ook nog enige tijd sprake blijven van een ruim monetair beleid. Toch verwachten we dat obligatiebeleggers in de loop van 2011 rekening zullen gaan houden met een monetaire verkrapping. Hierdoor zullen kapitaalmarktrentes in de ontwikkelde economieën geleidelijk op kunnen gaan lopen, hoewel er nog geen aanleiding is om forse rentestijgingen te verwachten.

Vanuit het perspectief van bedrijven is er reden voor optimisme. Er is ruimte voor verdere verbetering

FINANCIËEL BELEID

van de winstcijfers van bedrijven in 2011. Bedrijven hebben tijdens de crisis hard gesneden in de kosten en opereren nog steeds zeer kostenbewust, waardoor ook bij beperkte omzetgroei in 2011 sprake kan zijn van redelijke winstgroei. Veel bedrijven hebben daarbij een gezonde kaspositie. De macro-economische onzekerheden maken het bovendien onwaarschijnlijk dat bedrijven bereid zullen zijn om hun kredietkwaliteit significant te laten verslechteren ten nadele van obligatiehouders. Gegeven de nog steeds relatief hoge kredietpremies is dit een positieve factor voor bedrijfsobligaties in 2011.

Concluderend zijn de rendementsverwachtingen voor staatsobligaties beperkt in 2011. Voor bedrijfsobligaties daarentegen zien wij licht positieve rendementen, gedreven door dalende kredietpremies. Wat volatiliteit betreft is de verwachting dat 2011 vergelijkbaar zal zijn met 2010.

STRATEGISCHE ASSETMIX EN BENCHMARK(VERDELING) 2010

De strategische normverdeling tussen zakelijke waarden en vastrentende waarden voor BPL:

ASSET	NORM	BANDBREEDTES IN PROCENT-PUNTEN
VASTRENTENDE WAARDEN	55 PROCENT	+ EN -5 PROCENT-PTN
ZAKELIJKE WAARDEN	45 PROCENT	+ EN -5 PROCENT-PTN
TOTAAL	100 PROCENT	

REBALANCE BELEID

De benchmark van enerzijds vastrentende waarden en anderzijds zakelijke waarden ontwikkelt zich in tijd op open basis (beweegt mee met de markt). Zodra de zich op open basis ontwikkelde procentuele verdeling (benchmark) van zakelijke waarden of vastrentende waarden per maandultimo meer dan 5 procent-punt afwijkt van de normgewichten, wordt de benchmarkweging in principe teruggebracht naar de helft van het verschil tussen het huidige benchmarkgewicht en de normgewichten. Deze actie vergt de instemming van het bestuur.

INRICHTING PORTEFEUILLE VASTRENTENDE WAARDEN

De vastrentende waarden portefeuille (inclusief liquiditeiten) is zodanig ingericht dat de duration van de totale portefeuille (inclusief zakelijke waarden) gelijk is aan de duration van de verplichtingen. De strategische afdekking van de duration van de verplichtingen (tot 1-11-2008 voor 65 procent, daarna 100 procent) vindt plaats middels beleggingen in een combinatie van de navolgende fondsen:

VASTRENTENDE WAARDEN TRADITIONEEL

- de categorie-I EUR-aandelen van het sub-fonds Robeco All Strategy Euro Bonds van de Robeco Capital Growth Funds

VASTRENTENDE WAARDEN LIABILITY DRIVEN, VAN DE ROBECO INSTITUTIONAL LIABILITY DRIVEN FUNDS

- Robeco Institutional Liability Driven Euro Bond Full Discretion 20 Fund
- Robeco Institutional Liability Driven Euro Bond Full Discretion 40 Fund

FINANCIËEL BELEID

INRICHTING PORTEFEUILLE ZAKELIJKE WAARDEN

ASSET (SUB-) CATEGORIE	NORMVERDELING	BAND-BREEDTE IN PRO-CENT-PUNTEN	BENCHMARK
AANDELEN WERELDWIJD	5%	+ EN - 5%-PTN	MSCI WORLD TOTAL RETURN INDEX
AANDELEN CONSERVATIVE EQUITY	10%	+ EN - 5%-PTN	MSCI WORLD TOTAL RETURN INDEX
AANDELEN EMERGING MARKETS	5%	+ EN - 2,5%-PTN	MSCI EMERGING MARKETS (NET RETURN)
AANDELEN PREMIUM EQUITY	5%	+ EN - 2,5%-PTN	RUSSEL 3000 VALUE
HEDGEFUND OMNITREND PLUS	5%	+ EN - 2,5%-PTN	EONIA + 3%
ONROEREND GOED	5%	+ EN - 5%-PTN	CITIGROUP GEI BMI REAL ESTATE WORLD INDEX
PRIVATE EQUITY	5%	+ EN - 2,5%-PTN	MSCI WORLD TOTAL RETURN INDEX
COMMODITIES	5%	+ EN - 2,5%-PTN	GEWOGEN BENCHMARK ONDERLIGGENDE FONDSEN
TOTAAL	45%		

ALGEMENE RESTRICTIES

Vanaf november 2008 bedraagt de afdekking van het renterisico 100 procent van de pensioenverplichtingen. Daarvoor bedroeg deze afdekking 65 procent. De afdekking geschiedt doormiddel van Swaps via bovengenoemde Liability Driven fondsen. Daarbij wordt gestreefd naar een zo laag mogelijke geldmarktexposure voortvloeiende uit de beleggingen in deze LDF-fondsen. Het totaal van de zakelijke waarden mag niet meer zijn dan 55 procent (inclusief onroerend goed) van de totale beleggingsportefeuille. De basisvaluta van de beleggingen luidt in euro. Gedurende het verslagjaar waren nagenoeg alle beleggingen in vreemde valuta gehedged naar de Euro, met uitzondering van de beleggingen in het hedgefund en private equity.

Het rechtstreekse gebruik van derivaten is alleen toegestaan voor zover de exposure van deze derivaten wordt opgeteld bij de portefeuille en de hiervoor genoemde bandbreedtes in acht worden genomen. Het gebruik van derivaten binnen beleggingsfondsen is toegestaan. Gestreefd wordt naar een ex-ante tracking error op pensioenfondsniveau van maximaal 3,5 procent.

Ten aanzien van de verschillende beleggingscategorieën gelden de volgende algemene regels:

CATEGORIE AANDELEN

De doelstelling is om door middel van actief beheer een hoger rendement te behalen dan de benchmark. Voor de portefeuille wereldwijde aandelen is een maximale ex-ante tracking error van 4 procent afgesproken. Voor aandelen Emerging Markets geldt een maximale ex-ante tracking error van 6 procent. Voor aandelen Premium Equity geldt een maximale ex-ante tracking error van 10 procent.

CATEGORIE PRIVATE EQUITY

In 2003 is besloten om gemiddeld voor 5 procent van het vermogen in Private Equity te beleggen. Stortingen worden onttrokken uit de belegging in wereldwijde aandelen. Voor Private Equity geldt geen ex-ante tracking error limiet.

FINANCIËEL BELEID

CATEGORIE HEDGEFUNDS

T.a.v. deze belegging geldt geen ex-ante tracking error limiet.

CATEGORIE VASTRENTENDE WAARDEN

De doelstelling is om door middel van actief beheer een hoger rendement te behalen dan de benchmark. Voor vastrentende waarden traditioneel geldt een maximale ex-ante tracking error van 3 procent. Voor vastrentende waarden Liability Driven geldt geen ex-ante tracking error limiet.

CATEGORIE ONROEREND GOED

Er kan worden belegd in vastgoedfondsen, al dan niet met een beursnotering, mits goed verhandelbaar. Voor de huidige beleggingen geldt een ex-ante tracking error limiet van 7 procent.

COMMODITIES

Belegd wordt in fondsen of structure notes. De vermogensbeheerder fungeert als fiduciair manager en benoemd en ontslaat de managers op basis van adviezen van een onafhankelijke en deskundige partij (Co-restone). Ten aanzien van deze beleggingen geldt geen ex-ante tracking error limiet.

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD BELEGGEN

Mede op aandringen van het bestuur heeft Robeco in 2009 besloten om voor al hun huisfondsen de Principles for Responsible Investment (PRI) als uitgangspunt te nemen.

FINANCIËEL BELEID

PENSIOENEN

PREMIËS (BEDRAGEN $\times$ 1.000 EURO)

Over 2010 bedraagt de totale feitelijk ontvangen premie 15.546. De actuariële kostendekkende premie over 2010 bedraagt € 16.615 en de gedempte kostendekkende premie € 14.874 (op basis van een vaste rente van 4,4 procent). De wettelijk voorgeschreven kostendekkende premie is gebaseerd op de rentetermijnstructuur en is daardoor gevoelig voor renteveranderingen. Hierdoor kan de premie van jaar tot jaar verschillen. Het beleid van het bestuur is echter gericht op een zo stabiel mogelijke premieontwikkeling. Om voorkomen dat de premie van jaar tot jaar fluctueert biedt de wet de mogelijkheid om premiedemping te bewerkstelligen. Het is daarbij toegestaan om af te wijken van de rentetermijnstructuur als rekenrente bij de vaststelling van de feitelijke premie. Het bestuur heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt en hanteert voor de vaststelling van de gedempte kostendekkende premie een disconteringsvoet van 4,4 procent. Hierbij is uitgegaan van het verwachte toekomstige reële beleggingsrendement. De feitelijk ontvangen premie is hoger dan de gedempte kostendekkende premie, maar lager dan de actuariële kostendekkende premie gebaseerd op de rentetermijnstructuur. Volgens de geldende Pensioenstatuten wordt de feitelijke premie jaarlijks op 1 januari verhoogd met de ontwikkeling van de Consumenten Prijsindex (CPI), tenzij de wettelijk voorgeschreven kostendekkende premie hoger is. In dat geval wordt de premie op dit kostendekkende niveau vastgesteld. De feitelijk premie is als gevolg van de ontwikkeling van de CPI op 1 januari 2010 verhoogd met 0,4 procent. In verband met de noodzakelijke verhoging van de kostenopslag van 4,5 procent naar 7,5 procent is de premie per 1-1-2010 extra verhoogd met 2,9 procent. Totaal is de premie per 1-1-2010 met 3,3 procent verhoogd. Deze aldus verhoogde feitelijke premie was hoger dan de voor BPL geldende gedempte kostendekkende premie. Dit verklaart het verschil tussen de feitelijke premie en de gedempte premie van 672.

ONTWIKKELING DEKKINGSGRAAD

In 2010 is de dekkingsgraad gestegen van 97,5 procent naar 100,6 procent. Ultimo 2010 bedraagt het door het pensioenfonds conform de ABTN vastgestelde minimaal vereist eigen vermogen 105 procent. Het Vereist Eigen Vermogen bedraagt 116,4 procent. Het pensioenfonds verkeert derhalve in een situatie van dekkingstekort.

Oorzaken daling/stijging dekkingsgraad in 2010:

IN PROCENTEN	DG 2010	DG 2009
DG BEGIN VAN HET JAAR	97,5	92,8
INDEXATIE	0	0
WIJZIGING RTS MINUS AFDEKKING RENTE	-0,3	0
RESERVERING TREND LEVENSVVERWACHTING	0	-4,3
NIEUWE OVERLEVINGSTAFELS	-2,8	0
INTREST TOEVOEGING VPV VERSUS AANGROEI VERMOGEN	6,1	8,6
PREMIE	0,2	0,1
UITKERINGEN	-0,1	-0,2
OVERIG	0	0,5
DG EIND VAN HET JAAR	100,6	97,5

FINANCIËEL BELEID

ONTWIKKELING M.B.T. DE VOORZIENING (× 1.000 EURO)

De voorziening pensioenverplichtingen bedroeg eind 2010 603.571. Eind 2009 bedroeg deze 538.769. Een stijging met 64.802.

De stijging van de voorziening is toe te schrijven aan:

	2010	2009
TECHNISCHE VOORZIENING VOOR RISICO FONDS BEGIN BOEKJAAR	538.769	517.886
BENODIGDE INTERESTTOEVOEGING (2010: 1,303 % EN 2009: 2,544 %)	7.062	13.306
ACTUARIEEL BENODIGD VOOR PENSIOENOPBOUW (COMING SERVICE)	12.967	14.128
INKOMENDE WAARDEOVERDRACHTEN	0	0
INKOOP UIT FLEXIOEN	1.569	572
VERLEENDE TOESLAGEN	0	0
UITKERINGEN	-19.098	-16.813
VRIJVAL EXCASSOKOSTEN UIT VOORZIENING	-95	-84
WIJZIGING RENTETERMIJNSTRUCTUUR	46.427	-15.419
OVERLIJDEN	787	881
ARBEIDSONGESCHIKTHEID	-61	90
CORRECTIES EN MUTATIES	-1.529	-453
WIJZIGING ACTUARIËLE GRONDSLAGEN:		
- OVERGANG NAAR NIEUWE OVERLEVINGSTAFEL EN LEEFTIJDsafHANKELIJKE CORRECTIES		0
- RESERVERING VOOR STIJGING LEVENsverwACHTING	16.773	24.676
TOTAAL TOE/AFNAME	64.802	20.883
TECHNISCHE VOORZIENING VOOR RISICO FONDS EINDE BOEKJAAR	603.571	538.769

In 2010 is door het bestuur besloten om geen toeslagen toe te kennen. Het renterisico van de verplichtingen is strategisch volledig afgedekt. De daling van de rentetermijnstructuur in 2010 had hierdoor een beperkt effect op de dekkingsgraad.

Als gevolg van de invoering van de nieuwe AG-prognosetafels 2010-2060 met leeftijdscorrectie hoger opgeleiden is de dekkingsgraad afgenomen met 2,8 procent.

De premiemarge (feitelijke premie minus beoogde premie voor inkoop pensioenaanspraken) heeft in 2010 een positief effect van 0,2 procent gehad op de dekkingsgraad.

EVALUATIE HERSTELPLAN

Het pensioenfonds heeft op 30 maart 2009 een herstelplan bij DNB ingediend. Volgens de prognose van de

dekkingsgraad was de dekkingsgraad per 31 december 2010 ingeschat op 98,7 procent. De dekkingsgraad ultimo 2010 is hoger dan de verwachte dekkingsgraad ultimo 2010 in het herstelplan.

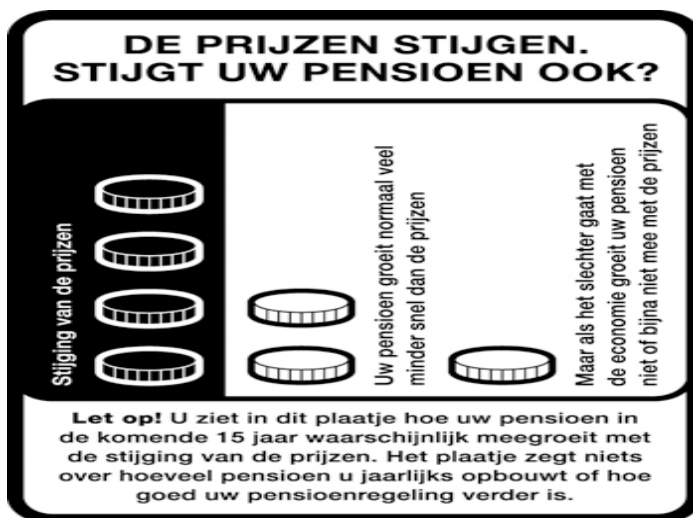
INDEXATIEBELEID

De indexatieverlening binnen het pensioenfonds is afhankelijk van de financiële situatie van het pensioenfonds. De toeslagverlening is voorwaardelijk (zie ook onder “voorwaardelijkheidsverklaring” hieronder) en het besluit tot toeslagverlening wordt jaarlijks door het bestuur genomen. BPL probeert de ontwikkeling van de Consumenten Prijsindex (CPI) te volgen. Het bestuur hanteert daarvoor een beleidsstaffel. Op grond daarvan wordt bij een dekkingsgraad van 116 procent of meer een indexatie verleend van 100 procent van de stijging van de CPI.

Bij een dekkingsgraad tussen 105 procent en 116 procent wordt naar rato geïndexeerd en bij een dekkingsgraad van minder dan 105 procent wordt niet geïndexeerd. Nadrukkelijk wordt vermeld dat het gaat om een beleidsstaffel, waarvan door het bestuur kan worden afgeweken.

INDEXATIELABEL

Vanaf 1 april 2009 zijn de pensioenfondsen in Nederland wettelijk verplicht de informatie over indexatieverlening uit te drukken in een kwalitatieve en beeldende maatstaf (toeslagenlabel). Deze beeldende maatstaf is wettelijk voorgeschreven. Het toeslagenlabel voor BPL ziet er als volgt uit:

Bovenstaand label is gebaseerd op de continuïteitsanalyse van BPL van eind oktober 2008, waarbij is gerekend met een dekkingsgraad op dat moment van 95,7 procent. Over het doel en de resultaten van de continuïteitsanalyse treft u informatie aan op www.bploodsen.nl. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft in oktober 2010 besloten het indexatielabel niet langer verplicht te stellen. De AFM roept de pensioenfondsen in Nederland op om te komen tot een financiële bijsluiting voor pensioenen. BPL heeft besloten om het label, in afwachting van bedoelde bijsluiting, te handhaven.

VOORWAARDELIJKHEIDSVERKLARING

Als een fonds een voorwaardelijk indexatiebeleid heeft, dient daarover in nagenoeg alle uitingen over pensioen de wettelijk voorgeschreven voorwaardelijkheidsverklaring te worden gehanteerd, voor 2011 luidende als volgt: “Uw pensioenfonds probeert ieder jaar uw pensioen/opgebouwde pensioen te verhogen met de prijsontwikkeling. Uw pensioen/opgebouwde pensioen is dit jaar met 0 procent verhoogd.

FINANCIËEL BELEID

Uw pensioenfonds heeft uw pensioen/ opgebouwde pensioen de afgelopen drie jaar als volgt verhoogd:

Over het jaar 2010 met 0 procent. De prijzen gingen toen met 0,4 procent omhoog.

Over het jaar 2009 met 0 procent. De prijzen gingen toen met 3,1 procent omhoog.

Over het jaar 2008 met 1,3 procent. De prijzen gingen toen met 1,3 procent omhoog.

Uw pensioenfonds betaalt de toekomstige verhogingen van uw pensioen/opgebouwde pensioen uit beleggingsrendement. U hebt door deze verhoging en de verwachting voor de komende jaren niet meteen ook recht op verhogingen in de toekomst.

Tevens is in 2008 de voorwaardelijke toeslag van 3 procent omgezet in een onvoorwaardelijk recht.

RISICOBELEID

BELEGGINGSRISICO'S ALGEMEEN

Het beleggingsbeleid wordt gevoerd in overeenstemming met de prudent-person regel, conform hetgeen terzake bij of krachtens de wet is bepaald. Kort gezegd houdt dit in dat de gelden van het fonds worden belegd in het belang van de (gewezen) deelnemers en andere belanghebbenden. Het beleggingsdoel van het BPL is om met een voor het pensioenfonds acceptabel beleggingsrisico een zo hoog mogelijk rendement te behalen om de continuïteit van de pensioenregelingen zo goed mogelijk te garanderen. Daarbij wordt telkens bezien of risico's die naar verwachting geen of minder rendement opleveren geheel of gedeeltelijk kunnen worden uitgesloten.

In de statuten is bepaald dat de stichting dient te beschikken over een minimaal vereist eigen vermogen en een vereist eigen vermogen, te berekenen volgens de bij of krachtens de wet gegeven regels. Het conform de ABTN door het pensioenfonds aan te houden minimaal vereist eigen vermogen bedraagt 105 procent. Wanneer het Minimaal Vereist Eigen vermogen exact wordt berekend bedraagt het 104,3 procent. Het in de ABTN opgenomen Minimaal Vereist Eigen Vermogen is derhalve prudent vastgesteld.

Het vereist eigen vermogen is het vermogen dat behoort bij de evenwichtssituatie van het fonds. In de evenwichtssituatie is het vereist eigen vermogen zodanig dat over één jaar met een zekerheid van 97,5 procent het fonds meer bezittingen heeft dan verplichtingen. De hoogte van het eigen vermogen in de evenwichtssituatie en dus van het vereist eigen vermogen, is afhankelijk van het risicoprofiel van het fonds.

Het vereist eigen vermogen bedraagt:

ULTIMO	IN PROCENTEN
2010	116,4
2009	113,8
2008	113,4
2007	116,5

Beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Dat betekent dat de waardering afhankelijk is van bewegingen op de financiële markten. BPL loopt daardoor onder meer risico m.b.t. tot de prijs van de beleggingen, de valuta koersen, de rente en de liquiditeiten.

De eerste stap in de risicobeheersing bestaat uit de kaders die volgen uit het Asset Liability Management (ALM) model. Hier wordt de verdeling tussen zakelijke en vastrentende waarden gekozen die past bij het karakter van het fonds. Tevens wordt dan bezien welke risico's het fonds wil uitsluiten of beperken (de-risiken).

Vervolgens wordt er op basis van dat ALM model een benchmark vastgesteld, waarbij de onderdelen zakelijke- en vastrentende waarden specifiekere worden ingevuld. Uitkomst is de strategische benchmark. Bij de keuze van de benchmark worden zaken als spreiding over regio's, sectoren en ratingklassen vastgelegd.

De volgende stap in het risicobeleid is het vaststellen van de bewegingsruimte van de vermogensbeheerder. In de richtlijnen die aan de vermogensbeheerder worden opgelegd, wordt op het niveau van de asset classes onder andere bepaald:

- Welke bewegingsruimte er toegestaan wordt (de tracking error) ten opzichte van de gekozen benchmark per asset klasse.
- Welke bandbreedtes er toegestaan worden t.o.v. de strategische mix.

Lees meer over de richtlijnen aan de vermogensbeheerder onder "Financieel beleid" op blz. 30 t/m 32.

RISICOBELEID

Op basis van de richtlijnen, zal de vermogensbeheerder overgaan tot implementatie van de portefeuille. Tot slot dient de monitoring van de gehele portefeuille goed te zijn. BPL wordt hierover periodiek geïnformeerd. Dit gebeurt onder andere door de verslaglegging in de kwartaalrapportages van de vermogensbeheerder, alsmede de regelmatige ontmoetingen tussen AB en de vermogensbeheerder.

De bepaling van de strategische benchmark wordt minimaal eenmaal per jaar herhaald, waarbij alle risico's van de gehele portefeuille in kaart worden gebracht. Hierbij wordt gebruikt gemaakt scenario analyses en van een Strategische Asset Allocatie module (SAA) waarmee onder andere inzichtelijk gemaakt wordt:

- De mate, waarin de dekkingsgraad (reëel en nominaal) op langere termijn kan fluctueren.
- Wat het totale risicobudget is (de mate waarin de dekkingsgraad in een jaar zal kunnen fluctueren).
- Wat de risico's per asset class zijn.
- Wat het risico van onderdekking is.

SPECIFIEKE BELEGGINGSRISICO'S

RENTERISICO

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente. Maatstaf voor het meten van rentegevoeligheid is de duration. De duration is de gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren van de kasstromen.

Indien op balansdatum de duration van de beleggingen aanzienlijk korter is dan de duration van de verplichtingen is er sprake van een zogenaamde 'duration-mismatch'. Bij een rentestijging zal de waarde van beleggingen minder snel dalen dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur), met als gevolg dat de dekkingsgraad zal stijgen. Voor het fonds geldt dat bij een rentedaling de waarde van de beleggingen minder snel stijgt dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt. Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de duration-mismatch. Hierbij wordt gebruik gemaakt van renteswaps via de Liability Driven 20 en 40 Fondsen van Robeco.

Een renteswap ruilt een te ontvangen vaste lange rente (vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie) tegen een te betalen variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Aan de ene kant verkleint dit de duration-mismatch, maar aan de andere kant wordt het fonds nu afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente.

Het risico van een verdere rentedaling is tijdelijk af te dekken door middel van een swaption, waarvoor een premie betaald moet worden. Het afsluiten van een swap of een swaption kan dus mismatchrisico's afdekken, maar aan dit soort instrumenten zijn ook risico's verbonden (zoals het liquiditeits-, tegenpartij- en juridische risico). Vanwege de noodzakelijk beperking van deze risico's komen in deze markt vrijwel uitsluitend nog overeenkomsten tot stand op basis van bepaalde modelovereenkomsten.

RISICOBELEID

Beleidsstaffel afdekking renterisico:

RENTE *	DEKKINGSGRAAD			
	100	105	110	115 EN HOGER
	MATE VAN AFDEKKEN VERPLICHTINGEN (IN PROCENTEN)			
3 EN LAGER	100	100	100	65
3,25 EN LAGER	100	100	100	65
3,5 EN LAGER	100	100	65	65
3,75 EN LAGER	100	100	65	65
4 EN LAGER	100	100	65	65
4,25 EN LAGER	100	100	65	65
4,5 EN LAGER	100	100	65	65
4,75 EN LAGER	100	100	65	65
5 EN LAGER	100	100	65	65
5,5 EN LAGER	100	100	65	65
BOVEN 5,5	100	100	100	100

* Door de DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Het renterisico was met toepassing van deze staffel gedurende 2010 voor 100 procent van de verplichtingen afgedekt. Vanaf 1 januari 2011 is het renteafdeckingsbeleid gewijzigd, o.a. om ook te kunnen profiteren van een stijgende rentetermijnstructuur. De bovenstaande beleidsstaffel is hierbij komen te vervallen. Zie hiervoor onder “Vooruitzichten” op blz. 43.

VALUTARISICO

Eind 2010 wordt voor circa 33,69 procent (2009: 36,67 procent) van de beleggingsportefeuille belegd buiten de eurozone, met name in USD. Hiervan is voor 92,18 procent (2009: 91,98 procent) afgedekt naar de euro. De waarde van de per het einde van het verslagjaar uitstaande valutatermijncontracten bedroeg € 903.127 (2009: 471.151). Het strategische beleid van de stichting wordt gekenmerkt door een streven de volgende valutaposities af te dekken naar de euro: USD, JPY, GBP, AUD en HKD.

PRIJSRISICO

Prijsrisico is het risico dat door de ontwikkeling van marktprijzen (veroorzaakt door factoren die samenhangen met een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren) waardewijzigingen plaatsvinden. Wijzigingen in marktomstandigheden hebben altijd direct invloed op het beleggingsresultaat, omdat alle beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk worden verwerkt in het saldo van baten en lasten. Het prijsrisico wordt gedempt door spreiding binnen de

RISICOBELEID

portefeuille (diversificatie). Het prijsrisico kan ook afgedekt worden door gebruik te maken van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

KREDIETRISICO

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door de vermogensbeheerder enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand.

CONCENTRATIERISICO

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van de beleggingen ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de beleggingsportefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

BPL hanteert bij beleggen een verdeling over verschillende asset categorieën en vervolgens worden de beleggingen verdeeld over verschillende fondsen die bepaalde limieten aanhouden. Op deze wijze wordt het concentratierisico binnen verantwoorde grenzen gehouden.

SYSTEEMRISICO

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

SPECIEKE FINANCIËLE INSTRUMENTEN (DERIVATEN)

Voor zover dat binnen de grenzen van het beleggingsbeleid van het fonds past maakt het fonds ook gebruik van financiële derivaten, voornamelijk bij het afdekken van het marktrisico. De economische effecten van de derivaten dienen meegenomen te worden in de berekening.

Derivaten hebben als voornaamste risico het kredietrisico (het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen). Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met goed te boek staande partijen en te werken met onderpand.

LIQUIDITEITSRISICO

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risico componenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid

RISICOBELEID

voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities, rekening houdend met directe beleggings-opbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

In het verslagjaar 2010 waren de inkomende gelden lager dan het totaal van de betalingen (uitkeringen en kosten), waardoor enkele keren beleggingen te gelde moesten worden gemaakt.

BELEGGINGSRISICO ALTERNATIEVE BELEGGINGEN

Private equity

BPL belegt strategisch 5 procent van de totale beleggingen in private equity. Bij private equity wordt geïnvesteerd in niet beursgenoteerde ondernemingen. Het risico bestaat dat het bedrijf het slecht doet, waardoor de waarde van de investering daalt. Bij faillissement van de onderneming kan de investering in zijn geheel verloren gaan. De investering (plus behaalde winst door de waardetoeename van de onderneming) vloeit weer terug naar het fonds als de onderneming wordt verkocht, ten beurse gaat of de belegging wordt verkocht aan een ander private equity fund. Het risico wordt beperkt door niet rechtstreeks in ondernemingen te beleggen maar in een drietal “fund of funds”.

Heddefund

BPL belegt strategisch 5 procent van de totale beleggingen in een heddefund. Het betreffende heddefund probeert rendement te genereren door long- en shortposities in te nemen om te profiteren van prijstrends. Het fonds presteert ondergemiddeld als zich geen trends of trendbreuken in de markt voordoen. De resultaten van het heddefund zijn door de strategie van het fonds bijzonder volatiel. De volatiliteit wordt gedempt door een beperkt deel van het totale belegd vermogen van het pensioenfonds (strategisch niet meer dan 5 procent) in het heddefund te beleggen. Naast marktrisico loopt het heddefund kredietrisico op (1) de clearing brokers waarmee het fonds zaken doet, te weten UBS Ltd. en Newedge Group (UK Branch); en (2) de banken die het fonds gebruikt voor het onderbrengen van overtoollige kasmiddelen, te weten CACEIS Bank Luxembourg en Rabobank Rotterdam.

VERZEKERINGSTECHNISCHE RISICO'S

LANGLEVENRISICO

Het belangrijkste actuariële risico is het langlevensrisico (het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen). Eind 2010 is de voorziening pensioenverplichtingen berekend op basis van de nieuwe AG-prognosetabellen 2010-2060, verhoogd met correctiefactoren voor hoog opgeleiden. De verwachte overlevingskansen zijn hierin verdisconteerd.

OVERLIJDENS- EN HET ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSRISICO

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor het fonds geen voorzieningen heeft getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ('schadereserve'). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico op stop-loss basis herverzekerd bij een externe, onder toezicht van DNB staande verzekeringsmaatschappij. Het eigen behoud is 125 procent van de premie bij volledige herverzekering. De herverzekeringsovereenkomst expireert in 2014.

RISICOBELEID

RISICO'S M.B.T. PREMIE DEKKINGSGRAAD EN INDEXATIE

Eind 2008 heeft het bestuur door de actuaris een nieuwe continuïteitsanalyse laten maken. Doel van deze analyse is een beeld te krijgen van de te verwachten ontwikkeling van de genoemde risico's in de komende 15 jaar. Uit de stochastische analyse, gebaseerd op gegevens eind september 2008 en de dekkingsgraad eind oktober 2008 van 95,7 procent, kunnen de volgende verwachtingen worden ontleend:

- De gemiddelde dekkingsgraad stijgt van 95,7 procent eind oktober 2008 naar circa 134 procent in 2023;
- In 2023 is in circa 25 procent van alle scenario's sprake van een dekkingstekort;
- In 2023 is in circa 35 procent van alle scenario's sprake van een reservetekort (er vanuit gaande dat de vereiste dekkingsgraad dan 113 procent is);
- Het indexatieresultaat bedraagt 40 procent. Dit houdt in dat naar verwachting 40 procent van de stijging van de consumentenprijsindex aan toeslag kan worden gerealiseerd. Over 15 jaar leidt dit naar verwachting tot een koopkrachtverlies van in totaal 16 procent;
- De dekkingsgraad stijgt naar verwachting binnen de projectieperiode van 15 jaar boven de vereiste dekkingsgraad;
- De feitelijk premie is gemiddeld hoger dan kostendekkende premie.

Deze verwachtingen worden meegenomen in het te voeren financiële beleid. Eind 2010 is een ALM-studie gestart, waarvan de resultaten staan vermeld onder "Vooruitzichten" op blz. 46.

OPERATIONELE RISICO'S

Operationele risico's zijn de risico's van onder andere een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, het opstellen van onjuiste rapportages en fraude. BPL beheerst deze risico's door het stellen van eisen aan de eigen organisatie, uitgebreid beschreven in de ABTN, en aan andere organisaties, waarmee BPL zaken doet.

Overeenkomsten met andere organisaties worden periodiek geëvalueerd. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Bij uitbesteding worden de richtlijnen van De Nederlandsche Bank in acht genomen.

VOORUITZICHTEN

HET NIEUWE FISCALE KADER VOOR BEROEPSPENSIOENFONDSEN

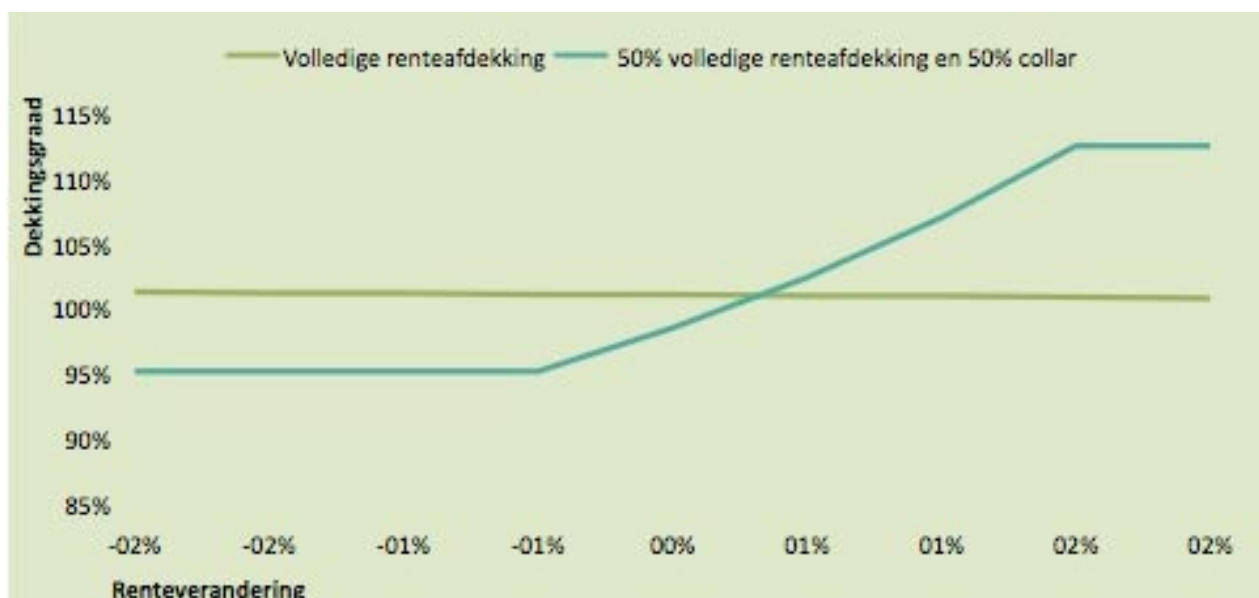
Eind 2005 is het overleg gestart tussen de Unie van Beroepspensioenfondsen (UvB) en het Ministerie van Financiën over het nieuwe fiscale kader van Beroepspensioenfondsen. Bestuurlid Nauta maakt deel uit van de delegatie van de UvB. In 2007 t/m 2010 heeft de UvB nadere informatie verstrekt aan het Ministerie. Eind 2010 is aangedrongen op duidelijkheid over de ingangsdatum van het nieuwe wettelijk kader. Invoering van de nieuwe wetgeving is vooralsnog voorzien in 2015, tenzij partijen het eens worden over een eerdere invoering. Als dan zal in overleg met de NLC (in de hoedanigheid van met een beroepspensioenvereniging gelijk gestelde instelling) bezien worden of het Pensioenstatuut 2004 moet worden gewijzigd.

WIJZIGING FINANCIËEL TOETSINGSKADER

Na de totstandkoming van het Pensioenakkoord zijn werkgevers- en werknemersorganisatie in de STAR in het verslagjaar in overleg getreden over een nieuw pensioensysteem, waarbij een nieuw evenwicht moet worden gevonden tussen de hoogte van de premie en de mate van zekerheid van de pensioenaanspraken. Naar verwachting zal het nieuwe systeem in de loop van 2011 van toepassing worden.

WIJZIGING RENTEAFDEKKINGSBELEID

In 2010 is een uitgebreide analyse verricht naar de effecten op de nominale en reële dekkingsgraad over 5 jaar bij 5 verschillende economische scenario's en vormen van renteafdekking bij een overigens gelijke blijvende assetverdeling. Na grondige bestudering is besloten om de 100 procent afdekking van het renterisico door middel van swaps (via de Long duration fondsen 40 en 20 van Robeco) met ingang van 1 januari 2011 voor de helft af te bouwen en om te zetten in een afdekking met swaptions. Daarbij is gekozen voor een zogenoemde swaptioncollarconstructie met een strike van 0,5 procent naar beneden en een strike van 1,5 procent naar boven. Dit betekent dat BPL bescherming heeft tegen rentedaling als de rente vanaf het moment van aangaan van de constructie meer dan 0,5 procent daalt en profiteert van rentestijgingen tot 1,5 procent ten opzichte van de ingeprijsde rente bij het afsluiten van de swaptions. Deze collarconstructie zal in 2011 gefaseerd worden opgebouwd over verschillende looptijden om het implementatiemoment te spreiden. Deze collarconstructie kwam in de analyse als beste optie naar voren. De relatie tussen de verwachte ontwikkeling in de dekkingsgraad en de rente-ontwikkeling is in onderstaande grafiek weergegeven.

VOORUITZICHTEN

Doel van deze aanpassing is om te kunnen profiteren van een oplopende rentetermijnstructuur en daarmee beter beschermt te zijn tegen dreigende inflatie.

IMPLEMENTATIE INTEGRAAL VERMOGENSBEHEER

De wijziging in de renteafdekking valt samen met de verdere implementatie van Fiduciair Management ook wel Integraal Vermogensbeheer genoemd, waarbij Robeco als integraal vermogensbeheerder op basis van adviezen van Corestone (100 procent dochter van Robeco) binnen een afgesproken mandaat verantwoordelijk is voor de managersselectie volgens het principe “best in class” en een optimale spreiding van risico’s binnen diverse assetcategorieën door middel van meer diversificatie. Met deze vorm van vermogensbeheer was in april 2009 reeds gestart voor de aan de portefeuille toegevoegde beleggingen in commodities, waarvoor 3 managers zijn geselecteerd. De uit deze verdere implementatie volgende wijzigingen zullen voor vastrentende waarden en hedgefund als eerste worden gerealiseerd en volgens plan eind mei 2011 zijn afgerond. De vastrentende portefeuille zal dan bestaan uit een core matching stuk, bestaande uit hooggerate euro staatsobligaties, swaps en swaptions. Dit deel heeft als doel de gewenste renteafdekking te bieden. Deze afdekking zal tot stand komen in combinatie met beleggingen in credit en emerging debt fondsen waar een actief beleid wordt gevolgd. Daarna volgt de transitie van de categorie aandelen. Het bestuur is van mening hiermee een aantal stappen te zetten die de beleggingsportefeuille en governancestructuur richting de toekomst versterken. Met de overgang naar integraal vermogensbeheer worden tevens de volgende verbeteringen nagestreefd:

- Beter “in control” zijn van het bestuur door Management informatie op maat en portefeuillemanagement op totaal niveau;
- Bewuste, onafhankelijke en best in class managersselectie i.p.v. alleen Robeco producten;
- Een nog beter gediversifieerde portefeuille;
- Beter inzicht in de totale portefeuille positionering en risico’s;
- Onafhankelijke beleggingsadministratie en custody;
- Onafhankelijke check op performance risico;
- Transparantie over de kosten per onderdeel van de dienstverlening. Voor integraal management wordt alleen de afgesproken fee betaald; er zijn geen andere inkomsten of belangen voor de Integraal Manager;
- Hogere en stabielere verwachte opbrengst door een evenwichtige verdeling van het actieve risico over de portefeuille en door gebruik van “best in class” managers die voortkomen uit een robuust manager selectieproces.

In totaliteit is sprake van een kleine stijging van het vereist eigen vermogen, die valt binnen de met De Nederlandsche Bank toegestane grens.

VOORUITZICHTEN

In de onderstaande tabel worden de verschillen tussen de situatie eind 2010 en de streefsituatie eind 2011 belicht. De mutaties binnen vastrentende waarden en de categorie hedgefund zullen, zoals gezegd, naar verwachting eind mei zijn voltooid. De overige wijzigingen volgen daarna.

Strategische assetverdeling, eind 2010 en eind 2011 (beoogd), i.v.m. wijziging renteafdekking en invoering integraal vermogensbeheer:

ASSETS(SUB) CATEGORIE	EIND 2010		EIND 2011		PLANNING
VASTRENTENDE WAARDEN	55 %		57,5 %		
M.B.T. RENTE-AFDEKKING	100 % SWAPS	33 % SO *	50 % SWAPS 50 % SWAPTIONS	12 % SO * 7 %	ROND EIND 05-2011
CREDITS	22 %		28,5 %		
EMERGING MARKET DEBTS	0 %		10.0 %		
ZAKELIJKE WAARDEN	45 %		42,5 %		
HEDGEFUND OMNITREND PLUS EUR	5.0 %		2.5 %		ROND EIND 04-2011
WERELDWIJDE AANDELEN	5.0 %		5.0 %		WIJZIGING MANAGERS- SELECTIE IN DE LOOP VAN 2011
AANDELEN IN SPECIFIEKE REGIO'S	5.0 %		5.0 %		
AANDELEN EMERGING MARKETS	5.0 %		5.0 %		
AANDELEN LOW VOLATILITY	10.0 %		10.0 %		
ONROEREND GOED	5.0 %		5.0 %		
PRIVATE EQUITY	5.0 %		5.0 %		BLIJFT BELEGD BIJ ROBECO
COMMODITIES	5.0 %		5.0 %		GEIMPLEMENTEERD 2009
TOTAAL	100 %		100.0 %		

* SO = Staatsobligaties

Voor private equity is begin 2011 een nieuw commitment aangegaan van 20 miljoen Euro, welke bedrag geleidelijk zal worden afgeroepen en belegd worden in Robeco Responsible Private Equity II. Prognoses tonen aan dat hiermee het fonds gemiddeld 5 procent belegd blijft in deze categorie, conform de strategische doelstelling.

VOORUITZICHTEN

ONTWIKKELING GESCHATTE DEKKINGSGRAAD NA BALANSDATUM VERSUS BENODIGD VOLGENS HERSTELPLAN

IN PROCENTEN	DEKKINGSGRAAD(DG)*				
	1	2	3	4	5
MOMENT	ACTUEEL	MINIMAAL VEREIST	BENODIGD I.V.M.VEREISTE BELEGINGS-BUFFER	BENODIGD VOLGENS HERSTELPLAN 6-3-2009	VERGELIJKING ACTUEEL MET BENODIGD VOLGENS HERSTELPLAN (KOLOM 1-4)**
EIND JANUARI 2011	101,9	105	114,3	98,9	3,0-PROCENTPUNT
EIND FEBRUARI 2011	102,7	105	114,3	99,1	3,6-PROCENTPUNT
EIND MAART 2011	103,7	105	114,3	99,3	4,4-PROCENTPUNT
EIND APRIL 2011	104,5	105	115,4	99,4	5,1-PROCENTPUNT

* VERHOUDING TUSSEN BEZITTINGEN EN VERPLICHTINGEN VAN HET FONDS (IN PROCENTEN) , ** PERCENTAGE WAARMEE DE ACTUELE DEKKINGSGRAAD (KOLOM 1) BOVEN DE LIJN VAN BENODIGD VOLGENS HET HERSTELPLAN LIGT (KOLOM 4).

UITKOMSTEN ALM-STUDIE BEGIN 2011

Begin 2011 heeft het bestuur door de actuaris een nieuwe ALM-studie laten maken. Doel van deze studie is een beeld te krijgen van de te verwachten ontwikkelingen en risico's m.b.t. indexatie, premie en dekkingsgraad over 15 jaar bij verschillende economische scenario's (1.000):

- De dekkingsgraad van 100,6 procent eind december 2010, stijgt gemiddeld naar een dekkingsgraad van circa 108 procent eind 2013 en 134 procent eind 2025;
- In 2013 is in circa 42 procent van alle scenario's sprake van een dekkingstekort;
- In 2025 is in circa 22 procent van alle scenario's sprake van een dekkingstekort;
- In 2025 is in circa 35 procent van alle scenario's sprake van een reservetekort (er vanuit gaande dat de vereiste dekkingsgraad dan 113,8 procent is);
- Het indexatieresultaat bedraagt 54 procent. Dit houdt in dat naar verwachting 54 procent van de stijging van de consumentenprijsindex aan toeslag kan worden gerealiseerd. Over 15 jaar leidt dit naar verwachting tot een koopkrachtverlies van in totaal 12 procent;
- De dekkingsgraad stijgt naar verwachting binnen de projectieperiode van 15 jaar boven de vereiste dekkingsgraad;
- De feitelijk premie is gemiddeld hoger dan kostendekkende premie.

In geval van een dekkingstekort (dekkingsgraad lager dan 105 procent) bestaat het risico dat het bestuur een kortingsmaatregel moet doorvoeren als de lijn van het zogenaamde "vereist herstel" (binnen vijf jaar weer op 105 procent staan) in enig jaar niet wordt gehaald. Het bestuur ziet in de uitkomsten van de ALM-studie geen reden voor wijziging van het huidige beleid. De downside risico's zijn vooral op de korte termijn (eind 2013) nog vrij groot, maar verder in de tijd worden deze geleidelijk aan minder en in 2025

VOORUITZICHTEN

zijn deze beduidend afgenomen. Daarnaast is de gemiddelde ontwikkeling redelijk positief.

De downside risico's kunnen beperkt worden door minder zakelijke waarden in de beleggingsportefeuille, maar een dergelijke aanpassing leidt tot een verlaging van het te verwachten rendement en derhalve naar verwachting tot een trager en zelfs onvoldoende herstel. BPL loopt dus op de korte termijn een vrij hoog risico, maar dat is noodzakelijk om tijdig uit onderdekking te komen en weer voldoende reserve op te bouwen.

WIJZIGING SAMENSTELLING BESTUUR

In juni 2010 is H.B.W. Broers afgetreden. Hij is opgevolgd door M.A. van Kuik.

In 2011 treedt A.G. Nauta af als bestuurslid. Hij wordt opgevolgd door H.J.T. Ruijten, er van uitgaande dat de procedure voor de verkrijging van een verklaring van geen bezwaar van de toezichthouders zonder problemen verloopt.

In 2012 treedt E.P.R. Heugen af. Conform de Pensioenverordening is aan de Algemene Raad gevraagd in juni 2011 een kandidaat voor te dragen.

Medio 2012 treedt P.J.J. van den Berg af als secretaris/penningmeester. Het bestuur heeft besloten dat de heer R. de Jonge de functie van secretaris/penningmeester gaat overnemen. Hij is gaan 'meelopen' in DB vanaf januari 2011.

BESTUURSZAKEN

DESKUNDIGHEID

DESKUNDIGHEIDSPLAN

Het opzetten en actualiseren van een pensioenregeling vereist veel specifieke kennis. Het vergaren en op peil houden van deze kennis is dus van groot belang. Het fonds heeft een deskundigheidsplan opgesteld dat uitgaat van het Plan van Aanpak Deskundigheidsbevordering van de koepels. Ten behoeve van het opstellen van dit plan wordt gebruik gemaakt van de gegevens uit de individuele UvB-deskundigheidstoets, die gebaseerd is op niveau 1 (vereist). Alle AB-leden en de manager pensioenen ondergaan 1x per jaar deze toets. Het deskundigheidsplan wordt jaarlijks aangepast aan de hand van uitkomsten van deze individuele toetsen. Het deskundigheidsniveau 2, waarbij het gaat om de vraag of het bestuur in staat is op de verschillende aandachtsgebieden tot een afgewogen oordeel te komen, wordt gehaald door verdieping in de bestuurvergaderingen. Er vindt t.a.v. niveau 2 nog geen externe toetsing plaats. Het bestuur is evenwel voornemens dit in 2011 te organiseren.

Uit genoemd deskundigheidsplan 2009 blijkt dat het kennisgebied communicatie de aandacht behoeft van het bestuur. Daarom heeft het bestuur in 2009 besloten om naast het reeds bestaande communicatieplan het communicatiebeleid te formuleren, hetgeen door het intern toezichtorgaan en verantwoordingsorgaan positief is beoordeeld. Het communicatiebeleid met bijbehorend plan staan op de website. Tevens is in 2010 met medewerking van twee externe partijen een studiedag over communicatie georganiseerd. Uit de recente toetsen blijkt dat alle bestuursleden op dit onderdeel thans het vereiste niveau halen. Uit het deskundigheidsplan 2011 blijkt dat het kennisgebied pensioenregelingen en pensioensoorten thans de aandacht van het bestuur behoeft.

DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING

Elk nieuw bestuurslid volgt een speciaal door de UVB opgezette tweedaagse basiscursus voor bestuurders van beroepspensioenfondsen, welke opleidt op niveau 1. Deze cursus wordt regelmatig geactualiseerd en bestuursleden gaan dan “op herhaling”. De UvB organiseert daarnaast verdiepingsdagen (niveau 1), waarbij wordt ingegaan op specifieke onderwerpen of actuele ontwikkelingen. Het fonds organiseert ook zelf voor AB-leden studiedagen. In 2009 heeft het bestuur een evaluatiedag georganiseerd, ter beoordeling van het eigen functioneren (lees verder onder Evaluatie functioneren als bestuur). In onderstaande tabel treft u een overzicht aan van door AB-leden bijgewoonde cursussen, studiedagen en seminars.

BESTUURSZAKEN

DEELNAME AB-LEDEN AAN CURSUSSEN, STUDIEDAGEN EN SEMINARS 2010:

DATUM	NAAM ORGANISATIE (ONDERWERP)	DUYZER	VAN DEN BERG	HEUGEN	VAN DER HORST	DE JONGE	NAUTA	VAN KUIK	RUJTEN	WITKAMP
CURSUSSEN										
18/19-03-2010	UVB (BASISCURSUS DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING)			.	.			.		
11-06-2010	UVB VERDIEPINGS DAG (COMPLEXE BELEGGINGEN)		.				.	.		.
16/17-09-2010	UVB (BASISCURSUS DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING)								.	
STUDIEDAG										
12-02-2010	BPL STUDIEDAG RENTEAFDEKKINGSBELEID I.S.M. ORTEC EN ABP	.	.	.	.	.	.	.		.
22-09-2010	BPL STUDIEDAG COMMUNICATIE I.S.M. MONTAE EN KOOL, BAAS & QUELERIJ	.	.	.	.	.	.	.	.	.
SEMINARS										
13-01-2010	ROBECO; VISIE 2010	.	.	.		.	.	.		.
11-02-2010	VER. BEDRIJFSTAKPENSIOENFONDSEN; THEMAMIDDAG PENSIOENACTUALITEITEN	.								.
17-02-2010	AFM; PENSIOENCONGRES	.								.
26-02-2010	APG; TOEKOMST PENSIOEN						.			
08-04-2010	HEWITT; RONDE TAFELCONFERENTIE	.								
15-04-2010	ROBECO; ACTUALITEITENSEMINAR PENSIOENPROVIDERS	.	.							
20-04-2010	PWC; RISK MANAGEMENT		.		.					.
21-04-2010	DELTA LLOYD; PENSIOENVISIE 2010	.								
27-05-2010	ORTEC; STRATEGISCH RISICOMANAGEMENT	.						.		.
13-09-2010	DNB; PENSIOENSEMINAR 2010	.	.		.	.	.			.
17-09-2010	ROBECO; INSTITUTIONAL SUMMIT 2010	.	.	.	.	.	.	.		.
14-10-2010	KWPS; PENSIOENAKKOORD			.		.			.	
14-10-2010	UVB; THEMAMIDDAG BELEGGINGSBELEID							.		
27-10-2010	UVB; THEMAMIDDAG BELEGGINGSBELEID				.				.	
16-11-2010	BNP PARIBAS; VERMOGENSBEHEER	.	.							
13-12-2010	RABO; VISIE 2011						.			

BESTUURSZAKEN

EVALUATIE FUNCTIONEREN BESTUUR

INDIVIDUELE EVALUATIEGESPREKKEN

In 2010 heeft de voorzitter volgens een vastgelegde procedure met individuele bestuursleden evaluatiegesprekken gehouden, waarbij de uitkomst van de UvB-deskundigheidstoets is betrokken. Ook het functioneren van de voorzitter en de secretaris/penningmeester is geëvalueerd door gesprekken met twee AB-leden.

EVALUATIE FUNCTIONEREN BESTUUR ALS GEHEEL

De uitkomsten van de individuele evaluatiegesprekken worden als input gebruikt voor de evaluatie van het functioneren van het bestuur als geheel. Deze evaluatie, welke plaats vond onder begeleiding van een externe deskundige, wordt om het jaar gehouden en zal voor het eerst weer plaatsvinden in 2011.

TOEZICHT EN VERANTWOORDING

Het DB legt tijdens elke bestuursvergadering verantwoording af aan het algemene bestuur. Het algemeen bestuur legt jaarlijks verantwoording af door middel van het jaarverslag dat op de website, www.bplloodsen.nl, wordt geplaatst en op verzoek aan (gewezen) deelnemers en gepensioneerden wordt toegezonden. Het bestuur hanteert met ingang van 2007 de Principes voor goed pensioenfondsbestuur van de Stichting van de Arbeid van 16 december 2005. Hieruit is voortgevloeid de instelling van een intern toezichtorgaan en een verantwoordingsorgaan. De inrichting van deze organen, alsmede hun taken, rechten en bevoegdheden zijn vastgelegd in de statuten van het pensioenfonds. Het bestuur heeft eind 2009 met instemming van het verantwoordingsorgaan besloten om de frequentie van het intern toezicht te wijzigen in 1x in de 2 jaar (was 1x per jaar). Voor het laatst heeft een onderzoek van het intern toezicht plaatsgevonden in 2009. Zie voor het oordeel van het verantwoordingsorgaan over 2010 bijlage 7 en de reactie van het bestuur daarop bijlage 8.

KLACHTEN- EN GESCHILLENPROCEDURE

BPL kent een klachten- en geschillenprocedure (zie bijlage 6). In 2009 werd, tegen een door het bestuur in 2008 afgewezen bezwaar, beroep ingesteld bij de burgerrechter. In september 2010 werd in deze zaak vonnis gewezen, waarbij eiser voor wat betreft de hoogte van het partnerpensioen in het gelijk is gesteld. BPL en eiser hebben tegen de uitspraak geen beroep aan getekend. BPL heeft de uitspraak volledig uitgevoerd. De uitspraak is te vinden op de site van BPL.

Door een deelnemer (later ondersteund door 48 andere deelnemers) werd bij het bestuur een kwestie van vermeende ongelijke behandeling aanhangig gemaakt. Het bestuur bestrijdt dat sprake is van ongelijke behandeling en heeft dit schriftelijk en door middel van twee voor deze groep deelnemers gehouden voorlichtingsbijeenkomsten duidelijk gemaakt. In juli 2010 hebben eisers hun zaak voorgelegd aan de Commissie Gelijke Behandeling. De commissie deed eind januari 2011 uitspraak en stelde daarbij BPL volledig in het gelijk.

GEDRAGSCODE

Het bestuur hanteert een gedragscode en een daarop gebaseerde regeling relatiegeschenken, welke begin 2008 is aangepast aan de nieuwe wettelijke voorschriften. De AB-leden en de manager pensioenen tekenen jaarlijks een verklaring tot naleving. Ook de directie van de NLBV heeft, gelet op hun betrokkenheid bij de uitvoering van de pensioenregelingen, een dergelijke overeenkomst getekend.

COMPLIANCE

In 2009 heeft het bestuur een Compliance charter en een Compliance program opgesteld. Het Compliance

BESTUURSZAKEN

charter bevat de uitgangspunten voor de inrichting van compliance. Tevens heeft het bestuur een compliance program opgesteld.

Het Compliance program hangt onder het Compliance charter en bevat de werkwijze en de bijbehorende structuur. De wijze waarop de compliance taken zijn belegd is vastgelegd in de nota Belegging compliance taken Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen. Genoemde documenten staan op de website. De compliance officer ziet toe op de uitbestedingsprocessen en de registratie van nevenfuncties. De overige compliance taken, waaronder het toezien op de naleving van de wet- en regelgeving, zijn intern belegd bij het DB en de manager pensioenen.

COMPLIANCE OFFICER

De taken en bevoegdheden van deze functionaris zijn vastgelegd in de nota Belegging compliance taken Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen. Zie ook in hoofdstuk “Pension Fund Governance”.

VERSLAG COMPLIANCE OFFICER

Het belang dat het BPL hecht aan de nadere inrichting en inbedding van compliance vond gedurende het verslagjaar verdere voortgang. Gedurende het verslagjaar werd de compliance rapportage in het aanbevolen format vastgesteld en werd een overzicht gemaakt van alle relevante wet- en regelgeving. Dit laatste zal regelmatig geactualiseerd dienen te worden.

Tijdens bestuursvergaderingen werden de opzet van een klokkenluidersregeling, een incidentenregeling alsmede een regeling ongewenst gedrag op het werk besproken. Hierbij dient aangetekend te worden dat voor deze regelingen de door de koepels aanbevolen formats gebruikt zullen worden. Naar verwachting zullen in het lopende verslagjaar deze regelingen formeel vastgesteld worden.

Gedurende het verslagjaar heeft de compliance officer het bestuur niet hoeven te adviseren betreffende compliance aspecten in het uitbestedingsbeleid.

De compliance officer is twee maal aanwezig geweest bij bestuursvergaderingen waar compliance gerelateerde onderwerpen op de agenda stonden.

Door alle betrokkenen werd de overeenkomst inzake naleving van de gedragscode getekend. Tevens werd door alle betrokkenen een opgave verstrekt van eventuele nevenfuncties. Er was geen enkele aanleiding hier nadere informatie over in te winnen.

Gedurende het verslagjaar werden geen meldingen ontvangen die getoetst dienden te worden aan de gedragscode.

CASTRICUM, 14 APRIL 2011

JAN HELDOORN, COMPLIANCE OFFICER

EXTERN TOEZICHT

Het afgelopen jaar zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door DNB of AFM geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder. De vermogenspositie was eind 2008 zodanig dat er korte en langetermijnherstelplan is opgesteld. De deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden zijn hierover in april 2009 schriftelijk en via de website geïnformeerd. Eind 2010 was nog steeds sprake van onderdekking. De dekkingsgraad eind 2010 ligt evenwel boven de lijn van het herstelplan.

PENSIOENBELEID

KENMERKEN PENSIOENREGELINGEN

BPL kent drie regelingen:

- Pensioenstatuut 1988.
- Pensioenstatuut 2004.
- Pensioenreglement aspirant-registerloodsen.

LEVENSLANG OUDERDOMSPENSIOEN UIT PENSIOENSTATUUT 1988 VANAF PENSIONERING OP 65-JARIGE LEEFTIJD

Het ouderdomspensioen wordt gedurende het deelnemerschap opgebouwd op basis van een middelloon-achtige regeling. De pensioengrondslag voor het ouderdomspensioen, die jaarlijks door het bestuur wordt vastgesteld, is voor alle deelnemers gelijk. Per deelnemersjaar is het ouderdomspensioen 1,5 procent van de pensioengrondslag. Indien er meer dan 30 deelnemersjaren zijn, is het opbouwpercentage gelijk aan 45 gedeeld door dat aantal deelnemersjaren. Door het toegepaste percentage van 1,5 procent wordt indirect rekening gehouden met een AOW-aftrek.

LEVENSLANG OUDERDOMSPENSIOEN UIT PENSIOENSTATUUT 2004 MET PENSIOENLEEF- TIJD 60 (OF VERVROEGDE PENSIONERING VOOR 60 JAAR)

Het ouderdomspensioen wordt gedurende het deelnemerschap opgebouwd op basis van een middelloon-achtige regeling. De pensioengrondslag voor het ouderdomspensioen, die jaarlijks door het bestuur wordt vastgesteld, is voor alle deelnemers gelijk. Ieder deelnemersjaar wordt 2 procent van de voor dat jaar geldende pensioengrondslag aan ouderdomspensioen opgebouwd.

TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN UIT PENSIOENSTATUUT 2004 MET PENSIOENLEEF- TIJD 60 (OF VERVROEGDE PENSIONERING VOOR 60 JAAR)

Het tijdelijke ouderdomspensioen wordt gedurende het deelnemerschap opgebouwd op basis van een middelloonregeling en uitgekeerd tot en met de maand waarin de gepensioneerde 65 jaar wordt. De pensioengrondslag voor het tijdelijk ouderdomspensioen, die jaarlijks door het bestuur wordt vastgesteld, is voor alle deelnemers gelijk. Ieder deelnemersjaar wordt 0,7 procent van de voor dat jaar geldende pensioengrondslag aan tijdelijk ouderdomspensioen opgebouwd.

LEVENSLANG PARTNERPENSIOEN

Voor alle deelnemers/gepensioneerden geldt een levenslang partnerpensioen. Op het moment van ingang bedraagt dit pensioen 70 procent van het op de pensioendatum te bereiken dan wel van het ingegane ouderdomspensioen. In geval van Pensioenstatuut 2004 wordt bij bereiken 65-jarige leeftijd van de partner dit percentage 45. Onder bepaalde voorwaarden is uitruil van partnerpensioen mogelijk. De door het bestuur op advies van de actuaris vastgestelde uitruilfactoren zijn vastgelegd in de beide Pensioenstatuten. Een verzoek van de deelnemer voor uitruil dient mede te worden ondertekend door de partner. Om te waarborgen dat dit een bewuste keuze is van partijen, wordt dit verzoek slechts door het fonds geaccepteerd als het in een notariële akte is vastgelegd.

TIJDELIJK PARTNERPENSIOEN (PENSIOENSTATUUT 1988)

Voor alle deelnemers aan het Pensioenstatuut 1988 geldt een tijdelijk partnerpensioen (uitkering tot de 65-jarige leeftijd van de partner). Op het moment van ingang bedraagt dit pensioen 12,5 procent van het bij overlijden geldende levenslange partnerpensioen. Dit pensioen wordt verhoogd met een door het bestuur vast te stellen bedrag ter compensatie voor een (mogelijk) Anw-hiaat (in 2010: € 10.437,-).

PENSIOENBELEID

WEZENPENSIOEN

Het wezenpensioen bedraagt bij Pensioenstatuut 1988 14 procent van het op de pensioendatum te bereiken dan wel van het reeds ingegaan ouderdompensioen. Bij Pensioenstatuut 2004 is dit percentage 9 procent. Het wezenpensioen eindigt uiterlijk bij het bereiken van de 21-jarige leeftijd van de wees dan wel bij het bereiken van de 27-jarige leeftijd, indien en zolang de wees studeert en/of tenminste 45 procent invalide is.

ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSPENSIOEN

Voor alle deelnemers geldt een arbeidsongeschiktheidspensioen op risicobasis dat uitgekeerd wordt indien en zolang de deelnemer beroepsongeschikt is. De uitkering geschiedt tot uiterlijk de FLP-datum (Pensioenstatuut 1988) c.q. de pensioenrekendatum (Pensioenstatuut 2004). Dit pensioen gaat niet eerder in dan nadat de deelnemer 104 weken ononderbroken arbeidsongeschikt is geweest. Op het moment van ingang bedraagt dit pensioen 75 procent (Pensioenstatuut 1988) resp. 54 procent (Pensioenstatuut 2004) van de geldende pensioengrondslag. Bij ingang van het pensioen vóór het zesde deelnemersjaar geldt een lager oplopend percentage. Op dit pensioen worden wettelijke uitkeringen alsmede andere arbeids- of beroepsinkomsten geheel dan wel gedeeltelijk in mindering gebracht.

KENMERKEN PENSIOENREGLEMENT ASPIRANT-REGISTERLOODSEN

Aspirant-registerloodsen hebben een leerovereenkomst met een regionale loodsencorporatie en de Stichting Opleiding en Deskundigheidsbevordering Registerloodsen (Stodel). Gedurende deze opleidingsperiode wordt voor hen het overlijdens- en invaliditeitsrisico gedekt op basis van een speciaal voor deze groep vastgesteld pensioenreglement. De pensioengrondslag is voor alle deelnemers gelijk aan het 12-voud van de maandelijkse vergoeding aan aspirant-registerloodsen. Voor alle deelnemers geldt een levenslang nabestaandenpensioen ter grootte van 49 procent van de laatstelijk geldende pensioengrondslag. Het wezenpensioen bedraagt per kind 20 procent van het geldende nabestaandenpensioen. Het invaliditeitspensioen bedraagt 100 procent van de laatstelijk geldende pensioengrondslag. Bij algehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid komt een pensioenpremie beschikbaar waarmee levenslang ouderdoms- annex nabestaandenpensioen wordt opgebouwd.

WIJZIGINGEN IN 2010/2011

Eind 2010 heeft het bestuur besloten beide Pensioenstatuten aan te passen. Deze wijziging houdt het volgende in: bij echtscheiding wordt als regel een deel van het partnerpensioen, bijzonder partnerpensioen genoemd, toegekend aan de ex-partner, welke deel in mindering wordt gebracht op het reglementaire partnerpensioen. Als de ex-partner komt te overlijden dan bleef onder de oude Pensioenstatuten deze vermindering bestaan. Onder de nieuwe regeling vervalt de vermindering en ontstaat voor de deelnemer weer aanspraak op een volledig partnerpensioen (= 70 procent van het op de pensioendatum te bereiken ouderdompensioen). Als er op de pensioendatum geen nieuwe partner is, dan krijgt de deelnemer de mogelijkheid het partnerpensioen tegen een hoger ouderdompensioen om te zetten. De wijziging is ingegaan met terugwerkende kracht tot de 1-9-1988. Let wel: het vorenstaande geldt alleen als de ex-partner overleden is vóór de pensioendatum van de deelnemer. Bij overlijden na de pensioendatum blijft de vermindering gewoon bestaan.

Begin 2011 is in beide pensioenstatuten de geldigheidsduur van de ruilfactoren, opgenomen in de bijlagen, gewijzigd. Tevens zijn in Pensioenstatuut 2004 de ruilfactoren bij vervoegde pensionering en bij omzetting van partnerpensioen in levenslang ouderdompensioen gewijzigd. Deze wijzigingen houden verband met de invoering van de nieuwe AG-prognosetafels 2010-2060 met correctiefactoren voor hoger opgeleiden.

ACTUARIEËLE ANALYSE

In het boekjaar 2010 is een positief resultaat behaald van 17.328. Dit resultaat is ontstaan door enerzijds de ontwikkeling van de technische voorziening en anderzijds de ontwikkeling van het vermogen. In de volgende tabel wordt het resultaat uitsplitst naar de diverse bronnen.

ANALYSE VAN HET RESULTAAT (X 1.000 EURO)	2010	2009
WIJZIGING RENTETERMIJNSTRUCTUUR	0	0
BELEGGINGSOPBRENGST VERSUS BENODIGDE INTEREST	31.797	49.031
PREMIES	841	-198
FLEXIOEN	-271	-16
WAARDEOVERDRACHT	0	1
KOSTEN	85	-152
UITKERINGEN	104	-50
TOESLAGVERLENING	0	0
STERFTE	-507	-593
ARBEIDSONGESCHIKTHEID	658	459
HERVERZEKERING	-26	-24
STIJGING LEVENSDUUR	0	-24.676
NIEUWE OVERLEVINGSTAFEL	-16.773	0
MUTATIES EN CORRECTIES	1.420	516
TOTAAL RESULTAAT	17.328	24.298

RESULTAAT OP PREMIES (X 1.000 EURO)		
KOSTENDEKKENDE PREMIE	2010	2009
RESULTAAT OP PENSIOENOPBOUW EN RISICODEKKING	(1.069)	(2.212)
SOLVABILITEITSOPSLAG	1.910	2.014
TOTAAL	841	(198)

ACTUARIEËLE ANALYSE

RESULTAAT OP KOSTEN

Het resultaat op kosten was in 2009 (en 2008) negatief. Op basis van de Pensioenwet dient in de premie een opslag voor uitvoeringskosten opgenomen te worden die gebaseerd is op de jaarlijks te betalen uitvoeringskosten verminderd met de vrijgevallen excassokosten. Met ingang van 1 januari 2010 is besloten de opslag voor uitvoeringskosten in de premie te verhogen van 4 procent naar 7 procent van de actuarieel benodigde koopsom voor pensioenopbouw, uitgaande van de gedempte rentevoet. Het resultaat op kosten was in 2010 positief.

RESULTAAT OP STERFTE

In 2009 en 2010 is een negatief resultaat op sterfte behaald. In het onderstaande overzicht wordt het resultaat op sterfte gesplitst in een resultaat op langlevens en een resultaat op kortlevens. Het resultaat op langlevens geeft weer in hoeverre de werkelijke daling van de voorziening langlevens (ouderdomspensioenen, ingegaan partnerpensioenen en ingegaan arbeidsongeschiktheidspensioenen) als gevolg van overlijden overeenkomt met de verwachting op basis van de gekozen overlevingsgrondslagen.

Het resultaat op kortlevens (uitgesteld partnerpensioenen) wordt bepaald door de werkelijke toename van de voorziening als gevolg van toekenning partnerpensioenen plus de betaalde risicopremies voor partnerpensioenen te vergelijken met de verwachte toename van de voorziening.

RESULTAAT OP STERFTE (X 1.000 EURO)	2010	2009
VERWACHTE VRIJVAL VOORZIENING	-4.184	-4.252
WERKELIJKE VRIJVAL DOOR OVERLIJDEN (LANGLEVEN)	1.496	2.797
RESULTAAT LANGLEVEN	-2.688	-1.455
BESCHIKBARE RISICOPREMIE VOORZIENING	2.513	2.383
BESCHIKBARE RISICOKOOPSOM	280	288
WERKELIJKE VRIJVAL VOORZIENING LATENT PARTNERPENSIOEN	572	747
TOENAME VOORZIENING A.G.V. TOEKENNING PARTNERPENSIOEN	-1.184	-2.556
RESULTAAT KORTLEVEN	2.181	862
TOTAAL STERFTERESULTAAT	-507	-593

Op langlevens is in 2009 en 2010 een verlies gemaakt. Dit houdt in dat de werkelijke sterfte achterblijft bij de aangenomen sterfteontwikkeling. Op kortlevens is een winst gemaakt.

In augustus 2010 is de AG prognosetafel 2010-2060 gepubliceerd. Het bestuur heeft besloten om per 31 december 2010 over te gaan op deze nieuwe overlevingstafels, met leeftijdcorrecties voor hoger opgeleiden. Naar verwachting zal dit het resultaat op langlevens positief beïnvloeden.

PENSION FUND GOUVERNANCE

Door de invoering van de Wet verplichte beroepspensioenregeling per 1 januari 2007 zijn de STAR-principes voor goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance, 'PFG') verankerd in het wettelijke kader. De 32 principes hebben betrekking op de volgende componenten: zorgvuldig bestuur, transparantie, openheid en communicatie, deskundigheid, verantwoording en intern toezicht. Dit heeft geleid tot de instelling van een verantwoordingsorgaan en een intern toezichtorgaan (afzonderlijk orgaan).

INTERN TOEZICHTSORGAAN

Het intern toezichtorgaan heeft tenminste de volgende taken:

- Het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en -processen en de checks en balances binnen de stichting;
- Het beoordelen van de wijze waarop de stichting wordt aangestuurd;
- Het beoordelen van de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met risico's op langere termijn.

Het bestuur heeft eind 2009 met instemming van het verantwoordingsorgaan besloten om de frequentie van het intern toezicht te wijzigen in 1x in de 2 jaar (was 1x per jaar). Voor het laatst heeft een onderzoek van het intern toezichtorgaan plaatsgevonden in 2009.

VERANTWOORDINGSORGAAN

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het door het bestuur vastgestelde concept van het jaarverslag, de jaarrekening, alsmede andere informatie, waaronder de bevindingen van het interne toezichtorgaan, als bedoeld in artikel 10.1 van de BPL-statuten over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Dit oordeel wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, bekend gemaakt en in het jaarverslag van de stichting opgenomen.

Het verantwoordingsorgaan heeft ten minste de volgende rechten:

- Het recht op overleg met het bestuur;
- Het recht op overleg met de externe accountant en de externe actuaris;
- Het recht op informatie;
- Het recht op een schriftelijke en beargumenteerde reactie op zijn oordeel over het door het bestuur uitgevoerde beleid.

Het verantwoordingsorgaan heeft het recht advies uit te brengen over:

- Het vaststellen en wijzigen van de vergoedingsregeling voor bestuursleden;
- Het wijzigen van het beleid ten aanzien van het verantwoordingsorgaan;
- De vorm, inrichting en samenstelling van het interne toezicht;
- Het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- Vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid.

Indien het verantwoordingsorgaan van oordeel is dat het bestuur niet naar behoren functioneert, kan het met 2/3-meerderheid van de stemmen besluiten tot het indienen van een verzoek bij de ondernemingskamer van het gerechtshof te Amsterdam om:

- Een onderzoek door een of meer onafhankelijke onderzoekers te bevelen naar het beleid van en de gang van zaken van het pensioenfonds;
- Het functioneren van het bestuur als zodanig te toetsen.

PENSION FUND GOUVERNANCE

OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN

Het oordeel van het verantwoordingsorgaan over gevoerde beleid in 2010 is opgenomen in bijlage 7 van dit jaarverslag. De reactie daarop van het bestuur is opgenomen in bijlage 8 van dit jaarverslag.

COMPLIANCE

Het bestuur heeft J. Heldoorn aangesteld als compliance officer.

Compliance taken ondergebracht bij de compliance officer:

- De compliance officer is belast met het toezicht op de naleving van de bepalingen van de voor BPL geldende gedragscode. Indien de compliance officer daartoe aanleiding ziet kan hij insiders verplichten op eerste verzoek alle informatie te verstrekken omtrent enige door hen verrichte privé beleggingstransactie. De compliance officer controleert of de privé beleggingstransacties aan de toepasselijke regels, voorschriften en aanwijzingen voldoen.
- De compliance officer adviseert verbonden personen over de uitleg en toepassing van bepalingen zoals die zijn opgenomen in de voor BPL geldende gedragscode. Hij is bevoegd een voor de verbonden persoon bindende uitspraak te doen.
- De compliance officer legt een lijst aan van alle verbonden personen die als "insider" worden aangemerkt. De compliance officer deelt onverwijld aan de op de lijst opgenomen verbonden personen mee dat zij als insider zijn aangemerkt en hij stelt hen op de hoogte van de gevolgen van de aanwijzing als insider.
- De compliance officer dient eveneens een lijst met alle bedrijven en instellingen waarmee het pensioenfonds zaken doet op te stellen en deze regelmatig te actualiseren; deze lijst wordt aan de verbonden personen ter beschikking gesteld.
- De compliance officer documenteert zijn werkmethoden en werkzaamheden en administreert en archiveert alle informatie die hem door verbonden personen (de meldingen privé beleggingstransacties inbegrepen) of derden is verstrekt in het kader van deze gedragscode. Hij bewaart afschriften van alle schriftelijke overeenkomsten en jaarlijkse verklaringen die verbonden personen hem moeten verstrekken (waarin zij verklaren zich aan de gedragscode te zullen houden). Tevens administreert en archiveert de compliance officer alle door hem verleende autorisaties, verrichte controles en onderzoeken en de genomen acties, alsmede overige van belang zijnde informatie, memoranda en correspondentie. De compliance officer dient verklaringen van nevenfuncties (jaarlijks, aan te leveren door de bestuursleden) en verklaringen over cursussen, giften, etc. te verzamelen en te administreren. De compliance officer draagt zorg voor de administratie en registratie van de betreffende formulieren ten behoeve van de toezichthouder.
- De compliance officer adviseert het bestuur t.a.v. het uitbestedingsbeleid en bij de totstandkoming van uitbestedingscontracten. Hij toetst daarbij aan alle wettelijke regels en voorschriften. Hij brengt zijn advies schriftelijk of mondeling uit, waarbij hij in het laatste geval aanwezig is bij de behandeling in het bestuur.

Compliance taken ondergebracht bij DB en manager pensioenen (hierna DB+):

- Het proactief signaleren van relevante ontwikkelingen in wet- en regelgeving en het vertalen van deze ontwikkelingen voor het fonds. Het bevorderen dat de kennis hierover waar nodig wordt geïmplementeerd en geborgd in de bestuurlijke en bedrijfsprocessen.
- Het DB+ geeft vorm aan de organisatie en de bedrijfscultuur, en levert een bijdrage aan de ontwikkeling van de individuele medewerker. Tevens draagt het DB+ zorg voor het op peil houden van de kennis en vaardigheden van de medewerkers, die ondersteunend aan de bedrijfsdoelstellingen zijn.
- Het DB+ houdt actief contact met de relevante kenniscentra binnen en buiten de organisatie op centraal en decentraal niveau zoals met toezichthouders.

PENSION FUND GOVERNANCE

- Het DB+ onderzoekt of de implementatie en naleving van wet- en regelgeving op een juiste wijze wordt uitgevoerd met als doel het vormen van een oordeel en het treffen van adequate maatregelen.
- Het DB+ borgt tevens de correcte en tijdige afhandeling van klachten.
- Het DB+ rapporteert het bestuur van het pensioenfonds over de stand van zaken m.b.t. compliance. Eén keer per jaar wordt gerapporteerd over:
  - De stand van zaken met betrekking tot de implementatie, de werking en de effectiviteit van de benoemde compliance aandachtsgebieden.
  - Inzicht in de relatie en contacten met de toezichthouders.
  - Ontwikkelingen bij en aanbevelingen van toezichthouders.
  - Overzicht van meldingen uit hoofde van meldingsverplichtingen aan toezichthouders, inclusief geconstateerde overtredingen van regels.
  - Overzicht van rapportages aan de toezichthouders.
  - Eventuele compliance-incidenten en de voortgang op eerder gerapporteerde compliance-incidenten.
  - Een compliance incident vloeit voort uit een niet-integere en/of frauduleuze handeling van een belanghebbende of uit een gebeurtenis waarbij door ontoereikende of falende interne processen, mensen of systemen of door externe gebeurtenissen een materieel direct of indirect verlies ontstaat.

BESTUURSBESLUITEN EX ARTIKEL 21 VAN DE STATUTEN

Onderdeel van Pension Fund Governance is openheid over bestuursbesluiten. In bijlage 5 worden de besluiten weergegeven die met toepassing van artikel 21 van de Statuten door het bestuur zijn genomen, te weten:

- Besluit verkiezing compliance officer.
- Besluit verkiezingstermijnen functie voorzitter, secretaris/penningmeester, compliance officer.
- Besluit vergoedingen en presentiegelden conform artikel 6, lid 5 van de Statuten.
- Besluit taakverdeling tussen DB/AB.
- Besluit machtiging tekenbevoegdheid Manager Pensioenen.

Deze besluiten staan ook op de website van BPL. Over alle andere belangrijke besluiten wordt schriftelijk en/of via de website gecommuniceerd.

COMMUNICATIE

BPL heeft zijn communicatiebeleid beschreven. Onderdeel van dit beleid is het communicatieplan, waarin gedetailleerd staat beschreven op welke wijze en in welke gevallen belanghebbenden worden geïnformeerd. Dit plan is opgenomen als bijlage 9 van dit jaarverslag. Het communicatiebeleid staat op www.bplloodsen.nl. Voor aspirant-deelnemers wordt in elke regio 1 of meerdere keren per jaar een voorlichtingsbijeenkomst gehouden over BPL en de inhoud van de pensioenregeling.

In 2010 zijn in de NLC-ledenvergadering presentaties gegeven over wijziging van de Pensioenstatuten, de Pensioenverordening voor registerloodsen en de statuten van BPL.

NEVENFUNCTIES

BPL dient verantwoording af te leggen over de door bestuursleden vervulde nevenfuncties. Zie hiervoor de tabel op blz. 20.

J A A R R E K E N I N G

BALANS PER 31 DECEMBER, NA BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN (IN EURO'S)

ACTIVA	2010	2009
4. BELEGGINGEN VOOR RISICO FONDS		
PARTICIPATIES IN BELEGGINGSINSTELLINGEN:		
ZAKELIJKE WAARDEN	270.318.198	233.368.591
VASTRENTENDE WAARDEN	305.087.711	268.229.450
AANDELEN IN ONROERENDE ZAKEN FONDSEN	40.100.451	31.128.014
DERIVATEN	903.127	471.152
OVERIGE BELEGGINGEN	530.535	1.449.904
TOTAAL	616.940.022	534.647.111
LENINGEN AAN LOODSEN	639.830	757.812
TOTAAL	617.579.852	535.404.923
5. BELEGGINGEN VOOR REKENING EN RISICO DEELNEMERS		
VASTGOEDBELEGGINGEN	56.419	72.884
AANDELEN	1.647.430	1.679.212
VASTRENTENDE WAARDEN	3.423.908	4.092.201
OVERIGE BELEGGINGEN	1.672.158	1.699.200
TOTAAL	6.799.915	7.543.497
6. VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA	25.554	726.277
7. LIQUIDE MIDDELEN		
ABN-AMRO BANK	422.911	7.871
TOTAAL	422.911	7.871
TOTAAL ACTIVA	624.828.232	543.682.568
PASSIVA		
8. STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES		
MINIMAAL VEREIST VERMOGEN	30.246.565	27.315.644
ALGEMENE RESERVE	-26.320.744	-40.718.254
TOTAAL	3.925.821	-13.402.610
9. TECHNISCHE VOORZIENINGEN		
VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTING	603.571.313	538.769.387
TOTAAL	603.571.313	538.769.387
10. VOORZIENING VOOR REKENING EN RISICO DEELNEMERS		
PREMIE(FLEXIOEN)REGELING	6.799.915	7.543.497
TOTAAL	6.799.915	7.543.497
11. OVERIGE VOORZIENINGEN		
VOORZIENING KAPITAALDEKKING FLP	9.050.438	9.663.935
TOTAAL	9.050.438	9.663.935
12. OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA	1.480.745	1.108.359
TOTAAL PASSIVA	624.828.232	543.682.568

J A A R R E K E N I N G

REKENING VAN BATEN EN LASTEN OVER 2010 (BEDRAGEN IN EURO'S)

BATEN	2010	2009
15. BELEGGINGSOPBRENGSTEN		
DIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	3.346.789	4.967.900
INDIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	86.166.757	45.044.685
KOSTEN VAN VERMOGENSBEHEER	-2.946.097	-2.447.412
OVERIGE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	211.292	138.826
TOTAAL	86.778.740	47.704.000
16. BIJDAGEN VAN LOODSEN	30.154.570	36.565.127
TOTAAL BATEN	116.933.310	84.269.127
LASTEN		
17. PENSIOENUITKERINGEN	35.262.639	34.800.123
18. PENSIOENUITVOERINGS- EN ADMINISTRATIEKOSTEN	871.349	715.354
19. MUTATIE BALANSPOST VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN	64.801.926	20.883.783
20. MUTATIE BALANSPOST VOORZIENING VOOR RISICO DEELNEMERS	-743.582	178.829
21. MUTATIE OVERIGE VOORZIENINGEN		
VOORZIENING KAPITAALDEKKING FLP	-613.496	3.367.787
22. HERVERZEKERINGEN		
PREMIES HERVERZEKERING INCLUSIEF RENTE	26.047	25.691
TOTAAL LASTEN	99.604.883	59.971.569
SALDO LASTEN/BATEN	17.328.427	24.297.558
BESTEMMING SALDO		
TOEVOEGING MINIMAAL VEREIST EIGEN VERMOGEN	2.930.921	1.053.130
ONTTREKKING/TOEVOEGING ALGEMENE RESERVE	14.397.510	23.244.428
SALDO LASTEN/BATEN	17.328.431	24.297.558

J A A R R E K E N I N G

KASSTROOMOVERZICHT 2010 (BEDRAGEN IN EURO'S)

KASSTROMEN UIT PENSIOENACTIVITEITEN	2010	2009
ONTVANGEN PREMIES	28.856.801	36.007.846
ONTVANGEN I.V.M. OVERDRACHT VAN RECHTEN	1.297.769	557.281
BETAALDE PENSIOENUITKERINGEN	-35.410.604	-34.994.219
BETAALDE PENSIOENUITVOERINGSKOSTEN	201.762	-1.419.096
ONTVANGEN UITKERINGEN VAN HERVERZEKERAARS	147.965	194.096
BETAALDE PREMIES HERVERZEKERING	-26.047	-23.968
TOTAAL KASSTROOM UIT PENSIOENACTIVITEITEN	-4.932.354	321.940
KASSTROMEN UIT BELEGGINGSACTIVITEITEN		
ONTVANGEN DIRECTE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	4.018.953	3.904.289
AANKOPEN BELEGGINGEN	4.274.538	-3.299.200
BETAALDE KOSTEN VERMOGENSBEHEER *	-2.946.097	-2.447.412
TOTAAL KASSTROOM UIT BELEGGINGSACTIVITEITEN	5.347.394	-1.842.323
NETTO KASSTROOM	415.040	-1.520.383
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN	415.040	-1.520.383
SALDO LIQUIDE MIDDELEN 01/01/2010	7.871	1.528.254
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN	415.040	-1.520.383
SALDO LIQUIDE MIDDELEN 31/12/2010	422.911	7.871
* KOSTEN VAN VERMOGENSBEHEER:		
MANDAAT ROBECO		
PRIVATE EQUITY	583.142	620.692
HEDGEFUND	360.963	355.137
EMERGING MARKETS	1.326.389	949.537
PREMIUM EQUITY US	237.890	206.560
COMMODITIES	182.016	162.628
TOTAAL	255.697	152.858
	2.946.097	2.447.412

TOELICHTING OP HET KASSTROOMOVERZICHT

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd. Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

J A A R R E K E N I N G

ANALYSE VAN HET RESULTAAT (BEDRAGEN IN EURO'S $\times 1.000$)

In het boekjaar 2010 is een positief resultaat behaald van 17.328. Een uitsplitsing van dit resultaat wordt weergegeven in de onderstaande tabel.

ANALYSE VAN HET RESULTAAT (X 1.000 EURO)	2010	2009
WIJZIGING RENTETERMIJNSTRUCTUUR	0	0
BELEGGINGSOPBRENGST VERSUS BENODIGDE INTEREST	31.797	49.031
PREMIES	841	-198
FLEXIOEN	-271	-16
WAARDEOVERDRACHT	0	1
KOSTEN	85	-152
UITKERINGEN	104	-50
TOESLAGVERLENING	0	0
STERFTE	-507	-593
ARBEIDSONGESCHIKTHEID	658	459
HERVERZEKERING	-26	-24
STIJGING LEVENSDUUR	0	-24.676
NIEUWE OVERLEVINGSTAFEL	-16.773	0
MUTATIES EN CORRECTIES	1.420	516
TOTAAL RESULTAAT	17.328	24.298

Het resultaat is ontstaan door enerzijds de ontwikkeling van de technische voorziening en anderzijds de ontwikkeling van het vermogen.

Het resultaat op kosten was in 2009 negatief. Op basis van de Wet verplichte beroepspensioenregeling dient in de premie een opslag voor uitvoeringskosten opgenomen te worden die gebaseerd is op de jaarlijks te betalen uitvoeringskosten verminderd met de vrijgevallen excassokosten. Met ingang van 1 januari 2010 is besloten de opslag voor uitvoeringskosten in de premie te verhogen van 4% naar 7% van de actuariel benodigde koopsom voor pensioenopbouw, uitgaande van de gedempte rentevoet. Het resultaat op kosten was in 2010 positief.

In 2009 en 2010 is een negatief resultaat op sterfte behaald. Het resultaat op sterfte gesplitst in een resultaat op langlevens en een resultaat op kortlevens. Op langlevens is in 2009 en 2010 een verlies gemaakt. Dit houdt in dat de werkelijke sterfte achterblijft bij de aangenomen sterfteontwikkeling.

Op kortlevens is in beide jaren een winst gemaakt. Dit wordt mede veroorzaakt doordat de hoofdverzekerden langer leven dan aangenomen in de actuariële grondslagen.

In augustus 2010 is de AG prognosetafel 2010-2060 gepubliceerd. Het bestuur heeft besloten om per 31 december 2010 over te gaan op deze nieuwe overlevingstafels, met leeftijdcorrecties voor hoger opgeleiden. Naar verwachting zal dit het resultaat op langlevens positief beïnvloeden.

J A A R R E K E N I N G

TOELICHTING OP DE BALANS EN STAAT VAN BATEN EN LASTEN

I. ALGEMEEN

I.1 Activiteiten

Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL), statutair gevestigd in Rotterdam, is opgericht op 1 september 1988. De stichting is ingeschreven bij het stichtingenregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41130603. De statuten zijn laatstelijk gewijzigd op 2 maart 2011.

Het pensioenfonds is een beroepspensioenfonds. Op basis van twee uitkeringsregelingen (Pensioenstatuut 1988 en Pensioenstatuut 2004) verwerven de deelnemers een financiële aanspraak ten behoeve van de gevolgen van (vervoegde) pensionering en overlijden. Deze regelingen bieden ook een dekking in geval van arbeidsongeschiktheid.

Het pensioenfonds voert tevens een premie(flexioen)regeling uit, welke onderdeel is van Pensioenstatuut 1988. Het fonds draagt zorg voor uitbetaling van het functioneel leeftijdspensioen. Krachtens het Financieel Besluit Loodswezen kunnen de functioneel leeftijdspensioenen ingehouden worden op de loodsgelden.

I.2 Statutaire doelstelling

Op grond van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) is iedere (aspirant-)registerloods verplicht deel te nemen aan de pensioenregeling(en) van BPL. Deze pensioenregelingen voorzien in pensioenen voor (gewezen) registerloodsen en hun nagelaten betrekkingen. Voor aspirant-registerloodsen geldt een aparte pensioenregeling, welke uitsluitend een dekking biedt in geval van arbeidsongeschiktheid of overlijden.

Het bestuur stelt zich ten doel pensioenen en andere uitkeringen te verstrekken ter zake van ouderdom, beroepsongeschiktheid en overlijden aan deelnemers en gewezen deelnemers en hun nabestaanden, overeenkomstig de geldende voorschriften. Het bestuur tracht dit doel te bereiken door:

- het vormen van fondsen;
- het uitvoeren van de pensioenregeling zoals in het desbetreffende Pensioenstatuut of pensioenreglement omschreven;
- al die maatregelen te nemen, die aan het doel ten goede komen.

Het beleid van het bestuur is in overeenstemming met deze doelstelling. Dit beleid is vastgelegd in beleidsdocumenten, waarvan de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) de belangrijkste is. Hierin zijn het te voeren beleid, waaronder de financiële opzet en de grondslagen waarop het beleid berust, gemotiveerd beschreven. Het beleid is erop gericht met een bij het karakter van het fonds passend risico een optimaal resultaat te behalen, mede in aanmerking genomen de voorwaardelijk geïndexeerde verplichtingen van het fonds. De ABTN is het laatst gewijzigd op 3 september 2010.

I.3 Toelichting op het kasstroomoverzicht

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd. Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

2. GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

2.1 Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

J A A R R E K E N I N G

De beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn gewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar. De analyse van het resultaat 2010 is verhoogd met een opslag van 4,8% van de voorziening pensioenverplichtingen.

2.3 Schattingen en veronderstellingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van het pensioenfonds zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid I BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

2.4 Opname van actief, verplichting, bate of last

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

2.5 Vreemde valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta van het pensioenfonds.

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Monetair activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

2.6 Beleggingen voor risico pensioenfonds

Vastgoedbeleggingen: voor beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen is de marktwaarde de per balansdatum geldende beurskoers. De marktwaarde van niet-beursgenoteerde vastgoedbeleggingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van de niet-beursgenoteerde vastgoedbelegging per balansdatum.

Onroerend goed in ontwikkeling wordt gewaardeerd op basis van gedane uitgaven, inclusief bouwrente, waarbij wordt getoetst of die uitgaven tot waardewijzigingen leiden. Na oplevering worden (her)ontwikkelde objecten naar actuele waarde geherwaardeerd.

Zakelijke waarden zijn gewaardeerd op marktwaarde per balansdatum.

De marktwaarde van niet-beursgenoteerde aandelen en participaties in beleggingsinstellingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van het niet-beursgenoteerde aandeel per balansdatum.

J A A R R E K E N I N G

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op marktwaarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum.

De marktwaarde van niet-beursgenoteerde participaties in beleggingsinstellingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van het niet-beursgenoteerde aandeel per balansdatum. De lopende interest op vastrentende waarden wordt gepresenteerd als onderdeel van de marktwaarde van de vastrentende waarden.

Overige beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde.

2.7 Beleggingen voor risico deelnemers

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risico van deelnemers zijn gelijk aan die voor de beleggingen die voor risico van het pensioenfonds worden aangehouden.

2.8 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid. Vorderingen en overlopende activa worden onderscheiden van vorderingen in verband met beleggingstransacties. Vorderingen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

2.9 Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

2.10 Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen. De statutaire reserves en de overige wettelijke reserves die het pensioenfonds conform artikel 2:389 en artikel 2:390 BW vormt, blijken op grond van artikel 2:373 lid I BW afzonderlijk uit de balans.

2.11 Technische voorzieningen

De voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds (VPV) wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (indexatie)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente, waarvoor de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB wordt gebruikt.

Bij de berekening van de VPV is uitgegaan van de op de balansdatum geldende pensioenregelingen en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd. Alle per balansdatum doorgevoerde indexaties zijn in de berekening begrepen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt rekening gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

J A A R R E K E N I N G

De VPV is gebaseerd op de volgende technische grondslagen:

DISCONTERING GEBRUIKTE METHODE	DNB RENTETERMIJNSTRUCTUUR		
GEHANTEERDE OVERLEVINGSTAFEL	AG PROGNOSETAFEL 2010-2060, STARTJAAR 2011		
GEHANTEERDE LEEFTIJD CORRECTIES HOGER OPGELEIDEN:	LEEFTIJD	MAN	VROUW
	25	62,83 %	68,82 %
	35	64,23 %	69,02 %
	45	65,63 %	69,22 %
	55	67,03 %	69,42 %
	65	68,43 %	69,62 %
	75	69,83 %	69,82 %
	85	71,23 %	70,02 %
GEHANTEERDE KOSTENOPSLAG OP TECHNISCHE VOORZIENINGEN	0,5%		
ZIJN DE GRONDSLAGEN IN HET BOEKJAAR GEWIJZIGD?	JA		
INDIEN JA, TOELICHTING	IN AUGUSTUS 2010 ZIJN DE NIEUWE AG PROGNOSETAFELS GEPUBLICEERD. BIJ HET VASTSTELLEN VAN DE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN ULTIMO 2010 IS MET DEZE TAFELS REKENING GEHOUDEN.		

2.12 Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers

Dit betreft de verplichtingen uit hoofde van de beschikbare-premieregeling voor deelnemers. Het beleggingsrisico ligt bij de deelnemers. De voorziening voor rekening en risico deelnemers is gewaardeerd volgens dezelfde grondslagen die gelden voor de waardering van de corresponderende beleggingen risico deelnemers.

2.13 Overige voorzieningen

Hieronder valt de voorziening kapitaaldekking FLP. Deze is opgenomen tegen de oorspronkelijke stortingen, inclusief het daarover toe te rekenen rendement.

3. GRONDSLAGEN VOOR BEPALING VAN HET RESULTAAT

3.1 Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

3.2 Premiebijdragen

De aan deelnemers in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

J A A R R E K E N I N G

3.3 Premiebijdragen risico deelnemers

Dit betreft ontvangen (vrijwillige spaar)bijdragen van deelnemers in het kader van de beschikbare (flexioen) premieregeling. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

3.4 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe kosten verstaan.

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d.

3.5 Beleggingsresultaten risico deelnemers

De grondslagen voor bepaling van het resultaat betreffende beleggingsresultaten risico deelnemers zijn gelijk aan de grondslagen voor bepaling van het resultaat betreffende beleggingsresultaten risico pensioenfonds.

3.7 Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

3.8 Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

3.9 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

De mutatie pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds betreft de wijzigingen in de waarde van de technische voorziening.

3.10 Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers betreft de wijzigingen in de waarde van de technische voorziening voor risico deelnemers.

J A A R R E K E N I N G

4. BELEGGINGEN VOOR RISICO FONDS

IN EURO'S	AANDELEN ONROEREN- DE ZAKEN FONDSEN	ZAKELIJKE WAARDEN	VAST- RENTENDE WAARDEN	DERIVATEN	OVERIGE	TOTAAL
STAND PER 1-1-2009	11.942.494	175.081.972	297.583.361	-1.649.466	808.311	483.766.672
AANKOPEN	9.284.983	62.920.375	118.605.045	0	0	190.810.403
VERKOPEN	0	-38.276.559	-149.120.072	-777.380	0	-188.174.011
OVERIGE MUTATIES	0	3.176.364	0	-1.764.956	641.593	2.053.001
WAARDEONTWIKKELING	9.900.537	30.466.439	1.161.116	4.662.954	0	46.191.046
STAND PER 31-12-2009	31.128.014	233.368.591	268.229.450	471.152	1.449.904	534.647.111
AANKOPEN	0	48.359.025	48.993.246	0	0	97.352.271
VERKOPEN	-39	-56.469.875	-54.081.941	-3.630.664	0	-114.182.519
OVERIGE MUTATIES	0	2.146.093	0	1.309.433	-919.369	2.536.157
WAARDEONTWIKKELING	8.972.476	42.914.364	41.946.956	2.753.206	0	96.587.002
STAND PER 31-12-2010	40.100.451	270.318.198	305.087.711	903.127	530.535	616.940.022

AANDELEN IN ONROERENDE ZAKEN FONDSEN (IN EURO'S)	2010	2009
INDIRECTE VASTGOEDBELEGGINGEN (PARTICIPATIES IN BELEGGINGSINSTELLINGEN)	40.100.451	31.128.014
STAND PER 31 DECEMBER	40.100.451	31.128.014

ZAKELIJKE WAARDEN (IN EURO'S)	2010	2009
PRIVATE EQUITY AANDELEN	33.697.608	25.861.109
BEURSGENOTEERDE EN NIET-BEURSGENOTEERDE AANDELENBELEGGINGSFONDSEN	170.601.409	153.893.727
BEURSGENOTEERDE EN NIET-BEURSGENOTEERDE COMMODITIEBELEGGINGSFONDSEN	33.807.458	27.378.932
BEURSGENOTEERDE EN NIET-BEURSGENOTEERDE HEDGEFONDSEN	32.211.723	26.234.823
STAND PER 31 DECEMBER	270.318.198	233.368.591

Het pensioenfonds heeft in totaal € 0 (2009: € 0) aan aandelen uitgeleend.

J A A R R E K E N I N G

VASTRENTENDE WAARDEN (IN EURO'S)	2010	2009
NIET-BEURSGENOTEERDE BELEGGINGSINSTELLINGEN	305.087.711	268.229.450
STAND PER 31 DECEMBER	305.087.711	268.229.450

Het pensioenfonds heeft in totaal € 0 (2009: € 0) aan vastrentende waarden uitgeleend.

DERIVATEN (IN EURO'S)	2010	2009
VALUTADERIVATEN	903.127	471.152
STAND PER 31 DECEMBER	903.127	471.152

LENINGEN AAN LOODSEN (IN EURO'S)	2010	AANTAL
LOODSEN VAN:		
LOODSEN NOORD	45.378	4
LOODSEN IJMOND	90.756	8
LOODSEN RIJNMOND	265.461	24
LOODSEN SCHELDEMONDEN	238.235	22
STAND PER 31 DECEMBER	639.830	58

IN EURO'S	2010	2009
STAND PER 1 JANUARI		
ONTTREKKINGEN	-117.982	-108.908
STAND PER 31 DECEMBER	639.830	757.812

Leningen aan loodsen zijn persoonlijke leningen (kapitaalinbreng) die verstrekt zijn aan loodsen, die lid zijn van een van de maatschappen van registerloodsen. De leningen hebben een oorspronkelijke looptijd tot 1 december 1997 en kunnen stilzwijgend telkenmale voor 60 maanden worden verlengd. Indien de betreffende loods uit de associatie treedt is de lening direct opeisbaar. Vanaf 2006 is het ook mogelijk om de lopende lening tussentijds af te lossen. De rente is gelijk aan de eurobasisrente plus 2 procent-punt per 1 januari van elk jaar (2010: 7,40 procent).

Methodiek bepaling marktwaarde

Bij de waardering van de beleggingen van de stichting is gebruik gemaakt van marktnoteringen.

J A A R R E K E N I N G

5. BELEGGINGEN VOOR RISICO DEELNEMERS

IN EURO'S	2010	2009
STAND PER 1 JANUARI	7.543.497	7.364.668
STORTINGEN	35.568	107.799
ONTTREKKINGEN	-1.298.844	-619.242
RESULTAAT	519.694	690.272
STAND PER 31 DECEMBER	6.799.915	7.543.497

De beleggingen -volgens de persoonlijke 'asset- mix' van de loodsen- van hun individuele deel van de pensioenopbouw worden op een aparte totaalrekening van het fonds bijgehouden. Per balansdatum zijn de totaalbedragen:

CATEGORIEËN (IN EURO'S)	2010	2009
NOORD	283.588	266.566
IJMOND	1.008.729	1.166.065
RIJNMOND	2.694.241	2.938.148
SCHELDEMONDEN	1.736.118	1.866.022
FLP- GERECHTIGDEN	856.116	1.082.778
OVERIGE (VEREVENINGS FLEXIOEN)	221.123	223.918
TOTAAL	6.799.915	7.543.497

Deze beleggingen worden gewaardeerd op de beurswaarde per balansdatum.

6. OVERIGE VORDERINGEN

IN EURO'S	2010	2009
TE ONTVANGEN AANVULLING FLP	0	523.220
REKENING-COURANT LOODSENORGANISATIES	9.195	109.694
TE ONTVANGEN DIVIDENDBELASTING	1.924	72.771
OVERIGE VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA	14.435	20.591
STAND PER 31 DECEMBER	25.554	726.277

Alle overige vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

J A A R R E K E N I N G

7. LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen bestaan uit direct opeisbare kas- en banksaldi alsmede deposito's.

8. STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES

IN EURO'S	31-12-2010	31-12-2009
MINIMAAL VEREIST VERMOGEN	30.246.565	27.315.644
ALGEMENE RESERVE	-26.320.744	-40.718.254
STAND PER 31 DECEMBER	3.925.821	-13.402.610

MINIMAAL VEREIST VERMOGEN (IN EURO'S)	31-12-2010	31-12-2009
STAND BEGIN BOEKJAAR	27.315.644	26.262.514
MUTATIE MINIMAAL VEREIST VERMOGEN	2.930.921	1.053.130
STAND PER 31 DECEMBER	30.246.565	27.315.644

ALGEMENE RESERVE (IN EURO'S)	31-12-2010	31-12-2009
STAND BEGIN BOEKJAAR	-40.718.254	-63.962.682
RESULTAATSBESTEMMING	14.397.510	23.244.428
STAND PER 31 DECEMBER	-26.320.744	-40.718.254

Vereist eigen vermogen (VEV)

Het vereist eigen vermogen wordt door het pensioenfonds in principe berekend met behulp van de standaardmethode. Tot en met 2009 werd het renterisico hierbij vastgesteld op basis van het verschil in duration tussen de beleggingen en verplichtingen. Met ingang van 2010 is het verplicht het vereist eigen vermogen vast te stellen op basis van de kasstroom van beleggingen en verplichtingen.

DNB heeft in november 2010 naar aanleiding van een algemeen onderzoek gesteld dat het toepassen van het standaardmodel niet voldoende de risico's van een pensioenfonds in beeld brengt, indien sprake is van een afwijkend risicoprofiel. Het pensioenfonds heeft daarom onderzocht of er sprake is van een afwijkend risicoprofiel en er aanleiding is om bij het vaststellen van het vereist eigen vermogen af te wijken van het standaardmodel. Dit heeft geleid tot twee aanpassingen:

- Vermogensbeheerders hebben binnen fondsen of mandaten de ruimte om af te wijken van de benchmark. Hierdoor ontstaan extra risico's. Dit is verwerkt door een verhoging van het vereist eigen vermogen in verband met actief beheer.

J A A R R E K E N I N G

- BPL belegt in verschillende Private Equity fondsen, die zijn te bestempelen als illiquide beleggingen. Hierdoor ontstaan extra risico's. Dit is verwerkt door een verhoging van het vereist eigen vermogen in verband met illiquide beleggingen.

Het vereist eigen vermogen wordt vastgesteld als het maximum van het vereist eigen vermogen op basis van de feitelijke beleggingsmix en de strategische beleggingsmix in de evenwichtssituatie.

Opbouw vereist eigen vermogen 2010:

OORZAAK	STRATEGISCHE BELEGINGSMIX	FEITELIJKE BELEGINGSMIX
OP BASIS VAN STANDAARDMETHODE, RENTERISICO OP BASIS VAN VERSCHIL DURATION BELEGGINGEN EN VERPLICHTINGEN	12.1%	14.0%
VAN DURATIEBENADERING NAAR KASSTROOM (S1)	0%	-0.1%
ACTIEF BEHEER	1.4%	1.5%
ILLIQUIDE BELEGGINGEN	0.8%	1.0%
STAND PER 31 DECEMBER	14.3%	16.4%

De volgens het herstelplan benodigde dekkingsgraad ultimo 2010 bedraagt 98,7 procent. De feitelijk dekkingsgraad per 31 december 2010 ligt dus 1,9 procent-punt hoger.

Minimaal vereist vermogen

Het minimaal vereist vermogen is gelijk gesteld aan een opslag voor algemene risico's van 5 procent van de technische voorzieningen risico fonds en 1 procent van de voorziening risico deelnemers.

Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld als extra waarborg om aan de verplichtingen te kunnen blijven voldoen. De algemene reserve ligt lager dan het minimaal vereist eigen vermogen als ook het vereist eigen vermogen per 31-12-2010.

9. TECHNISCHE VOORZIENINGEN

9.1 Toeslagverlening

Het pensioenfonds probeert ieder jaar het pensioen/opgebouwde pensioen te verhogen met de prijsontwikkeling. De pensioenen/opgebouwde pensioenen zijn in 2011 met 0 procent verhoogd. De prijzen gingen toen met 1,6 procent omhoog. Het pensioenfonds heeft de pensioenen/ opgebouwde pensioenen de afgelopen drie jaar als volgt verhoogd:

- Over het jaar 2010 met 0 procent. De prijzen gingen toen met 0,4 procent omhoog.
- Over het jaar 2009 met 1,3 procent. De prijzen gingen toen met 3,1 procent omhoog.
- Over het jaar 2008 met 1,3 procent. De prijzen gingen toen met 1.3 procent omhoog.

J A A R R E K E N I N G

Tevens is in 2008 de voorwaardelijke toeslag van 3 procent omgezet in een onvoorwaardelijk recht. Het pensioenfonds betaalt de toekomstige verhogingen van de pensioenen/opgebouwde pensioenen uit beleggingsrendement. Er bestaat door deze verhoging en de verwachting voor de komende jaren niet meteen ook recht op verhogingen in de toekomst.

9.2 GRONDSLAGEN VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN RISICO FONDS

DISCONTERING GEBRUIKTE METHODE	DNB RENTETERMIJNSTRUCTUUR		
GEHANTEERDE OVERLEVINGSTAFEL	AG PROGNOSETAFEL 2010-2060, STARTJAAR 2011		
GEHANTEERDE LEEFTIJD CORRECTIES HOGER OPGELEIDEN:	LEEFTIJD	MAN	VROUW
	25	62,83 %	68,82 %
	35	64,23 %	69,02 %
	45	65,63 %	69,22 %
	55	67,03 %	69,42 %
	65	68,43 %	69,62 %
	75	69,83 %	69,82 %
	85	71,23 %	70,02 %
GEHANTEERDE KOSTENOPSLAG OP TECHNISCHE VOORZIENINGEN	0,5%		
ZIJN DE GRONDSLAGEN IN HET BOEKJAAR GEWIJZIGD?	JA		
INDIEN JA, TOELICHTING	IN AUGUSTUS 2010 ZIJN DE NIEUWE AG PROGNOSETAFELS GEPUBLICEERD. BIJ HET VASTSTELLEN VAN DE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN ULTIMO 2010 IS MET DEZE TAFELS REKENING GEHOUDEN.		

9.3 VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN NAAR CATEGORIEËN BELANGHEBBENDEN

(X 1.000 EURO)	2010	2009
ACTIEVEN EN ARBEIDSONGESCHIKTEN	302.037	271.748
GEWEZEN DEELNEMERS	522	419
PENSIOENGERECHTIGDEN	301.012	241.926
RESERVERING STIJGING LEVENSVRWACHTING	0	24.676
TOTAAL	603.571	538.769

J A A R R E K E N I N G

IN AANTALLEN	2010	2009
ACTIEVEN EN ARBEIDSONGESCHIKTEN	642	684
GEWEZEN DEELNEMERS	4	4
PENSIOENGERECHTIGDEN	548	507
TOTAAL	1.194	1.195

9.4 VERLOOP VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN RISICO FONDS

	2010	2009
TECHNISCHE VOORZIENING VOOR RISICO FONDS PER 1 JANUARI	538.769	517.886
BENODIGDE INTERESTTOEVOEGING (2010: 1,303% EN 2009: 2,544%)	7.062	13.306
ACTUARIEEL BENODIGD VOOR PENSIOENOPBOUW (COMING SERVICE)	12.967	14.128
INKOMENDE WAARDEOVERDRACHTEN	0	0
INKOOP UIT FLEXIOEN	1.569	572
VERLEENDE TOESLAGEN	0	0
UITGAANDE WAARDEOVERDRACHTEN	0	0
AFKOPEN	0	0
UITKERINGEN	-19.098	-16.813
VRIJVAL EXCASSOKOSTEN UIT VOORZIENING	-95	-84
WIJZIGING RENTETERMIJNSTRUCTUUR	46.427	-15.419
OVERLIJDEN	787	881
ARBEIDSONGESCHIKTHEID	-61	90
CORRECTIES EN MUTATIES	-1.529	-453
WIJZIGING ACTUARIËLE GRONDSLAGEN:		
OVERGANG NIEUWE OVERLEVINGSTAFEL EN LEEFTIJDsafHANKELIJKE CORRECTIES	0	0
RESERVERING VOOR STIJGING LEVENSV ERWACHTING	16.773	24.676
TOTAAL TOE/AFNAME	64.802	20.883
TECHNISCHE VOORZIENING VOOR RISICO FONDS PER 31 DECEMBER	603.571	538.769

J A A R R E K E N I N G

10. VOORZIENING VOOR RISICO DEELNEMERS

(X 1.000 EURO)	2010	2009
STAND PER 1 JANUARI	7.543	7.365
SPAARBIJDRAGEN	0	42
STORTINGEN	36	66
BELEGGINGSOPBRENGSTEN	520	692
OVERGENOMEN PENSIOENVERPLICHTINGEN	0	0
UITKERINGEN	- 1.299	- 622
STAND PER 31 DECEMBER	6.800	7.543

De voorziening voor risico deelnemers is gelijk aan de waarde van de beleggingen voor risico deelnemers.

11. OVERIGE VOORZIENINGEN

VOORZIENING KAPITAALDEKKING FLP (X 1.000 EURO)	2010	2009
STAND PER 1 JANUARI	9.664	6.296
ONTTREKKING / DOTATIE LOODSEN	-2.106	2.581
RENDEMENTSBIJSCHRIJVING	1.492	787
STAND PER 31 DECEMBER	9.050	9.664

In 2010 is door de loodsen (NLBV) een additionele koopsom van € 2.105.561 onttrokken t.b.v. kapitaaldekking van nog niet afgefinancierde ingegane FLP. Hiervan is € 1.855.012 in 2010 onttrokken en €250.549 moet nog in 2011 worden onttrokken. Per 31-12-2010 is hiervoor een bedrag beschikbaar van € 9.050.438.

12. OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

IN EURO'S	2010	2009
REKENING-COURANT LOODSENORGANISATIES	390.636	22.126
CREDITEUREN	120.028	105.146
AF TE DRAGEN LOONBELASTING EN SOCIALE LASTEN	922.075	916.132
TE BETALEN ACTUARISKOSTEN	27.113	24.252
OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA	20.893	40.384
STAND PER 31 DECEMBER	1.480.745	1.108.359

J A A R R E K E N I N G

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

13. RISICOBEEHEER

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op beheersing van de verschillende risico's die het fonds loopt. Het gaat hierbij om een samenvatting van het hoofdstuk Risicobeleid.

Beleggingsrisico

BPL voldoet aan de eisen die de Wet verplichte beroepspensioenregeling stelt aan beleggingen. De risico-beheersing bestaat uit de kaders die volgen uit het Asset Liability Management(ALM) model. Hier wordt de verdeling tussen zakelijke en vastrentende waarden gekozen die past bij het karakter van het fonds. Tevens wordt dan bezien welke risico's het fonds wil uitsluiten of beperken (de-risiken). Dit resulteert in vaststelling van de strategische benchmark en de opstelling van de beleggingsrichtlijnen van het fonds. Op basis van de richtlijnen zal de vermogensbeheerder overgaan tot implementatie van de portefeuille. De resultaten van beleggingen worden gemonitord op basis van periodieke rapportages. De bepaling van de strategische benchmark wordt minimaal eenmaal per jaar opnieuw bezien.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente. Maatstaf voor het meten van rentegevoeligheid is de duration. De duration is de gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren van de kasstromen.

BALANSWAARDE	31-12- 2010
DURATION VAN DE VASTRENTENDE WAARDEN (VOOR DERIVATEN)	4,8
DURATION VAN DE VASTRENTENDE WAARDEN (NA DERIVATEN)	27,3
DURATION VAN DE (NOMINALE) PENSIOENVERPLICHTINGEN	15,4

De modified duration is berekend op basis van de gehele portefeuille, waarbij aan "equities, hedge funds, private equity en commodities een duration van "0" toegekend is." Indien de duration van de beleggingen aanzienlijk korter is dan de duration van de verplichtingen is er sprake van een zogenaamde 'duration-mismatch'. Bij een rentestijging zal de waarde van beleggingen minder snel dalen dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur), met als gevolg dat de dekkingsgraad zal stijgen. Voor het fonds geldt dat bij een rentedaling de waarde van de beleggingen minder snel stijgt dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt. Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de duration-mismatch. Het renterisico was vanaf begin 2009 voor 65 procent van de verplichtingen afgedekt. Met ingang van 1 november 2009 is tot volledige afdekking overgegaan.

Met ingang van 1 januari 2011 wordt de afdekking gewijzigd. Zie hiervoor "Vooruitzichten" op blz. 43.

J A A R R E K E N I N G

De vastrentende waarden, uitgesplitst naar looptijd:

BEDRAGEN IN EURO'S	31 DECEMBER 2010		31 DECEMBER 2009	
RESTERENDE LOOPTIJD ≤ 1 JAAR	32.767.230	11%	25.988.676	10%
RESTERENDE LOOPTIJD > 1 JAAR EN < 5 JAAR	104.241.565	34%	90.513.928	34%
RESTERENDE LOOPTIJD ≥ 5 JAAR	168.078.916	55%	151.726.846	57%
TOTAAL	305.087.711	100%	268.229.450	100%

Valutarisico

Eind 2010 wordt voor circa 33,69% (2009: 36,67%) van de beleggingsportefeuille belegd buiten de eurozone, met name in USD. Hiervan is voor 92,18% (2009: 91,98%) afgedekt naar de euro. De waarde van de per het einde van het verslagjaar uitstaande valutatermijncontracten bedroeg € 903.127 (2009: 471.151). Het strategische beleid van de stichting wordt gekenmerkt door een streven de volgende valutaposities af te dekken naar de euro: USD, JPY, GBP, AUD en HKD.

De valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten in 2010:

IN EURO'S	VOOR AFDEKKING	VALUTA-DERIVATEN	NETTOPOSITIE (NA)
USD	172.618.795	-158.038.163	14.580.632
BRITSE POND	15.567.349	-13.198.172	2.369.177
JAPANESE YEN	9.834.135	-5.922.993	3.911.142
OVERIGE	32.001.337	-22.687.303	9.314.034
TOTAAL	230.021.616	-199.846.631	30.174.985

Prijrisico

Prijrisico is het risico dat door de ontwikkeling van marktprijzen waardewijzigingen plaatsvinden. Het prijsrisico wordt gedempt door spreiding binnen de portefeuille (diversificatie). Het prijsrisico kan ook afgedekt worden door gebruik te maken van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds. Er wordt door de vermogensbeheerder enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementsysteem functioneert. Posities van het fonds worden adequaat afgedekt door onderpand.

Monitoring van dit risico vindt plaats door regelmatig te kijken naar de partijen met wie BPL zaken doet en de daaraan verbonden risico's in kaart te brengen. Zo kan BPL, waar nodig, tijdig actie ondernemen.

J A A R R E K E N I N G

De verdeling van de beleggingen naar sector:

IN PROCENTEN	2010	2009
OVERHEIDSINSTELLINGEN	19,55	25,46
FINANCIËLE INSTELLINGEN	34,16	34,36
HANDELS- EN INDUSTRIËLE BEDRIJVEN	26,20	25,78
SERVICEORGANISATIES	14,06	11,70
ANDERE INSTELLINGEN	6,03	2,70
PER 31 DECEMBER	100	100

De verdeling naar regio:

IN PROCENTEN	2010	2009
MATURE MARKETS	92,59	92,45
BRIC-LANDEN	2,72	3,83
ANDERE OPKOMENDE MARKTEN	3,84	3,72
ANDERE	0,85	0
PER 31 DECEMBER	100	100

De kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille:

IN EURO'S	31-12-2010	31-12-2009
AAA	103.653.593	97.064.103
AA	68.086.615	61.180.380
A	57.649.449	45.813.018
BBB	54.582.791	41.583.063
BB	8.016.957	2.724.100
B	900.313	0
CCC	105.877	59.317
CC	311.207	22.916
C	408.898	0
TOTAAL	293.715.700	248.446.897

J A A R R E K E N I N G

Om te kunnen vergelijken met totaal vastrentende waarden van € 305.087.711 (zie balans per 31 december 2010) moet het totaal bedrag in deze tabel voor 2010 van € 293.715.700 worden verhoogd met de waarde van Interest Rate Swaps en Credit Default Swaps per 31 december 2010 van € 11.372.011.

Concentratierisico

BPL hanteert bij beleggen een verdeling over verschillende assetcategorieën en vervolgens worden de beleggingen verdeeld over verschillende fondsen die bepaalde limieten aanhouden. Op deze wijze wordt het concentratierisico binnen verantwoorde grenzen gehouden.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor zover dat binnen de grenzen van het beleggingsbeleid van het fonds past maakt het fonds ook gebruik van financiële derivaten, voornamelijk bij het afdekken van het marktrisico.

Derivaten hebben als voornaamste risico het kredietrisico (het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen). Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met goed te boek staande partijen en te werken met onderpand.

Liquiditeitsrisico

In het verslagjaar 2010 waren de inkomende gelden lager dan het totaal van de betalingen (uitkeringen en kosten), waardoor enkele keren beleggingen te gelde moesten worden gemaakt.

Beleggingsrisico alternatieve beleggingen

Private equity; BPL belegt strategisch 5 procent van de totale beleggingen in private equity. Het risico wordt beperkt door niet rechtstreeks in ondernemingen te beleggen maar in een drietal “fund of funds”.

Hedgefund: BPL belegt strategisch 5 procent van de totale beleggingen in een hedge fund. Het betreffende hedgefund probeert rendement te genereren door long- en shortposities in te nemen om te profiteren van prijstrends. De resultaten van het hedgefund zijn door de strategie van het fonds bijzonder volatiel. De volatiliteit wordt gedempt door een beperkt deel van het totale belegd vermogen van het pensioenfonds (strategisch dus niet meer dan 5 procent) in het hedgefund te beleggen. Naast marktrisico loopt het hedgefund kredietrisico. Zie voor beheersing daarvan onder “Kredietrisico”.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De actuariële risico's zijn het langlevens-, overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico.

Langlevensrisico

In het verslagjaar is overgestapt op de AG-prognosetafel 2010-2060 met correctiefactoren voor hoger opgeleiden.

Overlijdens- en het arbeidsongeschiktheidsrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor het fonds geen voorzieningen heeft getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ('schadereserve').

J A A R R E K E N I N G

Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat.

De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico op stop-loss basis herverzekerd bij een externe, onder toezicht van DNB staande verzekeringsmaatschappij. Het eigen behoud is 125 procent van de premie bij volledige herverzekering. De herverzekeringsovereenkomst expireert in 2014.

Risico's met betrekking tot premie, dekkingsgraad en indexatie komende 15 jaar

Eind 2008 heeft het bestuur door de actuaire een continuïteitsanalyse laten maken. Doel van deze analyse is een beeld te krijgen van de te verwachten ontwikkeling van de genoemde risico's in de over de komende 15 jaar. De verwachtingen uit deze analyse zijn meegenomen in het te voeren financiële beleid.

Operationeel risico

Dit zijn de risico's van onder andere een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, het opstellen van onjuiste rapportages en fraude. BPL beheerst deze risico's door het stellen van eisen aan de eigen organisatie, uitgebreid beschreven in de ABTN, en aan andere organisaties, waarmee BPL zaken doet. Overeenkomsten met andere organisaties worden periodiek geëvalueerd. Bij uitbesteding worden de richtlijnen van De Nederlandsche Bank in acht genomen.

14. TRANSACTIES MET BESTUURDERS

De vergoedingen aan bestuurders zijn weergegeven op blz. 86.

15. BELEGGINGSOPBRENGSTEN RISICO PENSIOENFONDS

IN EURO'S	2010	2009
INTEREST, DIVIDEND, ETC. (DIRECT)	3.346.789	4.967.900
KOERSRESULTATEN (INDIRECT)	86.166.757	45.044.685
KOSTEN VERMOGENSBEHEER	-2.946.097	-2.447.412
OVERIGE BELEGGINGSOPBRENGSTEN	211.292	138.826
TOTAAL	86.778.740	47.704.000

Overige beleggingsopbrengsten:

IN EURO'S	2010	2009
RENTE LENING LOODSEN	47.283	60.752
RENTE BANK	11.596	7.050
DIVIDENDBELASTING	152.413	71.024
TOTAAL	211.292	138.826

J A A R R E K E N I N G

2010, TYPE BELEGGING	DIRECTE BELEGGINGS- OPBRENGSTEN	INDIRECTE BELEGGINGS- OPBRENGSTEN	KOSTEN VERMOGENS- BEHEER	TOTAAL
VASTGOEDBELEGGINGEN	0	2.049.352	-35.346	2.014.006
AANDELEN	1.864.829	40.882.283	-2.485.044	40.262.068
VASTRENTENDE WAARDEN	0	41.946.957	-424.443	41.522.514
OVERIGE BELEGGINGEN	1.481.960	1.499.457	-1.264	2.980.153
TOTAAL	3.346.789	86.378.049	-2.946.097	86.778.740

De kosten van vermogensbeheer bedragen in 2010 € 2.946.097 (2009: € 2.447.412).

16. BIJDAGEN VAN LOODSEN

IN EURO'S	2010	2009
PREMIES REGISTERLOODSEN	14.167.116	13.658.463
PREMIES ASPIRANTEN	65.076	109.188
PREMIES VAN FLP- GERECHTIGDEN	1.313.664	1.479.716
TOTAAL PREMIES	15.545.856	15.247.367
INKOMSTEN FLP	16.268.409	17.936.639
FINANCIERING KAP.DEKKING FLP	-2.105.561	2.581.547
MUTATIE VOORZIENING FLEXIOENSPAARREGELING	-743.582	178.829
FLEXIOEN ONTVANGSTEN	1.297.769	556.070
INKOOP DEELNEMERSJAREN	-193.749	0
INKOMENDE WAARDEOVERDRACHTEN	0	1.211
INKOOP NABESTAANDENPENSIOEN (GEOORMERKT)	85.428	63.464
TOTAAL	30.154.570	36.565.127

In de bijdragen van loodsen en de pensioenuitkeringen (tabel 17) is een bedrag van € 16.268.409 opgenomen als inkomsten en uitkeringen FLP die tegen elkaar wegvallen.

PREMIES (X 1.000 EURO)	2010	2009
GEDEMPTE KOSTENDEKKENDE PREMIE	14.875	14.334
ACTUARIËLE KOSTENDEKKENDE PREMIE	16.615	17.682
FEITELIJKE ONTVANGEN PREMIE	15.546	15.247

J A A R R E K E N I N G

SAMENSTELLING KOSTENDEKKENDE PREMIE (X 1.000 EURO)	ACTUARIEEL	GEDEMPPT
ACTUARIEEL BENODIGD VOOR INKOOP NIEUWE AANSPRAKEN	12.966	11.457
RISICO PREMIE OVERLIJDEN	280	260
RISICOPREMIE AOP	597	597
OPSLAG VOOR VEREIST VERMOGEN	1.910	1.699
OPSLAG VOOR UITVOERINGSKOSTEN	862	862
TOTALE KOSTENDEKKENDE PREMIE	16.615	14.875

Over het boekjaar 2010 is in totaal € 15.546 aan premie ontvangen (inclusief flexioenpremie). De feitelijk ontvangen premie is hoger dan de gedempte premie en lager dan de actuariële kostendeekkende premie.

17. PENSIOENUITKERINGEN

IN EURO'S	2010	2009
PENSIOENUITKERINGEN FLP	16.268.409	17.936.639
OUDERDOMSPENSIOEN	10.533.624	9.628.721
NABESTAANDENPENSIOEN	1.624.792	1.558.477
WEZENPENSIOEN	61.747	46.149
OVERBRUGGINGSPENSIOEN	4.285.344	2.933.748
INVALIDITEITSPENSIOEN	267.182	325.091
OVERLIJDENSUITKERING	24.528	70.162
UITKERING ANW-HIAAT	279.219	272.908
FLEXIOENUITKERING	1.681.214	1.810.455
BIJZONDER NABESTAANDENPENSIOEN	76.559	76.559
UITKERING 30+ REGELING	161.699	156.418
FLEXIOENPREMIE INVALIDITEITSPENSIOEN	7.488	10.872
WAZ ONTVANGSTEN INVALIDITEITSPENSIOEN	-9.165	-26.076
TOTAAL	35.262.639	34.800.123

In de bijdragen van loodsen en de pensioenuitkeringen is een bedrag van € 16.268.409 opgenomen als inkomsten en uitkeringen FLP die tegen elkaar wegvallen.

J A A R R E K E N I N G

18. PENSIOENUITVOERINGS- EN ADMINISTRATIEKOSTEN

	IN EURO'S	2010	2009
1	MANAGEMENT/SECRETARIAAT	160.995	153.638
2	ACTUARIEEL ADVISEUR	154.899	97.736
3	PROJECTKOSTEN	33.359	17.554
4	DRUKWERK/ PUBLICATIE	5.906	5.374
5	ACCOUNTANT	19.635	15.000
6	HUUR- EN KANTOORKOSTEN	55.017	53.496
7	AUTOMATISERINGSKOSTEN	14.000	14.000
8	KOSTEN FINANCIËLE ADMINISTRATIE EN HR	16.000	15.400
9	OVERIGE KOSTEN DEELNEMERSADMINISTRATIE	99.498	124.434
10	DE NEDERLANDSCHE BANK	67.934	10.300
11	BESTUURSKOSTEN INCL. BIJSCHOLING	194.798	185.885
12	DIVERSE KOSTEN	49.306	22.537
	TOTAAL	871.349	715.354

Toelichting

- 1 De stichting heeft in 2010 1,50 FTE in dienst gehad (2009: 1,50 FTE).
- 2 De hoogte van deze post is, naast de jaarlijks terugkomende werkzaamheden, afhankelijk van de mate van ondersteuning aan het AB en DB en de gevraagde adviezen en kan daarom van jaar tot jaar verschillen.
- 3 Onder de projectkosten zijn opgenomen de advieskosten m.b.t. deterministische scenario analyse, ALM studie, beleggingsadvies en de premienotitie 2011.
- 5 Betreft alleen de kosten voor controle van de jaarrekening en de jaarstaten. Geen advieskosten.
- 10 Het betreft hier de jaarlijkse aanslag van DNB. Het tarief van de DNB is t.o.v. 2009 meer dan verdrievoudigd. Bovendien werd een aanzienlijk hogere heffingsgrondslag gehanteerd. Tegen de berekening van de heffingsgrondslag is begin 2011 bezwaar aangetekend. Dit bezwaar is inmiddels gegrond verklaard, waardoor BPL € 23.519 terug mag verwachten. Deze teruggave wordt verwerkt in het resultaat over 2011
- 12 Onder de diverse kosten vallen onder andere de kosten voor Pension Fund Governance, AFM heffing (2009 en 2010), contributie UVB en gecombineerde beroeps- en bestuursaansprakelijkheidsverzekering.

J A A R R E K E N I N G

19. MUTATIE BALANSPOST VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN

	2010	2009
TECHNISCHE VOORZIENING VOOR RISICO FONDS BEGIN BOEKJAAR	538.769	517.886
BENODIGDE INTERESTTOEVOEGING (2010: 1,303 % EN 2009: 2,544 %)	7.062	13.306
ACTUARIEEL BENODIGD VOOR PENSIOENOPBOUW (COMING SERVICE)	12.967	14.128
INKOMENDE WAARDEOVERDRACHTEN	0	0
INKOOP UIT FLEXIOEN	1.569	572
VERLEENDE TOESLAGEN	0	0
UITKERINGEN	-19.098	-16.813
VRIJVAL EXCASSOKOSTEN UIT VOORZIENING	-95	-84
WIJZIGING RENTETERMIJNSTRUCTUUR	46.427	-15.419
OVERLIJDEN	787	881
ARBEIDSONGESCHIKTHEID	-61	90
CORRECTIES EN MUTATIES	-1.529	-453
WIJZIGING ACTUARIEËLE GRONDSLAGEN:		
- OVERGANG NAAR NIEUWE OVERLEVINGSTAFEL EN LEEFTIJDsafHANKELIJKE CORRECTIES	16.773	0
- RESERVERING VOOR STIJGING LEVENSVERWACHTING	0	24.676
TOTAAL TOE/AFNAME	64.802	20.883
TECHNISCHE VOORZIENING VOOR RISICO FONDS EINDE BOEKJAAR	603.571	538.769

20. MUTATIE BALANSPOST VOORZIENING VOOR RISICO DEELNEMERS

(X 1.000 EURO)	2010	2009
SPAARBIJDRAGEN	0	42
STORTINGEN	36	66
BELEGGINGSOPBRENGSTEN	520	692
UITKERINGEN	-1.299	-622
RESULTAAT OP KANSSYSTEMEN	0	0
TOTAAL	-743	178

J A A R R E K E N I N G

21. MUTATIES OVERIGE VOORZIENINGEN

Voorziening kapitaaldekking FLP:

(X 1000 EURO)	2010	2009
CORRECTIE	0	74
ONTTREKKING / DOTATIE LOODSEN	-2.106	2.581
RENDEMENT 2010	1.492	713
TOTAAL	-614	3.368

22. HERVERZEKERINGEN

Het overlijdensrisico voortvloeiende uit het reglementaire nabestaandenpensioen, alsmede uit het wezen- en arbeidsongeschiktheidspensioen en de eenmalige uitkering bij overlijden van een deelnemer of een pensioentrekkende, indien van toepassing, wordt op stop-loss basis gedekt bij een herverzekeraar. De met ingang van 1 januari 2010 van toepassing zijnde contractuele afspraak dienaangaande komt er op neer dat indien de totale schade tijdens de (5-jarige) contractperiode 125 procent van de totale risicopremie bij volledige herverzekering zou overschrijden, het meerdere door de herverzekeraar aan het pensioenfonds wordt uitbetaald. Wel geldt hierbij een maximum uitkering ter grootte van 6 maal de geldende jaarpremie bij volledige herverzekering. Het contract biedt tevens een catastrofedekking, op grond waarvan een schade gedekt is tot een maximum van € 50.000.000,-- per gebeurtenis, waar vijf of meer verzekerden betrokken zijn. Genoemd contract expireert op 31 december 2013.

IN EURO'S	2010	2009
PREMIES HERVERZEKERING	26.000	25.624
RENTE HERVERZEKERING	47	67
EINDSALDO	26.047	25.691

J A A R R E K E N I N G

Vergoeding bestuurders:

NAAM/FUNCTIE	PRESENTIEGELDEN *	KM-VERGOEDING *
J.W. DUYZER, VOORZITTER	45.375	5.641
P.J.J. VAN DEN BERG, SECRETARIS/PENNINGMEESTER	27.000	9.218
A.G. NAUTA, LID	12.750	2.214
H.J.T. RUIJTEN, ASPIRANT LID	6.750	716
E.P.R. HEUGEN, LID	10.500	1.796
P. G. VAN DER HORST, LID	14.625	599
R. DE JONGE, LID	11.250	1.395
H.B.W. BROERS, LID	2.250	213
M. VAN KUIK, LID	12.000	1.119
* IN BPL ALS KOSTEN OPGENOMEN)		

Presentiegelden van registerloodsen worden vergoed aan de betreffende maatschap. KM-vergoedingen worden vergoed aan de desbetreffende bestuursleden zelf.

OVERIGE GEGEVENS

SOLVABILITEITSTOETS (BEDRAGEN $\times 1.000$ EURO)

Voor de vaststelling van het Vereist Eigen Vermogen is uitgegaan van de in de Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling van 19 december 2006 beschreven standaard methode. Het Vereist Eigen Vermogen werd in voorgaande jaren vastgesteld met behulp van de benaderingsmethode. Vanaf 1 januari 2010 wordt het renterisico (S1) en het kredietrisico (S5) vastgesteld op basis van kasstromen.

DNB heeft eind november 2010 een onderzoek uitgevoerd naar de verantwoordelijkheid van de certificerend actuaire bij het pensioenfonds. Onderdeel van dit onderzoek was de vaststelling van het Vereist Eigen Vermogen. DNB stelde dat het toepassen van het standaardmodel niet voldoende de risico's van het fonds in beeld brengt, indien sprake is van een afwijkend risicoprofiel.

De volgende afwijkingen zijn door DNB geconstateerd:

1. Onvoldoende diversificatie in portefeuille
2. Zakelijke waarden met hoge volatiliteit en actief beheer
3. Materieel concentratierisico
4. Tegenpartijrisico (slecht of onvoldoende collateral)
5. Herbelegging van kasgeldonderpand
6. Fondsen (zoals indirect vastgoed) met hoge leverage
7. Niet lineaire effecten bij gebruik van derivaten
8. Liquiditeitsrisico (illiquide beleggingen en derivaten)
9. Feitelijke afdekking renterisico niet conform beleid

DNB heeft vervolgens aangegeven dat pensioenfondsen na moeten gaan of sprake is van een afwijkend risicoprofiel en er aanleiding is om bij het vaststellen van het Vereist Eigen Vermogen af te wijken van het standaardmodel.

Voor BPL is het standaardmodel ultimo 2010 op twee punten aangepast:

- In verband met het actieve beheer zijn de standaardschokken voor het aandelenrisico aangepast.
- In verband met de illiquiditeit van de Private Equity fondsen zijn de standaardschokken voor Private Equity aangepast.

OVERIGE GEGEVENS

BASISGEGEVENS

Gehanteerde gegevens voor de vaststelling van het Vereist Eigen Vermogen:

STRATEGISCHE EN WERKELIJKE BELEGGINGSMIX PER 31 DECEMBER 2010	STRATEGISCH	WERKELIJK
AANDELEN ONTWIKKELDE MARKTEN	20,0%	22,3%
NIET-BEURSGENOTEERDE AANDELEN, INCL. HEDGEFUNDS / PRIVATE EQUITY	10,0%	10,7%
AANDELEN OPKOMENDE MARKTEN	5,0%	5,7%
INDIRECT VASTGOED	5,0%	6,6%
COMMODITIES	5,0%	5,6%
TOTAAL ZAKELIJKE WAARDEN	45%	50,9%
STAATSOBLIGATIES / HYPOTHEKEN	33,0%	6,8%
CREDITS	22,0%	36,6%
SWAPS	0%	6,8%
COMMODITIES	5,0%	5,6%
TOTAAL VASTRENTENDE WAARDEN	55,0%	50,2%
LIQUIDE MIDDELEN	0%	-1,0%
TOTAAL	100%	100%

OVERIGE BELEGGINGSGEGEVENS PER 31 DECEMBER 2010	STRATEGISCH	WERKELIJK
RENTEAFDEKKING ALS PERCENTAGE VAN VOORZIENING	100,0%	97,10%
DURATION VERPLICHTINGEN	15,6	15,6
GEMIDDELDE CREDIT SPREAD VAN CREDITPORTEFEUILLE	9,40%	7,80%
VALUTA-EXPOSURE ALS PERCENTAGE TOTALE BELEGGINGEN	1,8%	1,83%

BEREKENING

In het standaard model wordt de evenwichtssituatie van het fonds vastgesteld door middel van een iteratief proces, waarbij het Vereist Eigen Vermogen gelijk wordt gesteld aan de zogenaamde wortelformule:

$$\sqrt{(S_1^2 + S_2^2 + 2 * 0,5 * S_1 * S_2 + S_3^2 + S_4^2 + S_5^2 + S_6^2)}$$

OVERIGE GEGEVENS

Hierbij staat:

S_1 voor het renterisico

S_2 voor het risico zakelijke waarden

S_3 voor het valutarisico

S_4 voor het grondstoffenrisico

S_5 voor het kredietrisico

S_6 voor het verzekeringstechnisch risico

S_1 , renterisico

In de onderstaande tabel is de waardeestijging van de voorziening en beleggingen weergegeven, die volgt wanneer de in de standaardmethode beschreven schokken op de rentetermijnstructuur worden toegepast. Hierbij is uitgegaan van de kasstroom van zowel de beleggingen als de verplichtingen.

GEVOLGEN RENTEDALING	STRATEGISCH	WERKELIJK
TOENAME TECHNISCHE VOORZIENING	76.612	76.612
TOENAME VASTRENTENDE WAARDEN	76.612	74.459
S1, TOTAAL	0	2.153

S_2 , risico zakelijke waarden

In de onderstaande tabel is het totale risico voor zakelijke waarden weergegeven. Er is sprake van actief beheer binnen de zakelijke waarden. Dit betekent dat vermogensbeheerders binnen fondsen of mandaten de ruimte hebben om af te wijken van de benchmark, waardoor extra risico's ontstaan. Het percentage daling is in verband hiermee verhoogd. Tevens is in de daling voor niet beursgenoteerde aandelen rekening gehouden met de illiquiditeit van de private equity fondsen.

CATEGORIE	DALING	STRATEGISCH	WERKELIJK
ONTWIKKELDE MARKTEN EN INDIRECT VASTGOED	28,3% EN 26,6%	48.182	56.720
NIET BEURSGENOTEERDE AANDELEN	40,7%	28.058	30.563
OPKOMENDE MARKTEN	36,8%	12.690	14.697
DIRECT VASTGOED	15%		
S_2, TOTAAL, REKENING HOUDEND MET 75% CORRELATIE		82.152	94.297

OVERIGE GEGEVENS

S_3 , valutarisico

Het totale valutarisico weergegeven, berekend volgens de standaardmethode:

	DALING	STRATEGISCH	WERKELIJK
S_3 TOTAAL VALUTARISICO	20%	12.967	10.962

S_4 , grondstoffenrisico

In de onderstaande tabel is het totale grondstoffenrisico weergegeven, berekend volgens de standaardmethode.

	DALING	STRATEGISCH	WERKELIJK
S_4 TOTAAL GRONDSTOFFENRISICO	30%	12.156	13.758

S_5 , kredietrisico

Het kredietrisico wordt in de standaardmethode vastgesteld door de daling van de waarde van de bedrijfsobligaties vast te stellen als gevolg van de toename van de 'creditspread' van 40%. In de onderstaande tabel is de waardedaling als gevolg van de veronderstelde toegenomen creditspread weergegeven.

		STRATEGISCH	WERKELIJK
S_5 TOTAAL KREDIETRISICO		5.410	9.175

S_6 , verzekeringstechnischrisico

Het verzekeringstechnischrisico is vastgesteld conform de handreiking van DNB. Hierbij is de volgende onderverdeling aangehouden:

	AANTAL	VPV GEWOGEN LEEFTIJD	VPV
ALLEEN LEVENSLANG PENSIOEN	98	62,1	32.069
PP O.B.V. OPGEBOUWD OP, OPBOUW	463	65,7	235.841
PP O.B.V. UITZICHT OP, OPBOUW	631	54,3	298.151
TOTAAL	1.172		

Het verzekeringstechnisch risico bedraagt 18.147.

OVERIGE GEGEVENS

TOTAAL VEREIST EIGEN VERMOGEN

Het Vereist Eigen Vermogen bedraagt ultimo 2010 16,4% en bestaat uit de volgende componenten:

	STRATEGISCH 2010	WERKELIJK 2010	WERKELIJK 2009
S ₁ RENTERISICO	-	2.153	1.961
S ₂ ZAKELIJKE WAARDEN RISICO	82.152	94.297	70.782
S ₃ VALUTARISICO	12.967	10.962	3.606
S ₄ GRONDSTOFFENRISICO	12.156	13.758	9.429
S ₅ KREDIERISICO	5.410	9.175	2.738
S ₆ VERZEKERINGSTECHNISCH RISICO	18.147	18.147	16.760
DIVERSIFICATIE	-44.673	-49.383	-30.825
TOTAAL, REKENING HOUDEND MET DE WORTELFORMULE	86.159	99.108	74.451
VOORZIENING VOOR REKENING PENSIOENFONDS	603.571	603.571	538.769
VEREISTE DEKKINGSGRAAD	114,3%	116,4%	113,8%

TOT SLOT

In de bovenstaande berekeningen is uitgegaan van de strategische mix 2010. Indien het volledige beleggingsbeleid 2011 - inclusief swaptions - wordt meegenomen bedraagt het Vereist Eigen Vermogen op basis van de strategische mix 15,4%.

De diverse wijzigingen in het vaststellen van het Vereist Eigen Vermogen hebben de volgende invloed:

ORZAAK	VEV STRATEGISCH	VEV WERKELIJK
OP BASIS VAN DURATIE BENADERING S1	12,1%	14,0%
VAN DURATIEBENADERING NAAR KASSTROOM (S1)	0%	-0,1%
ACTIEF BEHEER	1,4%	1,6%
ILLIQUIDE BELEGGINGEN	0,8%	1,0%
VEREIST EIGEN VERMOGEN 31-12-2010	14,3%	16,4%

OVERIGE GEGEVENS

ACTUARIËLE VERKLARING CERTIFICEREND ACTUARIS

OPDRACHT

Door de Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen te Rotterdam is aan ACTIMOS de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling over het boekjaar 2010.

GEGEVENS

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening. In overeenstemming met de richtlijn “Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen” heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

WERKZAAMHEDEN

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens en de bevindingen van de accountant ten aanzien hiervan zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard. Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigenvermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds. De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

OORDEEL

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een dekkingstekort.

Met inachtneming van het voorafgaande en het navolgende verklaar ik dat naar mijn overtuiging is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling

De vermogenspositie van de Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen is naar mijn mening slecht, vanwege een dekkingstekort. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toelagen beperkt zijn.

RAVENSWOUD, 23 MEI 2011, E. NEBBELING,

ACTUARIS AG, VERBONDEN AAN ACTIMOS, POSTBUS 12, 8430 AA OOSTERWOLDE FR

OVERIGE GEGEVENS

CONTROLE VERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

VERKLARING BETREFFENDE DE JAARREKENING

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2010 van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen te Rotterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2010 en de staat van baten en lasten over 2010 en de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

VERANTWOORDELIJKHEID VAN HET BESTUUR

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het saldo van baten en lasten getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW) en met inachtneming van het bepaalde in artikel 141 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

VERANTWOORDELIJKHEID VAN DE ACCOUNTANT

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

OORDEEL

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen per 31 december 2010 en van het saldo van baten en lasten over 2010 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW) met inachtneming van het bepaalde in artikel 141 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

VERKLARING BETREFFENDE OVERIGE BIJ OF KRACHTENS DE WET GESTELDE EISEN

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

ROTTERDAM, 27 JUNI 2011, S.A. VAN KEMPEN RA, PRICEWATERHOUSECOOPERS ACCOUNTANTS N.V.

ENIGE BEGRIPPEN

STERFTETAFEL/OVERLEVINGSTAFEL

Een sterftetafel geeft aan wat de levens- en sterftetekansen zijn, afhankelijk van de reeds bereikte leeftijd. Aan de hand van de sterftetafels kan men de gemiddelde levensduur berekenen. Dit is het aantal jaren dat men statistisch volgens de gegeven tafel nog zal blijven leven. De ontwikkeling van deze gemiddelde levensduur voor 65-jarige mannen respectievelijk vrouwen is na de 2^e wereldoorlog als volgt geweest:

De ontwikkeling van de gemiddelde levensduur voor 65-jarigen na de 2^e wereldoorlog:

WAARNEMINGSPERIODE	GEMIDDELDE LEVENSDUUR IN JAREN VAN EEN 65-JARIGE	
	MAN	VROUW
STERFTETAFEL		
1947-1949	13,9	14,4
1951-1955	14,1	14,9
1956-1969	14,1	15,4
1961-1965	14,0	16,0
1966-1970	13,7	16,4
1971-1975	13,6	16,9
1976-1980	13,8	18,0
1981-1985	14,1	18,5
1985-1990	14,3	18,9
1990-1995	14,7	19,0
1995-2000	15,0	19,1
2000-2005	15,8	19,5
OVERLEVINGSTAFEL		
2005-2050 *	19,6	21,3
2010-2060 *	21,4	24,1

* Iemand die in 2050 65 jaar is geworden.

ACTUARIEEL

Aanduiding van berekeningen ten aanzien van pensioen of financiering, waarbij (wiskundige) rekentechniek, levenskansen, rekenrente, inschattingen van toestroom beroepsgenoten en dergelijke een rol spelen.

ALGEMENE RESERVE

De algemene reserve wordt gevormd in gunstige jaren als extra waarborg om aan de verplichtingen te kunnen blijven voldoen. Hierbij valt onder meer ook te denken aan indexaties, aanpassing leeftijdsterugstelling en arbeidsongeschiktheidsrisico's.

ASSET LIABILITY MANAGEMENT (ALM)

Asset Liability Management is het aanbrengen en vervolgens bewaken van een optimale samenhang tussen pensioenbeleid, premie- en beleggingsbeleid, waarna de laatste twee zo optimaal mogelijk worden afgestemd op de pensioenverplichtingen.

ASSET-MIX

De vastgestelde “asset-mix” is een procentuele verdeling van het te beleggen vermogen over diverse beleggingscategorieën onder meer aandelen/fondsen, onroerend goed/fondsen, vastrentende waarden en liquide middelen. De mix is vermeld in het hoofdstuk “Financieel beleid”.

BACKSERVICE

Dit begrip wordt gehanteerd in verschillende betekenissen:

- het pensioengedeelte dat betrekking heeft op achterliggende dienstjaren;
- de koopsom voor het hierboven omschreven pensioengedeelte, dan wel voor de verhoging van dit pensioen als uitvloeisel van een pensioengrondslagstijging;
- eventuele achterstand over achterliggende jaren gefinancierde pensioenen, respectievelijk de daarvoor benodigde kosten of reserve.

BENCHMARK

Een objectieve maatstaf waarmee de eigen prestaties van de belegger kunnen worden gemeten. Een bekende maatstaf is bijvoorbeeld het totaalrendement van de gehele Amsterdamse aandelenmarkt, zoals die wordt gemeten middels de CBS- herbeleggingindex.

COMINGSERVICE

Dit is het pensioengedeelte dat betrekking heeft op toekomstige deelnemersjaren. Ook worden de daarmee gepaard gaande kosten wel met deze term aangeduid.

CONTANTE WAARDE

De contante waarde van toekomstige pensioenverplichtingen is het bedrag dat nu nodig is om op de pensioendatum aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Het wordt berekend met behulp van de overlevingstafels en de rekenrente (rentetermijnstructuur van DNB). De contante waarde van een verzameling pensioenverplichtingen voor een groep deelnemers is voldoende om aan de verplichtingen te voldoen, indien over het vermogen een interest wordt gekweekt gelijk de rekenrente en het sterfte- c.q. overlevingspatroon bij de betreffende groep in overeenstemming is met de overlevingstafels.

CONTINUÏTEITSANALYSE

De continuïteitsanalyse wordt verplicht gesteld in het Financieel Toetsingskader (FTK), onderdeel van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Het is een middel voor pensioenfondsen om inzicht in de financiële risico's op langere termijn en de sturingskracht van hun beleidsinstrumenten te verkrijgen, om keuzes ten aanzien van de feitelijke premie en toeslag te onderbouwen en indien van toepassing om als basis te dienen voor een langetermijnherstelplan. Pensioenfondsen dienen tenminste 1x in de drie jaar een continuïteitsanalyse te maken.

INHAALPREMIE

De inhaalpremie is dat deel van de premie dat betrekking heeft op de financiering van de achterstand in de backservice

KAPITAALDEKKINGSSTELSEL

Dit is het financieringssysteem waarbij reserves worden gevormd voor de pensioenverplichtingen. De berekening van de voorziening pensioenverplichtingen vindt plaats op basis van de actuariële grondslagen. Alle levensverzekeringsmaatschappijen en vrijwel alle pensioenfondsen werken op basis van het kapitaaldekkingssysteem.

KORTINGSMAATREGEL

Een kortingsmaatregel betreft een gelijke procentuele vermindering van alle opgebouwde en ingegane pensioenen. BPL zal pas tot een kortingsmaatregel overgaan als alle sturingsmiddelen, inclusief de mogelijkheid van een extra premiestorting, zijn uitgeput. Een extra premiestorting zal alleen in het herstelplan worden opgenomen als de NLC deze schriftelijk heeft toegezegd. Het bestuur zal de mogelijkheid van een extra premiestorting tijdig met de NLC bespreken.

LEEFTIJDSCORRECTIE HOGER OPGELEIDEN

Uit onderzoek, o.a. door het CBS, is gebleken dat de sterftekans voor hoger opgeleiden lager ligt dan de sterftekans voor een gemiddelde Nederlander. Onder hoger opgeleiden wordt verstaan personen met een HBO of universitaire opleiding. BPL-deelnemers hebben tenminste een HBO-opleiding genoten.

Bij berekening van de voorziening dient BPL hiermee rekening te houden. Dit gebeurt door de gemiddelde sterftekans, die volgt uit de geldende prognosetabellen, te vermenigvuldigen met een correctiefactor, welke is afgeleid van de levensverwachting van hoger opgeleiden ten opzichte van de gemiddelde Nederlander.

Voorbeeld: De gemiddelde sterftekans van een 35-jarige mannelijke deelnemer op basis van de geldende prognosetabellen bedraagt: 0,0645 procent. De correctiefactor voor een 35-jarige man bedraagt: 64,23 procent. Bij berekening van de voorziening wordt dan gerekend met een sterftekans van 0,0414 procent (0,0645 procent x 64,23 procent).

OMSLAGSTELSEL

Hierbij worden de binnenkomende gelden terstond aangewend voor pensioenuitkeringen. Het belangrijkste voorbeeld van dit stelsel vormt de AOW. Voor ons fonds wordt ook het FLP als zodanig gefinancierd.

OVERBRUGGINGSPENSIOEN

Een overbruggingspensioen wordt uitgekeerd boven op het levenslange ouderdomspensioen, tot aan de 65-jarige leeftijd. De overbrugging dient als compensatie voor de AOW-uitkering die immers pas op 65-jarige leeftijd ingaat. In deze situatie gaat het levenslange ouderdomspensioen dus al vóór de 65-jarige leeftijd in. BPL kent een overbruggingspensioen in het reglement 2004.

PENSION FUND GOVERNANCE

Pension Fund Governance (PFG) is een systeem van checks and balances dat de kwaliteit van het pensioenbestuur moet stimuleren en transparant maken. Dit moet leiden tot meer vertrouwen in de pensioensector.

PERFORMANCE

Performance is de procentuele waardeverandering van het gemiddeld belegd vermogen.

VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN

De voorziening pensioenverplichtingen is het bedrag dat op de balans van de verzekeringsinstelling of het pensioenfonds wordt opgenomen ter dekking van de reeds gefinancierde pensioengedeelten. Een andere (oudere) term hiervoor is wiskundige reserve of premiereserve. Onder FTK wordt dit de technische voorzieningen genoemd.

REKENRENTE

De rekenrente is de rentevoet waarmee bij het vaststellen van tarieven en voorziening pensioenverplichtingen rekening wordt gehouden. Hiermee wordt geanticipeerd op het rendement dat naar verwachting op premies en reserves zal worden gemaakt. Na invoering van het FTK wordt de voorziening pensioenverplichtingen contant gemaakt tegen een voorgeschreven marktconforme rentetermijnstructuur.

REËLE RENTE

Onder reële rente wordt verstaan de rente die op de kapitaalmarkt bereikt wordt, verminderd met het inflatiepercentage.

RIJPINGSGRAAD

Verhouding premievrijen en gepensioneerden t.o.v. actieve deelnemers. Als de rijpingsgraad stijgt neemt het gereserveerde pensioenvermogen in verhouding tot de premiesom toe. Daardoor wordt de bijdrage van de beleggingsrendementen belangrijker voor de financiële positie van een fonds en wordt het moeilijker om een ongewenste ontwikkeling van de dekkingsgraad bij te sturen door premie-aanpassing.

STOP-LOSS

Dit slaat op een verzekeringsvorm waarbij het deel van de schade dat boven een afgesproken maximum uitgaat door de herverzekeraar wordt vergoed.

TRACKING ERROR

Met de tracking error wordt een indicatie gegeven van de mate van afwijking tussen het rendement van een beleggingsportefeuille en de waardeontwikkeling van een benchmark. De achtergrond van dit begrip is dat er verschillende stijlen voor vermogensbeheer bestaan. Aan het ene uiterste staat passief vermogensbeheer, waarbij gepoogd wordt een benchmark zo nauwkeurig mogelijk te volgen. Aan het andere uiterste staat actief vermogensbeheer, waarbij (op basis van een visie op toekomstige koersontwikkelingen) met enige regelmaat aan- en verkoopbeslissingen genomen worden. In het eerste geval zal het rendement van de portefeuille nagenoeg overeenkomen met dat van de benchmark. In het tweede geval zullen de maandelijkse verschillen veel groter zijn, en kan het heel goed zijn dat er afwijkingen van een procentpunt of meer bestaan. Over een langere periode beschouwd, is het uiteraard de bedoeling dat actief vermogensbeheer meer oplevert dan de benchmark. De grotere onzekerheid behoort immers beloond te worden met extra rendement.

Bij het meten van de tracking error wordt per beschouwde periode (meestal een maand) gekeken wat het rendement van de portefeuille en het rendement van de gevolgde benchmark is. Het verschil wordt gekwadeerd. De waarnemingen over een aantal perioden (variërend van 12 tot 36 maanden) worden opgeteld, en gedeeld door het aantal waarnemingen. Uit dit resultaat wordt de wortel getrokken (om de eerdere kwadratering te elimineren). Het hieruit resulterende getal is de tracking error over deze periode. Aangezien de rendementsverschillen in procenten luiden, luidt de tracking error ook in procenten.

In de afspraken met de vermogensbeheerder wordt zoveel mogelijk een maximale na te streven tracking error opgenomen. Hoe lager de tracking error, hoe meer erop vertrouwd kan worden dat het rendement is gekoppeld aan de waardeontwikkeling van de benchmark. Bij een hogere tracking error heeft de vermogensbeheerder een grotere vrijheid om van de benchmark af te wijken, met zowel de kans op een beter resultaat dan de benchmark als de kans op een lager resultaat. De voor BPL op totaal portefeuille niveau en per assetcategorie na te streven maximale tracking error zijn, indien van toepassing, vermeld in het hoofdstuk "Financieel beleid".

SWAP

Een swap is een derivaat dat in de financiële wereld wordt gebruikt om het renterisico af te dekken, waarbij de lange rente wordt geruild voor de korte rente.

AFDEKKEN (HEDGEN) VALUTA RISICO

Pensioenfondsen in Nederland beleggen over in het algemeen ook in niet Euro genoteerde waardepapieren. Als de valuta van deze waardepapieren daalt ten opzichte van de Euro betekent dit voor een fonds, dat zijn verplichtingen in Euro's heeft vastgesteld, een vermindering van zijn vermogen en daardoor een lagere dekingsgraad. Dit risico kan worden afgedekt door middel van hedging naar de Euro.

De kosten van hedging zijn vrij beperkt. Het indekken gebeurt via valuta termijncontracten. Deze kosten niets. Het enige "kostenaspect" is het feit dat de koers waartegen op termijn verkocht/gekocht wordt, bepaald wordt door het renteverschil tussen beide valuta.

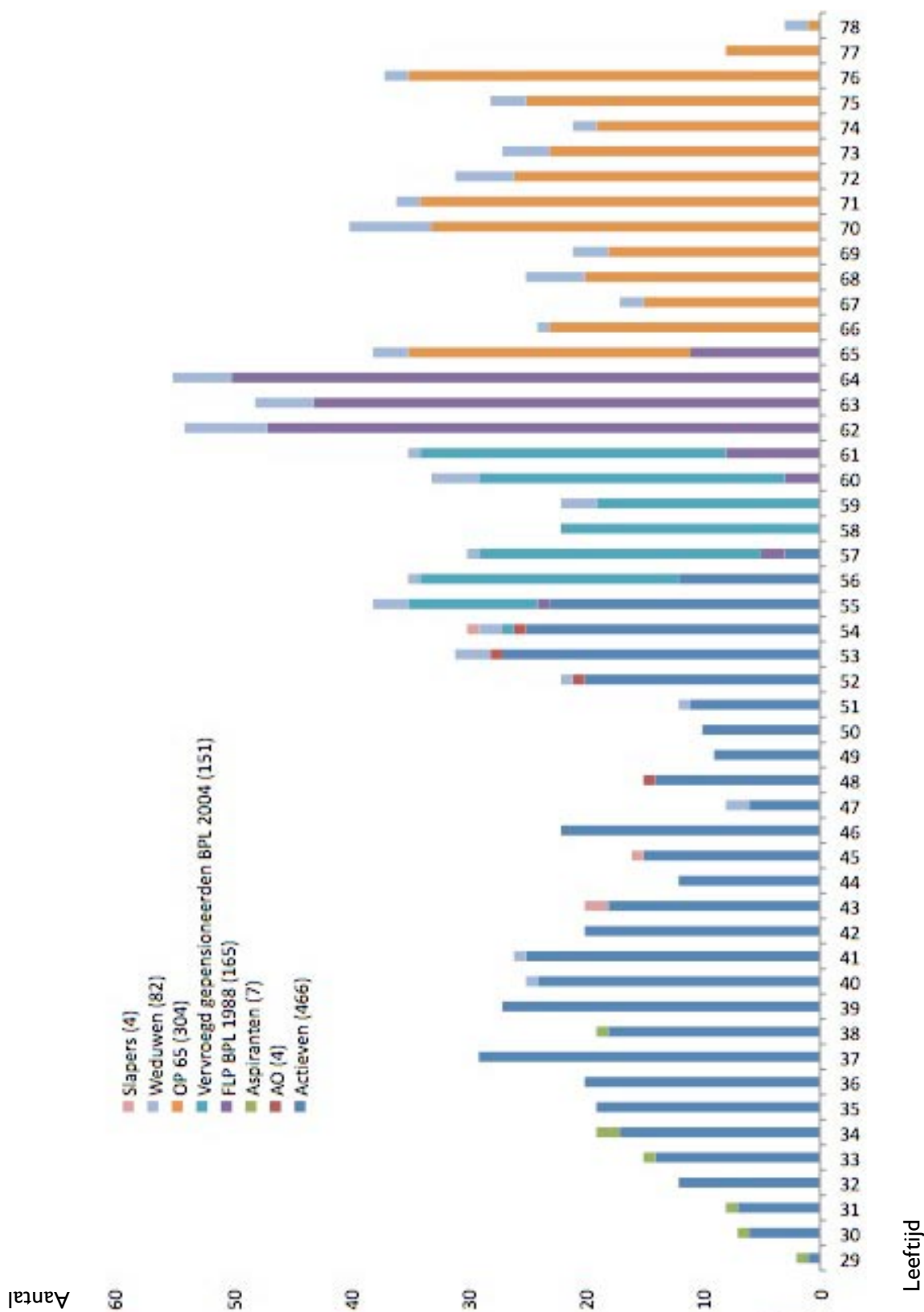
2

BIJLAGE

Vergelijking indexatie BPL, ABP en Koopvaardij 1989-2011:

BPL			ABP		KOOPVAARDIJ	
M.I.V	VERHOGING	VERHOGING CUMULATIEF	VERHOGING	VERHOGING CUMULATIEF	VERHOGING	VERHOGING CUMULATIEF
	%	%	%	%	%	%
1989	1	1,00	0,7	0,70	0	0,00
1990	2,1	3,12	2,6	3,32	1,5	1,50
1991	3,1	6,32	3,4	6,83	5	6,58
1992	3,3	9,83	3	10,04	3,8	10,62
1993	3,1	13,23	1	13,14	3,8	14,83
1994	1,3	14,70	0	13,14	1,8	16,90
1995	2,2	17,23	0,48	13,68	2,3	19,58
1996	3,1	20,86	0,81	15,35	1,1	20,90
1997	3,9	25,57	0,62	17,23	2,5	23,92
1998	3,6	30,09	1,24	19,98	2,5	27,02
1999	2,8	33,74	1,31	24,06	2,5	30,20
2000	6,6	42,56	0,76	26,72	3	34,10
2001	3,1	46,98	2,07	29,35	4	39,47
2002	3,2	51,69	4,14	34,70	0	39,47
2003	0	51,69	3,79	39,81	0	39,47
2004	0	51,69	1,77	42,28	0	39,47
2005	0	51,69	0,12	42,45	0,65	40,37
2006	0,8	52,90	0,17	42,69	0,65	41,28
2007	1,1	54,58	2,80	46,69	1,37	43,22
2008	4,3	61,30	2,05	49,69	2,38	46,63
2009	0	61,30	0	49,69	1,18	48,36
2010	0	61,30	0,28	49,82	0	48,36
2011	0	61,30	0	49,82	0	48,36

Leeftijdverdeling BPL, eind 2010, totaal 1183 personen:

PREMIE (FLEXIOEN) REGELING

De volgende nieuwe adviesmixen zijn van toepassing:

	MIX 1	MIX 2	MIX 3	MIX 4	MIX 5	MIX 6
AANDELEN						
SAM SUSTAINABLE EUROPEAN EQUITIES	35%	30%	25%	20%	10%	
ROBECO	35%	30%	25%	20%	10%	5%
OBLIGATIES						
RORENTO	15%	20%	25%	30%	40%	10%
ROBECO ALL STRATEGY EURO BONDS BH.	15%	20%	25%	30%	40%	10%
LIQUIDITEITEN						
ROPARCO						75%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%
LEEFTIJD	<35	35-44	45-49	50-54	55-59	60-65
BELEGGINGSHORIZON	>30	21 T/M 30	16 T/M 20	11 T/M 15	6 T/M 10	< 6

RISICORENDEMENTSPROFIELEN ADVIESMIXEN 1 T/M 6

In onderstaand schema treft u de bandbreedte aan waarbinnen het beleggingsresultaat over een voortschrijdende periode van 10 jaar kan worden aangetroffen met een waarschijnlijkheid van 95%.

In het geval van mix 1 is de bovengrens van de bandbreedte 23,2% en de ondergrens -24,7%. Het gemiddelde jaarresultaat over de totale periode voor mix 1 is -0,7%. De waarde van uw beleggingen kan fluctueren. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst.

Robeco Adviesmixen, 1-1-2001 t/m 31-12-2010 (95 procent betrouwbaarheid)

PROCENTEN	MIX 1	MIX 2	MIX 3	MIX 4	MIX 5	MIX 6
BOVENGRENS	23,2	20,6	18,0	15,40	11,00	4,90
ONDERGRENS	-24,7	-20,7	-16,7	-12,90	-6,20	0,80
GEMIDDELD JAARRESULTAAT	-0,7	0,0	0,6	1,30	2,40	2,80

INVOERING ZORGPLICHT

In het kader van de invoering van de zorgplicht zijn alle rekeninghouders in maart/april 2007 in de gelegenheid gesteld te kiezen uit drie serviceniveaus.

SERVICENIVEAU 1: VOLLEDIG BEHEER

Uw bestaande beleggingsportefeuille wordt bij dit serviceniveau jaarlijks automatisch in overeenstemming gebracht met de voor u geldende adviesmix. Hetzelfde geldt voor verder te storten pensioenpremies: ook die worden belegd conform uw adviesmix. Kortom, u hebt bij dit serviceniveau geen enkel omkijken naar uw beleggingen.

SERVICENIVEAU 2: GEDEELTELIJK BEHEER

Bij dit serviceniveau bepaalt u zelf wanneer u uw huidige beleggingsportefeuille in overeenstemming laat brengen met uw adviesmix. Uw huidige portefeuille wordt dus aangepast conform uw adviesmix, telkens als u dit expliciet aan Robeco verzoekt, maar dus niet automatisch zoals bij serviceniveau 1. De verdeling van uw eventueel nog af te dragen flexioenpremies wordt wel jaarlijks automatisch op uw adviesmix afgestemd.

SERVICENIVEAU 3: EIGEN BEHEER

Net als bij het serviceniveau Gedeeltelijk Beheer, kunt u hier zelf bepalen wanneer u uw huidige beleggingsportefeuille in overeenstemming laat brengen met uw adviesmix. Bovendien kunt u zelf bepalen hoe u uw eventueel nog af te dragen flexioenpremies wilt laten beleggen. U kunt kiezen voor een van de standaard adviesmixen, maar ook zelf een mix samenstellen.

U kunt door inzending van een wijzigingsformulier te allen tijde uw serviceniveau wijzigen. Voor informatie over bovenstaande serviceniveaus en de beleggingsfondsen kunt u telefonisch contact opnemen met Robeco Direct via telefoonnummer 0800-8010 (gratis) of door in te loggen op www.robeco.nl/pensionproviders.

U kunt ook meer informatie vinden in de brochure "Flexibel individueel pensioen (flexioen)" op onze website www.bploodsen.nl

FLEXIOENOPTIES

Deelnemers kunnen kiezen uit verschillende mogelijkheden om hun flexioenkapitaal om te zetten in een aanvullend pensioen.

Pensioenstatuut 1988:

Omzetting in een tijdelijke (5 of 10 jaar) aanvulling, naar keuze met of zonder partnerpensioen, of een levenslange aanvulling met of zonder dekking partnerpensioen, naar keuze ingaande 60 of 65 jaar.

Pensioenstatuut BPL 2004:

Op de vervoegde pensioendatum kan het flexioenkapitaal worden omgezet (door interne waardeoverdracht) in extra pensioenen (levenslang pensioen ingaande 60 jaar met bijbehorend partnerpensioen en tijdelijke pensioen van 60-65 jaar) op grond van het Pensioenstatuut 2004. Indien niet gebruik wordt gemaakt van deze optie dient het flexioenkapitaal op de vervroegde pensioendatum te worden aangewend voor een tijdelijke aanvulling tot 60 of 65 jaar, naar keuze met of zonder partnerpensioen.

Het flexioenkapitaal kan ook worden aangewend voor pensioen via een verzekeraar, mits de verzekeraar een vrijwaringverklaring afgeeft.

De dekking van partnerpensioen bij tijdelijke aanvullingen houdt in dat, indien betrokkene tijdens de uitkeringsperiode komt te overlijden, het kapitaal, verminderd met de uitkeringen beschikbaar komt voor de inkoop van een aanvulling aan de nabestaande. De nabestaande kan dan kiezen voor een tijdelijke aanvulling tot haar 65^e of een levenslange aanvulling.

De dekking partnerpensioen bij levenslange aanvullingen voorziet bij overlijden in de uitkeringsperiode in een levenslange aanvullend partnerpensioen van 70% van de aanvulling die betrokkene laatstelijk voor overlijden genoot.

Tarief flexioenopties voor het jaar 2011, uitgaande van inkoop op uw 55e:

(IN EURO'S)	EXTRA LEVENSLANG PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 EURO INKOOP (MET 70% PARTNERPENSIOEN EN 35% TIJDELIJK PENSIOEN)
LEVENSLANG PENSIOEN PENSIOENSTATUUT 2004 M.I.V. 60 JAAR	55,36
	AANVULLEND PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 EURO INKOOP
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	218,97
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	220,88
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	120,47
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	122,40

Tarief flexioenopties voor het jaar 2011, uitgaande van inkoop op uw 56e:

(IN EURO'S)	EXTRA LEVENSLANG PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 EURO INKOOP (MET 70% PARTNERPENSIOEN EN 35% TIJDELIJK PENSIOEN)
LEVENSLANG PENSIOEN PENSIOENSTATUUT 2004 M.I.V. 60 JAAR	53,26
	AANVULLEND PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 EURO INKOOP
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	268,44
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	270,62
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	131,35
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	133,47

Tarief flexioenopties voor het jaar 2011, uitgaande van inkoop op uw 57e:

(IN EURO'S)	EXTRA LEVENSLANG PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 EURO INKOOP (MET 70% PARTNERPENSIOEN EN 35% TIJDELIJK PENSIOEN)
LEVENSLANG PENSIOEN PENSIOENSTATUUT 2004 M.I.V. 60 JAAR	51,24
	AANVULLEND PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 EURO INKOOP
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	351,00
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	353,54
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	144,99
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	147,33

Tarief flexioenopties voor het jaar 2011, uitgaande van inkoop op uw 58e:

(IN EURO'S)	EXTRA LEVENSLANG PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 EURO INKOOP (MET 70% PARTNERPENSIOEN EN 35% TIJDELIJK PENSIOEN)
LEVENSLANG PENSIOEN PENSIOENSTATUUT 2004 M.I.V. 60 JAAR	49,28
	AANVULLEND PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 EURO INKOOP
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	516,24
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 60 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	519,38
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	162,54
TIJDELIJKE AANVULLING TOT 65 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	165,14

De tarieven voor tussenliggende leeftijden worden doormiddel van interpolatie bepaald.

Tarief flexioenopties voor het jaar 2011, uitgaande van inkoop op uw 60e:

INKOOP OP UW 60E IN PENSIOENSTATUUT 1988 (IN EURO'S)	AANVULLEND PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 EURO INKOOP
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 5 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	218,87
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 5 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	222,07
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 10 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	120,62
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 10 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	123,71
LEVENSLANGE AANVULLING MET PARTNERPENSIOEN	49,52
LEVENSLANGE AANVULLING ZONDER PARTNERPENSIOEN	55,71

Tarief flexioenopties voor het jaar 2011, uitgaande van inkoop op uw 65e:

INKOOP OP UW 65 ^E IN PENSIOENSTATUUT 1988 (IN EURO'S)	AANVULLEND PENSIOEN PER JAAR PER 1.000 EURO INKOOP
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 5 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	218,75
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 5 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	223,76
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 10 JAAR MET PARTNERPENSIOEN	120,84
TIJDELIJKE AANVULLING VAN 10 JAAR ZONDER PARTNERPENSIOEN	125,74
LEVENSLANGE AANVULLING MET PARTNERPENSIOEN	54,28
LEVENSLANGE AANVULLING ZONDER PARTNERPENSIOEN	63,07

INDEXATIE

Ingegane flexioenuitkeringen worden op dezelfde wijze aangepast als pensioenen uit de basisregeling.

BESLUITEN EX ARTIKEL 2 | STATUTEN VAN BPL

BESLUIT VERKIEZING COMPLIANCE OFFICER (AB 8 november 2011)

Het bestuur kiest een compliance officer.

BESLUIT VERKIEZINGSTERMIJNEN FUNCTIE VOORZITTER, SECRETARIS/PENNINGMEESTER, COMPLIANCE OFFICER (AB SEPTEMBER 2005)

De maximale verkiezingstermijn bedraagt 6 jaar. Herververkiezing is terstond mogelijk.

Herbenoeming als bestuurslid conform artikel 6, lid 4 van de Statuten wordt niet als onderbreking van voornoemde termijn beschouwd.

BESLUIT VERGOEDINGEN EN PRESENTIEGELDEN, CONFORM ARTIKEL 6, LID 5 VAN DE STATUTEN (AB DECEMBER 2004)

Presentiegeld- en onkostenregeling voor BPL-bestuursleden per 1-1-2009:

Presentiegeld bestuursvergaderingen

Per vergadering: € 750 voor bestuursleden, die geen vergoeding dan wel compensatie krijgen vanuit hun regionale maatschap. De vergoeding wordt gegeven voor alle reguliere AB-vergaderingen, DB-vergaderingen en overleggen waaraan uit hoofde van het AB-lidmaatschap wordt deelgenomen (bijvoorbeeld interne commissies/werkgroepen, cursusdagen, bezoeken seminars e.d.).

Over presentiegeld wordt geen BTW vergoed.

Indexatie presentiegeld: jaarlijks wordt op 1 januari het presentiegeld verhoogd conform de indexatie van de BPL-pensioenen (geen indexatie of verlaging van de pensioenen betekent dat de verhoging op nihil wordt gesteld).

Reis- en verblijfkosten

Km-vergoeding: € 0,49 per km op basis van kortste route van postcode tot postcode. Indien bijzondere omstandigheden het niet mogelijke maken de kortste route te rijden, kunnen ook de feitelijke gereden kilometers worden gedeclareerd. Deze declaratie wordt alleen geaccepteerd als deze afwijking hierin is toegelicht.

Indexatie km-vergoeding: jaarlijks wordt op 1 januari op basis van de betreffende ANWB-gegevens de km-vergoeding aangepast aan de hand van de gestegen kosten.

Alle overige reis- en verblijfkosten worden vergoed tegen overlegging van de originele betalingsbewijzen.

Vergoeding voor computer- en kantoorbenodigdheden

DB leden: € 225 per kwartaal

Andere AB leden: € 90 per kwartaal

Hieronder vallen o.a. de kosten voor e-mail en internetaansluiting en andere kleine uitgaven. Uitgaven voor software of hardware worden niet vergoed.

Alle declaraties ten laste van het BPL worden achteraf per kwartaal ingediend en lopen via de penningmeester van het fonds. Uit het oogpunt van good Governance wordt van elk bestuurslid in het jaarverslag van het pensioenfonds opgave gedaan van de in het verslagjaar ontvangen vergoedingen van BPL.

BESLUIT TAAKVERDELING TUSSEN DB/AB (AB JUNI 2007)

Terzake gelden de volgende bepalingen uit de Statuten:

Artikel 6.7

De voorzitter en de secretaris zijn tezamen belast met de uitvoering van de besluiten van het bestuur. Zij vertegenwoordigen tezamen de stichting in en buiten rechte.

Artikel 6.8

Het bestuur is belast met het besturen van de stichting en het beheer en de beschikking over haar vermogen,

een ander binnen door statuten en reglementen vastgestelde grenzen. Het bestuur is bevoegd tot het aangaan van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding en bezwaring van registergoederen. De op basis van deze bepalingen gebaseerde taakverdeling tussen het DB en het AB van BPL wordt in onderstaande matrix weergegeven.

Matrix taakverdeling tussen DB en AB van BPL:

ONDERWERP	BELEIDSVOORBEREIDING	BESLUITVORMING BELEID	UITVOERING
BEHEERSKADER 1)	DB	AB	DB
OPERATIONELE BEHEERSMAATREGELEN 2)	DB	DB	DB
BELEIDSMATIGE BEHEERSMAATREGELEN 3)	DB	AB	DB
(WIJZIGING) STATUTEN EN REGLEMENTEN, UITLEG C.Q. UITVOERING PENSIOEN-REGLEMENTEN	DB	AB	DB
FINANCIËLE BESLISSINGEN 4)	DB	AB	DB
VOORLICHTING AAN DEELNEMERS 5)	DB	AB	DB
CONTACTEN MET DERDEN 6)	DB	AB	DB

1. Doelstelling en structuur organisatie, bevoegdhedenverdeling, wijze van verantwoording afleggen, externe deskundigen, personeelsbeleid
2. Operationele en administratieve processen, bewaking en analyse van het operationele ondernemingsrisico en managementinformatie en personeelsbeleid
3. O.a. ALM-studie, continuïteitsanalyse, Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN), kwartaal- en jaarcijfers (jaarverslag), FTK-rapportage, beleggingsmandaat vermogensbeheerders, verslagstaten voor De Nederlandsche Bank (DNB), rapport ten behoeve van de premievaststelling en de hoogte van de pensioengrondslag voor het komende boekjaar, nota inzake het financieringsbeleid
4. Risico's uit aangegane verplichtingen in eigen beheer, risicoherverzekering, reservering, premiebeleid, jaarlijkse vaststelling pensioengrondslag en indexatie pensioenen, beleggingsbeleid, voorziening toekomstige risico's en (minimaal) vereist eigen vermogen, financiële grondslagen
5. Collectieve voorlichting
6. De Nederlandsche Bank (DNB), Ministerie van SoZaW, Unie van Beroepspensioenfondsen (UVB), Nederlandse Loodsen Corporatie NLC), Nederlandse Loodswezen BV, VNoL, fiscus, (certificerend) actuaris, accountant, asset-managers, adviseurs, financiële instellingen en anderen

BESLUIT MACHTIGING TEKENBEVOEGDHEID MANAGER PENSIOENEN (DB juni 2007)**MACHTIGING**

Ondergetekenden, de heren A.G. Nauta en P.J.J. van Berg, respectievelijk voorzitter en secretaris/penningmeester van het bestuur van de Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL), gevestigd te Pernis-Rotterdam, gebruikmakend van de in artikel 8:1 van de Statuten van BPL gegeven bevoegdheid tot het bepalen van de bevoegdheden van een administrateur,

verklaren hierdoor dat de heer Th.A.Wittkampff, vanaf 1 november 2001 aangesteld als Manager Pensioenen bij voornoemde Stichting en als zodanig handelend als administrateur: hierna te noemen de gemachtigde, gemachtigd is tot het tekenen of fatteren van de volgende zaken:

I. Uitvoeringszaken

Alle brieven en documenten die voortvloeien of verband houden met de uitvoering van de pensioenreglementen en de flexioenregeling, van brieven en documenten die voortvloeien uit bestuursbesluiten, waarvan de uitvoering aan hem is gedelegeerd, niet zijnde geldelijke zaken, als bedoeld onder II, naar eigen inzicht alleen of samen met een ander tot fatteren of tekenen bevoegd bestuurslid, tenzij het bestuur nadrukkelijk anders heeft bepaald.

II. Geldelijke zaken

Alle geldelijke transacties, overmakingen en stortingen ten laste van de bij voornoemde Stichting in gebruik zijnde rekeningen bij de Postbank en de ABN-AMRO Bank, uitsluitend samen met een ander tot fatteren of tekenen bevoegd bestuurslid van de Stichting.

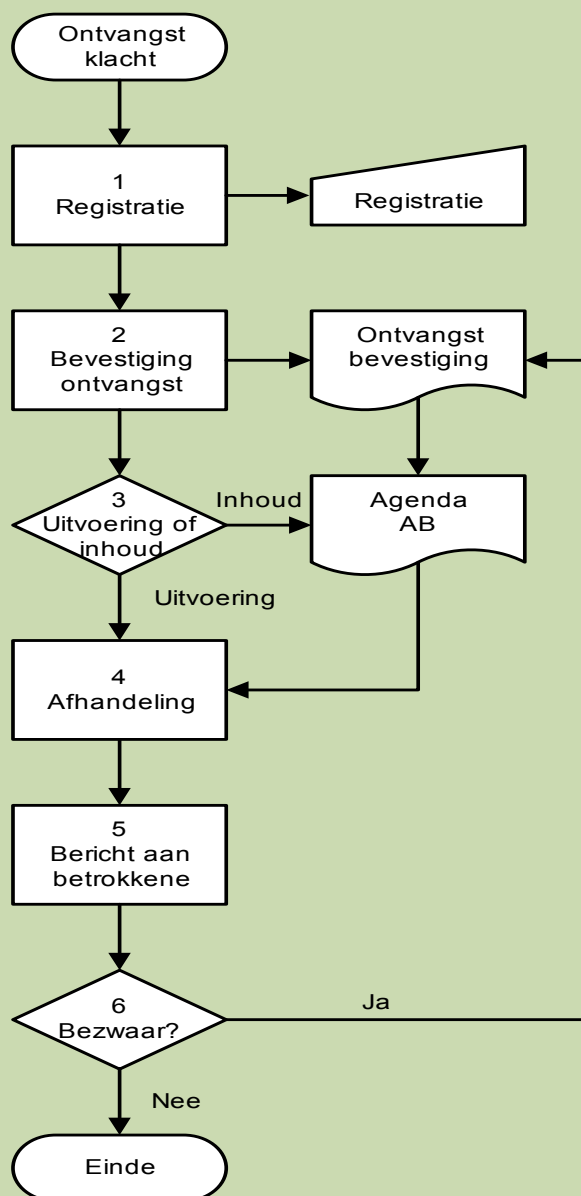
III. Duur van deze machtiging

Deze machtiging geldt vanaf heden en is, behoudens opzegging, geldig zo lang de gemachtigde een dienstverband heeft met genoemde Stichting.

A.G. NAUTA, VOORZITTER

P.J.J. VAN BERG, SECRETARIS/PENNINGMEESTER

KLACHTEN- EN GESCHILLENPROCEDURE BPL
(INGANGSDATUM: 16 FEBRUARI 2006)

1

De ontvangen klacht wordt geregistreerd in de daarvoor beschikbare register.

2

De afzender ontvangt een ontvangstbevestiging, waarin de vermoedelijke behandeltijd is vermeld.

3

Bepaald wordt of het om een klacht gaat m.b.t. de uitvoering van de pensioenregeling of een klacht over de inhoud van de pensioenregeling of anderszins.

4

De klacht wordt afgehandeld door de Manager Pensioenen (MP).

5

Betrokkene ontvangt bericht over het genomen besluit m.b.t. de ingediende klacht. Hierin wordt een eventuele beroepstermijn vermeld.

6

Na verloop van de beroepstermijn worden de betreffende documenten toegevoegd aan het dossier. Indien binnen de gestelde termijn een bezwaarschrift wordt ingediend worden de documenten ter behandeling aan het AB gezonden.

OORDEEL VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN (VO)

Het Verantwoordingsorgaan (VO) heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het door het bestuur vastgestelde concept van het jaarverslag, de jaarrekening, alsmede andere informatie, waaronder de bevindingen van het interne toezichtorgaan (IT) over het door het bestuur gevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes in de toekomst.

BELANGRIJKE FEITEN EN CIJFERS

Het VO stelt vast dat het BPL-bestuur erin is geslaagd het jaar af te sluiten met een positief resultaat met een rendement van 17,1 procent (vergelijk benchmark: 16,8 procent). De dekkingsgraad bedroeg eind 2009 97,5 procent en was eind 2010 gestegen tot 100,6 procent (1,9 procent-punt boven het benodigde percentage volgens het herstelplan). Dit ondanks het negatieve effect op de dekkingsgraad van 2,8 procent in verband invoering van de nieuwe Actuarieel Genootschap prognosetafels 2010-2060 (in verband met langer leven) inclusief correctiefactoren voor hoger opgeleiden.

Het fonds heeft voor het jaar 2010 en ook 2011 opnieuw geen indexatie van het pensioen kunnen toepassen. Daar is pas sprake van als het dekkingspercentage tenminste 105 procent is. Volledige indexatie kan pas bij een dekkingsgraad vanaf circa 116 procent. Gedeeltelijke indexatie kan worden gegeven bij een dekkingsgraad tussen 105 procent en circa 116 procent.

De pensioenpremie is op 1 januari 2010 verhoogd met 3,3 procent en met ingang van 1 januari 2011 met 20 procent. Redenen voor de laatste verhoging is: de stijging van de CPI (consumentenprijsindex), de toegenomen levensverwachting, de opgelegde verlaging van de rentevoet en de verwerking van de CPI-stijgingen voor de jaren 2009, 2010 en 2011 in de pensioengrondslag voor pensioenopbouw vanaf 2011. Deze laatste factor heeft er toe geleid dat de pensioengrondslag voor hen die vanaf 1 januari 2011 pensioen opbouwen (en dus de verhoogde premie betalen) is verhoogd met 5,2 procent.

OVERLEG VERANTWOORDINGSORGAAN MET HET DAGELIJKS BESTUUR BPL

Het VO heeft in 2010 twee keer vergaderd met het DB-BPL, waarbij onder meer de volgende onderwerpen zijn aan de orde geweest:

Jaarverslag en jaarrekening BPL 2010: het VO heeft duidelijkheid gevraagd en gekregen over de kosten van het vermogensbeheer die in 2010 2,9 miljoen euro bedroegen, circa een half miljoen hoger dan in 2009 (blz. 61).

Het VO heeft gepleit voor inzichtelijkheid in het verband tussen de gemaakte kosten voor vermogensbeheer en het gerealiseerde rendement in vergelijking met andere pensioenfondsen.

Reparatie aanwasregeling partnerpensioen (blz. 19).

Wijziging renteafdekkingsbeleid (blz. 43).

Uitkomsten ALM-studie 2011: doel van deze studie is een beeld te krijgen van de te verwachte ontwikkelingen en risico's m.b.t. indexatie, premie en dekkingsgraad over 15 jaar bij verschillende economische scenario's (blz. 46).

De toekomst van pensioenen: vakbonden en werkgevers voeren in de Stichting van de Arbeid langdurig overleg over de toekomst van de pensioenen. De uitkomst hiervan heeft indirect gevolgen voor ons beroepspensioenfonds, als dit leidt tot aanpassingen van de Pensioenwet en het zogenoemde Financieel Toetsingskader. Om meer zekerheid te krijgen over de verwachting van een waardevast pensioen heeft het VO haar voorkeur uitgesproken voor het systeem van 'defined benefit' (de hoogte van het te bereiken pensioen is uitgangspunt van de regeling) in tegenstelling tot 'defined contribution' (de premie staat vast; de hoogte van het te bereiken pensioen is onzeker) (blz. 43).

Twee geschilkwesities tussen individuele loodsen en het BPL-bestuur over de uitvoering van de pensioenregeling (blz. 50).

OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN

Het VO heeft kennis genomen van een goedkeurende verklaring van de accountant en de actuariële verklaring van de certificerend actuaris (blz. 93 en 92).

Het VO heeft met voldoening vastgesteld dat het BPL-bestuur heeft besloten de essentiële punten uit het jaarverslag overzichtelijk samen te vatten in het boekje Feiten en Cijfers.

Het VO is positief gestemd over het gepubliceerde communicatieplan als onderdeel van het communicatiebeleid (pag. 113).

Alles overwegend heeft het VO een positief oordeel over het in 2010 door het BPL-bestuur gevoerde beleid.

Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan heeft tweemaal vergaderd ter voorbereiding van de besprekingen met het DB-BPL.

Mutaties: Kees Hofland heeft afscheid genomen als voorzitter en is opgevolgd door Ekke Visser. Jan Jonker is toegetreden, namens de VNoL, en is secretaris van het VO.

Datum: 27 mei 2011

Namens het Verantwoordingsorgaan,

E.M. VISSER, VOORZITTER

J. JONKER, SECRETARIS

REACTIE VAN HET BESTUUR OP HET OORDEEL VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

Het bestuur is verheugd over het positieve oordeel van het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in 2010 en de positieve opmerkingen van het VO over de brochure Feiten & Cijfers en het gepubliceerde communicatieplan.

Naar aanleiding van het verzoek van het VO om meer inzicht te geven in de kosten van vermogensbeheer en het gerealiseerde rendement in vergelijking met andere fondsen wordt opgemerkt dat het bestuur transparantie in rendement en kosten hoog in het vaandel heeft. Het bestuur meet het behaalde fondsrendement aan de geldende benchmark en rapporteert daarover in onderhavig jaarverslag, zowel op totaalniveau als op het niveau van de betreffende assetcategorieën. In 2011 zullen ook de kosten voor pensioen- en vermogensbeheer, die overigens duidelijk in het jaarverslag staan met een toelichting, mogelijk worden afgezet tegen een nog te ontwikkelen benchmark.

De stijging van de kosten voor vermogensbeheer t.o.v. 2009 met circa een € 500.000 is voor circa 75 procent toe te schrijven aan een hogere fee voor het hedge fund Transtrend Omnitrend plus (Euro). Voor dit fonds geldt een basisfee en een outperformance fee. De outperformance is de oorzaak van de hogere fee (in 2010 was de outperformance circa 27 procent, in 2009 bedroeg deze -22,54 procent).

Voor de overige 25 procent is de stijging van de kosten te verklaren door de waardeinstijging van de verschillende andere assetcategorieën, waardoor ook de fee stijgt.

Het bestuur heeft kennis genomen van de voorkeur van het VO om het DB-karakter van de pensioenregelingen te handhaven. Daarbij pas wel de kanttekening dat de ledenvergadering van de NLC de inhoud van de pensioenregelingen bepaalt.

SOORT INFORMATIE

113

VOOR ALS HET ONVERHOOPT NODIG IS...

Richtlijnen voor deelnemers en hun nabestaanden, als steun bij het onafwendbare afhandelen van formaliteiten bij overlijden.

MAATREGELEN BIJ LEVEN

- Overweeg of het nuttig c.q. noodzakelijk is een testament te maken. Hierbij wordt speciaal de aandacht gevestigd op het zgn. langstlevende testament. Voor inlichtingen over het opmaken van een testament kunt u de notaristelefoon bellen: 0900-346 93 93 of een notariskantoor in uw omgeving. Denk hierbij in voorkomend geval ook aan het opmaken van een samenlevingscontract en regel, indien nodig, de verzorging van uw kinderen na uw overlijden.
- Stel giro- en bankrekeningen mede op naam van uw (huwelijks) partner, dit om te voorkomen dat deze rekeningen bij overlijden worden geblokkeerd; uw partner behoudt dan toegang tot die rekeningen. Bij de Postbank geldt geen maximum bedrag waarover kan worden beschikt. Bij het postkantoor is de folder 'Handleiding voor nabestaanden' verkrijgbaar, waarin uitvoerig wordt beschreven hoe met de girorekening, of andere producten van de postbank, na het overlijden van een rekeninghouder moet worden gehandeld en bevat ook een formulier 'Kennisgeving van overlijden'. Heeft u relaties met meerdere banken dan is het raadzaam bij de betreffende bank naar de gehanteerde procedure en maximumbedragen te informeren.
- Leg een map of ordner aan, waarin de volgende bescheiden kunnen worden opgeborgen:
  - Pensioen c.q. uitkeringsbescheiden (ook die van de AOW) en de daarop betrekking hebbende brochures en mededelingen. Het op de pensioenen of uitkeringsbescheiden vermelde registratienummer is van belang bij alle correspondentie met de betrokken instanties. Het kan zijn dat een vroegere werkgever een aparte pensioenregeling had doch dat een pensioenuitvoerder niet te vinden is bijvoorbeeld door naamswijziging. Of er hebben overdrachten plaatsgevonden door fusies of overnames. Deze zijn op te sporen via DNB, postbus 929, 7301 BD Apeldoorn (internet: www.DNB.nl). Men beschikt over een lijst van voormalige pensioenverzekeraars en hun rechtsopvolgers.
  - Familiepapieren, zoals geboorteakten, huwelijksakte, echtscheidingsakte, huwelijkse voorwaarden enz;
  - Belastingbescheiden en rekeningen, die voor de aangifte van de inkomsten - eventueel vermogensbelasting van belang zijn, een en ander betrekking hebbend op de afgelopen vijf jaar;
  - Lijst met bestaande giro-, bank-, spaar- en beleggingsrekeningen (handleiding!);
  - Lijst van verzekeringspolissen, aangeven welke polissen kunnen vervallen c.q. van kracht moeten blijven en waarbij een naamswijziging moet plaatsvinden;
  - Lijst van bezittingen en schulden, welke actueel moet worden gehouden;
  - Lijst van lidmaatschappen van verenigingen, eventueel aangeven welke voor de overblijvende partner niet meer van belang zijn;
  - Lijst van abonnementen op tijdschriften, periodieken of vakliteratuur, eventueel aangeven welke kunnen worden beëindigd;
  - Adressen en zo mogelijk telefoonnummers van nabestaanden, familieleden, vrienden en kennissen, die in geval van overlijden moeten worden ingelicht; banken en overige beheerders van uw bezittingen; de Vereniging van Nederlandse oud-loodsen; eventueel de loodsensociëteit.

MAATREGELEN BIJ OVERLIJDEN

- Bewaar alle rekeningen van de kosten die in verband met het overlijden worden gemaakt, deze zijn fiscaal aftrekbaar.
- Inschakelen (huisarts, ziekenhuis) voor het opmaken van een verklaring van overlijden.
- Waarschuwen van de/een uitvaartonderneming.
- Aangifte van overlijden bij de afdeling burgerzaken van de gemeente van overlijden, voor het doen opmaken van een akte van overlijden (wordt veelal door de uitvaartonderneming verzorgd). Het is aan te bevelen daarbij direct de nodige afschriften van deze akte te laten maken voor de te vervullen formaliteiten.

Deze zijn nodig voor het aanvragen van pensioen(en) bij BPL en SVB (Sociale Verzekeringsbank), voor AOW en/ of Anw, BPFK en overige pensioenfondsen, deze te voorzien van het betreffende registratienummer van de overledene (het BPFK vraagt bovendien om een uittreksel uit het huwelijksregister van de gemeente waar het huwelijk is gesloten); notaris i.v.m. testament en akte van erfrecht; verkrijging van verzekeringsgelden enz.; belastingdienst met vermelding van sof nummer; bank(en) met vermelding van rekeningnummer(s); (zorg)verzekeringen, met vermelding relatienummer (s) i.v.m. naamswijziging(en). Hieraan zijn kosten verbonden, behalve voor het aanvragen van pensioen(en). Deze zijn gratis verkrijgbaar (de gemeente zal daarop aantekenen "afgegeven ten dienste van het aanvragen van pensioen"). Een aantal maatregelen wordt ook wel door een uitvaartonderneming verricht en hierover wordt wel informatie gegeven.

- Eventueel inschakelen van een geestelijk verzorger voor geestelijke bijstand en voor de verzorging van een kerkelijke plechtigheid.
- Bericht sturen aan instanties die uitkeringen verzorgen (binnen 6 weken). Hiervoor gebruik maken van de afschriften van de Akte van overlijden, deze voorzien van het betreffende registratie/ pensioennummer. Voor ABP aspecten: ABP, Postbus 4888, 6401 JR Heerlen. Voor BPL-gepensioneerden / (oud)registerloosden: Stichting Beroepspensioenfondsen Loodsen (BPL) Postbus 830, 3000 AV Rotterdam. Bezoekadres: Seattleweg 7, havennummer 280I, Pernis Rotterdam, telefoon: 010 4987451/ 52. Toezenden van overlijdensbericht of annonce; uittreksel van het overlijdensregister; persoonsgegevens van degenen die recht hebben op weduwe/ wezenpensioen van het BPL; opgave van (niet geblokkeerde) giro/ bankrekening van de echtgeno(o)t(e); (eventuele) gegevens van ex-echtgenote; opgave door (oudere) wezen van: studieverklaring dagstudie; naam, voornamen, adres; giro/ banknummer waarop het wezenpensioen gestort dient te worden (dit gebeurt rechtstreeks).

Overlijdensuitkering:

- Reglement 1988: 1/6 deel van de pensioengrondslag, respectievelijk 1/6 deel van het jaarlijkse OP
- Reglement 2004: voor de nabestaande van de deelnemer wordt bij de Stichting Staber een verzoek voor een schenking (12 procent van de pensioengrondslag) ingediend. Bij overlijden van een gepensioneerde worden twee maanden ouderdomspensioen, zoals dat laatstelijk gold voor overlijden, als een uitkering ineens uitbetaald.

Als de overledene uit vorige dienstbetrekkingen een pensioen ontving, ook deze fondsen berichten i.v.m. een pensioen voor de overblijvende (huwelijks)partner zoals bijvoorbeeld het Bedrijfspensioenfonds voor de Koopvaardij (BPFK) p/a PVF Nederland B.V. Postbus 9251, 1006 AG Amsterdam; bezoekadres: Molenwerf 2-8 1014 AG Amsterdam tel: 020 607 40 69 het BPFK schriftelijk of telefonisch in kennis stellen van het overlijden. Men krijgt dan een aanvraagformulier toegestuurd (men wenst: uittreksel uit overlijdensregister en uit huwelijksregister van de gemeente waar het huwelijk is gesloten).

Zie ook: www.scheepvaartnet.nl. Indien de overledene bij vorige werkgevers een pensioenverzekering had en deze premievrij is gemaakt (zgn. slaper), moet ook deze uitkering aldaar worden aangevraagd.

- Indien de overledene een AOW pensioen genoot, en in Nederland woonachtig was, moet van het overlijden zo spoedig mogelijk bericht worden gegeven aan het districtskantoor van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) in het ressort, waarin de woonplaats van de overledene is gelegen. Voor het buitenland moet het kantoor van de SVB te Amstelveen te worden ingelicht. Adres: postbus 357, 1180 AJ Amstelveen (tel: 020-6565656). Zie voor ander kantoren: www.svb.nl.
- Alle maatschappijen waarbij verzekeringen zijn afgesloten dienen van het overlijden in kennis te worden gesteld. Hierbij vermelden de polisnummers alsmede namen en adressen van de nabestaanden. Nagaan of er nog lopende verzekeringen zijn die premievrij worden bij overlijden. Zonodig de verzekeringsadviseur raadplegen. Voor polissen die van kracht blijven, b.v. brandverzekering, huis, inboedel, auto, boot, caravan, e.d. dient naamswijziging plaats te vinden (denk ook aan 'groene kaart' bij autoverzekering); ziektekostenverzekeringsmaatschappij inlichten.
- Bij eigendom woning via de gemeente bij het kadaster het huis op eigen naam laten registreren. Hieraan zijn kosten (geen overdrachtskosten) verbonden maar het is belangrijk als het eigen huis later verkocht gaat worden.
- Indien men een hypotheek heeft op het huis, verdient het aanbeveling de hypotheekakte te controleren of daarin een clause is opgenomen waarin bepaald is dat bij overlijden van de echtgenoot of partner de hypotheek wordt (of kan worden) beëindigd.
- Tevens nagaan of in verband met het overlijden nog andere lopende financiële verplichtingen komen te vervallen.
- Zeg eventueel abonnementen op van tijdschriften, periodieken, vakliteratuur en lidmaatschappen van verenigingen die niet meer van belang zijn voor de overblijvende partner.
- Bezien of eventueel het paspoort van de overgebleven (huwelijks)partner moet worden gewijzigd. Mocht u onverhoopt iets overkomen (b.v. tijdens verblijf in het buitenland) dan is men op de hoogte van uw situatie.
- Ga na of het mogelijk is verlaging van bepaalde tarieven aan te vragen, zoals reinigingsrechten en milieubelasting, indien na overlijden een éénpersoons huishouding wordt gevoerd. Deze regelingen verschillen per regio/gemeente. Daar door het overlijden een deel van het inkomen wegvalt, bestaat de kans dat men op grond van het (lagere) gezinsinkomen in aanmerking komt voor subsidieregelingen, studievergoedingen e.d.
- Beschikt men over een auto:
  - Blijft deze in gebruik dan kentekenbewijs over laten schrijven/naamswijziging.
  - Wordt deze niet meer gebruikt, dan bericht sturen van overlijden naar Centraal Bureau motorrijtuigenbelasting, Antwoordnummer 470, 7300 Apeldoorn, en verzoeken om terugstorting van teveel betaalde motorrijtuigenbelasting.
  - Bij verkoop van de auto: zie op het bij de auto behorende 'overschrijvingsbewijs' welke handelingen nodig zijn voor overdracht aan de nieuwe eigenaar.
  - Wordt de auto niet verkocht doch gesloopt dan dienen de, bij de auto behorende, documenten binnen 20 dagen te worden opgestuurd aan: Rijksdienst voor het Wegvervoer, Postbus 30000, 9640 RA Veendam. Zie ook: www.rdv.nl.
  - Belasting blijft verschuldigd zolang de auto niet op een andere eigenaar is overgegaan en zich op de openbare weg (ook parkeerplaats) bevindt.

- Behandelende artsen (huisarts, specialisten en tandarts) van overlijden in kennis stellen.
- Sinds 1 juli 1996 is de Algemene nabestaandenwet (Anw) van kracht. Deze wet regelt het recht op een Anw nabestaandenuitkering voor mannen en vrouwen van wie de (huwelijks)partner op of na 1 juli 1996 is overleden. In de Anw is ook het recht voor wezen en halfwezen geregeld. De Anw wordt evenals de AOW uitgevoerd door de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Zie voor adressen: www.svb.nl.
- U kunt via de info filter van de Stichting Zelfregulerend Dialogue Marketing (SZDM) de adresgegevens van overledenen uit gegevens bestanden laten verwijderen. Door de infofilter wordt ongewenste reclame via post, telefoon, SMS, e-mail en marktonderzoek tegengegaan. De SZDM werkt samen met een aantal brancheverenigingen. Aanmelden voor de infofilter kan op de volgende manieren. Post: infofilter, antwoordnummer 660, 1000 TL Amsterdam. Internet: www.infofilters.nl

C O N T A C T

Heeft u vragen of opmerkingen over de pensioenregeling, uw uniform pensioenoverzicht, de ingehouden premie of over de informatievoorziening? Neem dan contact op met het frontoffice:

NORA VAN BEEK (MEDEWERKER PENSIOENEN)

088 900 25 41

N.VANBEEK@LOODSWEZEN.NL

THEO WITTKAMPF (MANAGER PENSIOENEN)

088 900 25 40

T.WITTKAMPF@LOODSWEZEN.NL

• **STICHTING BEROEPSPENSIOENFONDS LOODSEN** •
BERGHAVEN 16 • 3151 HB HOEK VAN HOLLAND
• **POSTBUS 830, 3000 AV ROTTERDAM** •

W W W • B P L O O D S E N • N L